

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Cekovni račun.
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
insertere.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Tri misli ob rimskem obisku

V viharni dobi, ko so se podirale meje držav v nepričakovanih burjah in ko so marsikatero drugo državo, ki je živela v prešernem zaupanju v svojo varnost, pretresale skrbi za obstoj golega življenja, je Jugoslavija stala trdno in je mirno gledala v bodočnost. Ni poznala nervoznosti, ni poznala strahu. Bila je pripravljena, da brani svojo zemljo, svobodo svojih ljudstev in njihovo čast. Pod vrhovnim modrim vodstvom kraljevega namestnika kneza Pavla je Jugoslavija pozorno iskala priložnosti, da si uprav sredi te zares velike in nevarne mednarodne krize, ki je majala Evropo, še bolj utrdi svoje meje in še bolj zavaruje svoje neodvisno življenje. Ena teh priložnosti se je ponudila na Jadranu, ko je sosedna država Italija po svojih najvišjih predstavnikih izrazila iskreno željo po mirnem sožitju in sodelovanju obeh sosed. Jugoslavija je to priložnost z veseljem in z iskrenimi čustvi pozdravila ter z vsemi svojimi silami pomagala, da se je ustvaril jadranski mir. Nenapadalna pogodba, ki sta jo dne 25. aprila 1937 v Beogradu podpisali Italija in Jugoslavija, je pred vsem svetom v najbolj slovesni obliki izpovedala, da bo med obema sosedama nastopila doba prijateljstva. Jugoslaviji pa je bil takisto na najbolj slovesen način zagotovljen mir na vseh njenih mejah s sosedno italijansko velenilo. Preudarna, odločna in skrajno modra politika našega vrhovnega državnega vodstva je dosegla, da Jugoslavija izhaja iz drugega obdobja evropske krize okrepljena po prijateljstvu velike sosedne in zavesti svojega neoviranega, neokrnjenega in častnega trajanja na prostoru, ki je njen. Nj. Vel. Viktor Emanuel, kralj Italije in cesar Abesinije, ter Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle sta to dejstvo pri svojih zgodovinskih zdravicah v kraljevskem domu v sredo zvečer najbolj slovesno podčrtala ter ga izročila obema državam, da ga ohranita kot spomenik, ki naj v njuni bodoči zgodovini nikdar ne pade.

Zadnje mesece smo imeli okrog nas vse polno drugoglednih oznanjevalcev poloma, ki so, zvesti svojemu razruševalnemu poklicu, zelo pridno trosili med narod novice, ki naj ga razburjajo in mu jemljejo vero v samega sebe in v bodočnost. Strahili so z razpadom, z amputacijami, vedeli povedati o pregaženju naše domovine čudne storije, krakali so o izgubi prelepega triglavskega kraljstva in vojvodinskih žitnic in podobno. Naše ljudstvo se od teh prišepetnikov ni dalo razburjati. Njemu v čast moramo to podčrtati. Toda dobrodošla je kljub temu lekcija, ki je zdaj prišla, da zgovorno osramoti tiste, ki so v svojem malodušju sramotili domovino. Ta nauk pa je naslednji: Jugoslavija, ki je nastala po volji jugoslovanskega ljudstva, ne samo zdaj živeče, marveč tudi po volji vseh onih junakov iz Srbije, Hrvatske in Slovenije, ki so v somraku zgodovine trpeli in prelivali kri za svobodo, ki so jo postali deležni šele sodobniki, ta Jugoslavija je v dvajsetih letih zrastle v močno državo, ki je odločena, da brani svojo zemljo in svoje sinove, ki ima sredstva, da to obrambo izvede, a je tudi zadosti silna, da zmore z vsemi sosedami živeti v dobri, iskreni, prijateljski sosesčini, ne da bi od svoje neodvisnosti le drobec žrtvovala in od svoje svobode le drobec odstopila. Zdravice, ki smo jih slišali iz Rima, so nam najnovejši dokaz za to. Velešile spoštujejo samo svobodo tistih držav, o katerih vedo, da jo same spoštujejo in braniti hočejo. Te zdravice si bomo zapomnili, ker vemo, da so tako v ustih najvišjega predstavnika Italije kakor v ustih najvišjega predstavnika Jugoslavije izraz dejanskih odnosov zdaj in program odnosov med obema sosedama v bodočnosti, med obema sosedama, o katerih ves svet ve, da besedo držita. Črnogledniki, ki so se zadnje čase vlačili po naši deželi in trosili strupena semena iz svojih ideoloških zakotij, bodo spričo glasu iz Rima morali nazaj v svoja nečastna zatišja.

Politika miru na Jadranu, politika, ki sta se je z enako iskrenostjo oprijeli velenila Italija in jugoslovanska država, se je izkazala za dobro in koristno tako za ene, kakor za druge. Prinesla je neizmerno dragocene koristi tudi za evropski mir! Ta politika je predvsem omogočila, da so mnoge dragocene vezi, ki so dolgo časa obstojale nekažno v podzavesti obeh sosed, oživele in se bujno razrastle. Omogočila je, da so nastale čisto nove vezi, ki so stare okrepile in globlje zakoreninile. Na Jadranu se odpirajo lepe možnosti tvornega sodelovanja, tako da Jadran ne bo nikogar ločil, marveč vezal, družil predvsem duhovna bogastva obeh obali in njihovih bogatih zaledij in ustvarjal vedno nove in nove življenjske skupnosti. Ko se polagajo ti širši in globlji temelji za prijateljstvo, ki naj nikdar ne mine, ponavljamo tudi mi upravičeno upanje, ki smo ga brali te dni po nešteti člankih italijanskega časopisa, da se bodo ob tej priložnosti konkretno razčistile in vsestransko zadovoljivo rešila vsa vprašanja bodisi političnega, bodisi gospodarskega, bodisi kulturnega značaja, tako da bi v bodočnosti ničesar več ne delalo napotja krepkemu razvoju lo-

Veličastna pomorska parada na čast knezu - namestniku Pavlu

Včerašnje vaje italijanskega vojnega brodovja so trajale skoraj šest ur

Rim, 11. maja. AA. Diplomatični urednik agencije Stefani piše:
»Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla in kneginjo Olgo je Rim sprejel s toplimi pozdravi. Ta uradni obisk je ponovno utrdil mir med obema državama, mir ki je prestal dobro preizkušnjo v zadnjih dveh letih od burnih dogodkov marca 1937 dalje. Nobeden teh dogodkov ni škabil miru in medsebojnega sodelovanja. To je jasen dokaz, da to sodelovanje odgovarja zgodovinskim koristim obeh držav. Jugoslavija je važen in nujen činitelj v pogledu miru in sodelovanja v podonavskem bazenu in na Balkanu. Italija želi, naj bi Jugoslavija bila močna in vztrajna v svojem razvoju ter svobodna pri svojem delovanju. S temi občutki italijanski narod pošilja pozdrav prijateljski Jugoslaviji.«

V neapeljskem zalivu

Rim, 11. maja. b. Za sprejem italijanske vladarske dvojice in jugoslovanskega kneževskega para so okrasili ves Neapelj z italijanskimi in jugoslovanskimi zastavami. Od železniške postaje Margelina po vseh ulicah do obale Beverello je bil že na vse zgodaj postavljen špalir italijanske vojske, fašistične milice in mladinskih organizacij fašistične stranke, prebivalstvo in fašistična mladina, ki ni bila uniformirana, pa je nosila jugoslovanske in italijanske zastave. V neapeljskem zalivu je bilo zbranih 112 vojnih ladij italijanskega brodovja.

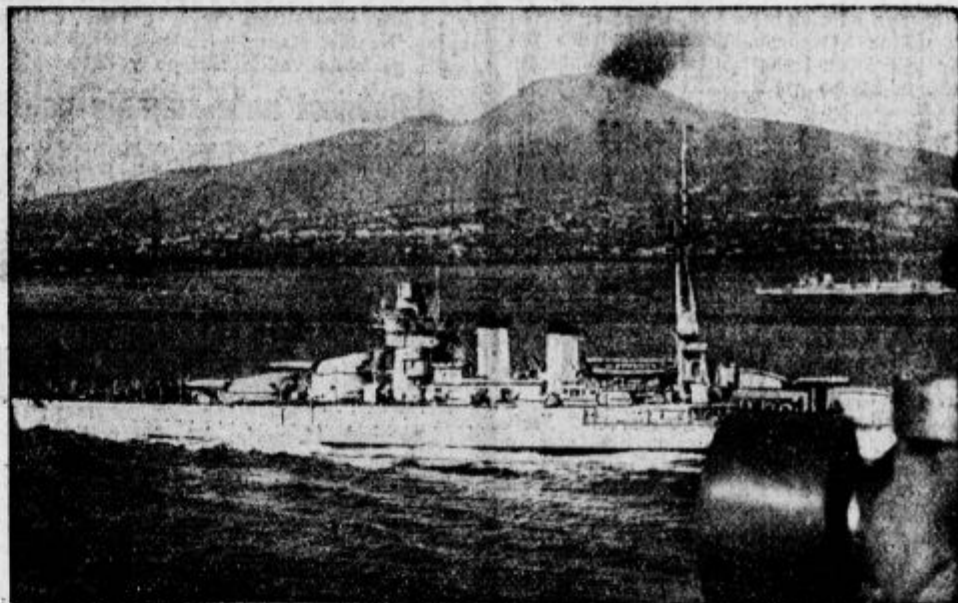
Ob 8.50 je prispel v Neapelj šef italijanske vlade Benito Mussolini, ki se je s postaje takoj odpeljal na obalo Beverello, od tod pa z motornim čolnom na admiralsko ladjo »Trieste«. Prebivalstvo je predsedniku italijanske vlade g. Mussoliniju priredilo burne pozdrave, z vseh vojnih ladij pa so topovi oddali častne strele.

Ob 9.30 sta se s posebnim vlakom pripeljala jugoslovanski zunanji minister dr. Cinciar Marković ter italijanski zunanji minister grof Ciano z ministrom Alfierijem, državnimi podtajniki, s člani jugoslovanskega poslanstva ter z višjimi uradniki italijanskega zunanjega ministristva.

Ob 9.40 se je pripeljal na postajo italijanski prestolonaslednik princ Umberto, nekaj minut pozneje pa je pripeljal na postajo dvojni vlak, s katerim sta se pripeljala kralj in cesar Viktor Emanuel III. in knez namestnik Pavle s spremstvom. Njuno srečanje na postaji s prestolonaslednikom princem Umberto je bilo izredno prisrčno.

Potem, ko sta kralj in knez namestnik Pavle pregledala častne čete (bersaljski polk), so se v avtomobilih odpeljali na obalo. V prvem avto-

mobilu sta bila italijanski kralj in cesar Viktor Emanuel III. ter knez namestnik Pavle, v drugem sta bila prestolonaslednik Umberto in jugoslovanski zunanji minister dr. Aleksander Cinciar Marković, v tretjem pa italijanski zunanji minister grof Ciano in minister Alfieri. Kralju in knezu namestniku je prebivalstvo priredilo navdušene pozdrave. Od prihoda kraljevega vlaka

Pogled na neapeljski zaliv, kjer so bile pomorske vaje

Daladier o močni Franciji

Samozavesten govor predsednika francoske vlade pred obema zbornicama o stališču Francije do sodobne mednarodne napetosti

Pariz, 11. maja. c. Danes popoldne ob 15. uri se je sestel francoski parlament prvič po izvolitvi Lebruna za predsednika republike za nadaljnjih 7 let. Na seji parlamenta je poslanico predsednika republike prečital Daladier, v senatu pa podpredsednik vlade Chautemps. Obe zbornici sta stoji poslušali poslanico Alberta Lebruna.

Takoj nato pa je predsednik vlade Daladier prečital vladno izjavo ob nastopu predsednika republike Alberta Lebruna v njegovo 7letno dobo predsednikovanja. Daladier je izjavil:

Ob uri, ko se zbirata obe zbornici francoskega narodnega predstavništva na svoje zasedanje, moram najprej nasloviti svoj prvi pozdrav tistim sinovom, ki ob tej uri na naših mejah, na našem brodovju in v zraku ščitijo našo domovino pred vsemi nevarnostmi.

Prav tako pa se moramo zahvaliti vsemu narodu, ki že več tednov mora prenašati dolžnost velike preizkušnje, ko hočejo drugi razorožiti njegov odpor in njegovo moralo znižati. Domisljajo si namreč, da bi bilo mogoče razorožiti in moralno ponižati svobodni narod, ki lahko svobodno razpravlja o vseh zadevah. Ves narod pa se pri nas

jalne prijateljske jadranske skupnosti, ter da bi se pri tej priložnosti zares pogumno izčrpala vsa sredstva, o katerih vemo vsi, da bodo dokončno in trajno okrepila vezi med državama, ki jih je zgodovina postavila za edina sosaestnika Jadrana, kar bo imelo najboljše posledice tudi tam, kjer se stikata in skupno živita italijanska in slovanska narodnost ter italijanska in slovanska kultura. Tudi v tem pogledu smo v zdravicah, ki so se razlegale z rimskega Kvirinala, slišali zagotovila, ki odpirajo srečne poglede v bodočnost.

danes zaveda, da bomo vsi kot en mož branili svojo domovino in svoja načela.

Vsa Francija je danes ena sama ogromna delavnica, kjer milijoni opravljajo ogromna dela za obrambo Francije in njeno varnost.

Vlada je že pred dnevi pojasnila stališče Francije do vseh najvažnejših vprašanj. Kljub vsem vprašanjem je danes važno samo eno: gre za to, ali naj nasilje in nadeblast urejata mednarodna vprašanja, ali pa se naj vse zadeve urejujejo s sodobnim mednarodnim sodelovanjem.

Spomniti se moramo pri tem samo na to, kako so bile prekršene razne pogodbe in svečano izdane obljube, ki so bile često prekršene še celo poprej, predno so se začele izvajati.

Svet pod orožjem

Medtem, ko povsod postavljajo toliko oltarjev na čast miru, pa so zbrane ogromne armade, po morjih krožijo ogromna brodovja in po zraku križarijo nešteta letala. Skoraj bi lahko rekli, da je po 20 letih, odkar je končala svetovna vojna, danes zbranih pod orožjem prav toliko ljudi. Toda ideja miru je kljub temu tako močna, da se morajo sklicevati na njo celo tisti, ki hočejo s tem govorčenjem zakrivati svoje tajne želje in namere.

Ali naj se ta položaj še naprej razvija v tem smislu in zatirajo tisti narodi, ki so slabotni? Zato imamo na eni strani skupino narodov, ki hočejo sodelovanje in ta skupina mora biti tako odločna in močna, da bo znala tudi ubraniti svojo trdnost.

Ta volja za ohranitev miru urejuje delo francoske vlade. Francija črti sovraštvo in zato ne mrzi nobenega naroda. Francija ve, da vojna ne bo uredila nobenega vprašanja in da bi bilo po vojni vse še bolj razdejano in neurejeno kakor

na postajo in vse dotlej, dokler niso avtomobili z visokimi člani kraljevskih hiš prispeli na Beverello, so vse vojne ladje oddajale častne salve iz vseh topov.

Z Beverello sta se kralj Viktor Emanuel III. in knez namestnik Pavle s prestolonaslednikom Umberto in vsem spremstvom odpeljala z motornim čolnom na admiralsko ladjo »Trieste«, kjer jih je pričakoval in sprejel predsednik italijanske vlade Mussolini s poveljnikom druge italijanske eskadre admiralom Pinijem.

Takoj nato so se pričele mešane vaje italijanskega vojnega brodovja z vojnimi letalstvom. Vaje so bile zelo raznovrstne.

Najprej so rušilec napadli velike ladje ob sodelovanju borbenih čolnov ter izvršili tudi vaje v streljanju na veliko oddaljenost.

Takoj za tem je sledil napad podmornic na skupine večjih ladij. Na obalah Neaplja je bilo zbrano ogromno prebivalstva, ki je z velikim zanimanjem in navdušenjem sledilo vajam italijanskega vojnega brodovja. Prizor je bil veličasten. Vaje in parada vojnih ladij so trajali vse do 4 popoldne.

Po vajah je odpeljala admiralska ladja z italijanskim kraljem in knezom namestnikom Pavlom ter spremstvom skozi špalir drugih vojnih ladij ter se je vrnila v neapeljsko luko.

je danes. Prepričani smo namreč, da bi se moglo pravilno urediti izrabljanje vseh naravnih bogastev tem lažje, ker je znanost v deseterkratni meri olajšala izrabo vseh teh naravnih dobrin. Zato sem prepričan, da vsi narodi dobro vedo, da jim Francija ni nevarna, da hoče Francija sodelovati z vsemi in da noče nad nikomur gospodovati.

Zato je naša politika zmeraj hotela sodelovati z vsemi za ohranitev miru. To načelo nas je tudi vodilo pri vseh pogajanjih zadnjih tednov. Vzajemnost med Anglijo in Francijo je danes tesnija kakor je bila kdajkoli poprej.

Sodelovanje z Anglijo je glavni in najvažnejši temelj vse naše politike. Tega sodelovanja ne bodo razbile nobene intrige. To lahko še točneje pojasnim s tem, če se samo spomnim na to, da je Anglija prekinila s svojo večstoletno tradicijo in uvedla obvezno vojaško službo. Zato ob tej priliki naslavlja Francija angleškemu narodu izraze svojega največjega občudovanja in svoje najlepše pozdrave.

Z neizmernim občudovanjem pa je francoski narod sprel na znanje tudi Rooseveltovo zadnjo poslanico o predlogi za ohranitev miru. Še

(Nadaljevanje na 2. strani)

Daladier

Dunajska vremenska napoved: Še vedno močno oblačno, na vzhodu malo dežja, vetrovno, toplo stanje se ne bo spremenilo.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno in hladneje.

Zemunska vremenska napoved: Spremenljivo vreme, delno oblačno s krajevnimi nevihtami.

Politični zapiski

Mačkovo glasilo o položaju

»Hrvatski Dnevnik« od 1. majnika prinaša avodni članek, ki v njem znova govori o sklepih hrvatskih poslancev ter pravi: »Predsednik dr. Vladko Maček se nikdar od svojih poslanskih tovaršev ni dobil tako obsežnega polnomočja kakor v ponedeljek 8. t. m. Premalo bi bilo rečeno, da so mu pustili sprost roko in da je vse prepusteno njegovi uvidenosti. To bi pomenilo, da časovne razmere ne zahtevajo nobenih posebnih navodil in da je zaradi tega docela dovolj na splošno odobriti dotedanje delo ter izreči zaupanje za prihodnje delo. Toda položaj je danes takšen, da so zastopniki hrvatskega naroda smatrali za potrebno naglasiti posebna dejstva, ki jih je treba upoštevati pri odločitvah, kakor se jim je tudi zdelo potrebno naglasiti, na katerem področju politične delavnosti naj se sklepajo odločitve. Dr. Maček se torej more gibanj v jasno določenih mejah, katere narekujejo interesi hrvatskega naroda. Samo ob sebi pa je umevno, da bi se dr. Maček tudi brez tega posebnega sklepa gibal v teh mejah in da bi upošteval naglašene momente, vendar je tokrat potrebno to posebej naglasiti. Sklep je razmeroma kratek, vendar zelo poln vsebine. V njem ni razmetanih nobenih fraz, ker je šlo za to, da se natančno ugotovi vse, kar bo določalo nadaljnjo politiko hrvatskega naroda, kateri je prvi cilj obstanek in svoboda hrvatskega naroda. Ta cilj je nad vsemi drugimi. Pred sklepom je ugotovljeno dejansko stanje. Ugotovljeno je vse, kar se je dogajalo zadnje čase ter so navedeni napori dr. Mačka kot predstavnika hrvatskega naroda, da se po možnosti sporazumno uredi odnos s Hrvati in Srbi. V zvezi s tem je ugotovljen nekaj dejstev, ki nas navdajajo z zadovoljnostjo, ugotovljeno pa je tudi, da vsa srbski narod hoče ter zahteva sporazum s hrvatskim narodom. Dr. Maček bo v svojih nadaljnjih akcijah brez dvoma upošteval tudi ravnanje srbskega naroda kakor tudi splošni politični položaj. Sklepi hrvatskih narodnih zastopnikov torej napačno ne izključujejo sporazuma. To je samo ob sebi umevno, ker nikdar ni mogoče odbiti ponujane roke, če je ponujana iskreno ter so jamstva, da bo tisto, kar se bo sporazumno dogovorilo, tudi izvedeno. Vendar pa v hrvatski javnosti menijo, da bi po tem sklepu pobuda morala priti od srbskega naroda in njegovih predstavnikov.« — Na koncu članka pa pravi: »Naše načelo je, da mora narod odločiti o sebi in o vsem, kar se ga tiče. To stališče izključuje možnost, da bi se kakemu narodu ali delu kakega naroda mogla zgoditi kakršna koli krivica... To je tudi v skladu z načelom sporazuma od 8. oktobra leta 1937. Ta sicer govori o taki organizaciji države, ki bi nanjo pristala večina Hrvatov, večina Srbov in večina Slovencev. Vendar je treba pomisliti, da je pri tem treba spoštovati tudi interese vseh tistih, za katere gre.«

»Bosne ne damo deliti!

»Muslimanska svijest«, glasilo bosanskih muslimanov-Hrvatov, je prinesla pod gornjim naslovom članek, ki v njem med drugim tako piše: »Torej, govorice, ki neprestano krojijo, pravijo, da nameravajo združiti savsko in primorsko banovino v hrvatsko banovino, ki naj dobi neke vrste avtonomijo v okviru sedanje ustave. Čeprav še ni znano tisto, v čemer so se sporazumeli, vendar gorenje glasove obširno prinašajo listi, in zunanji listi menijo, da je združenje omenjenih dveh banovin dovršeno dejstvo, ter vele, češ da so Hrvati s tem zadovoljni! Da se takoj razumemo! Tudi mi smo Hrvati, celo hrvatski nacionalisti, vendar če so ti glasovi resnični, tedaj mi nismo zadovoljni! In to takoj na glas klopem, da ne bo nobenega dvoma. Ugovarjamo zoper take namene. Če se uresničijo, takoj napovedujemo naš boj, naglašajoč, da bi bila vsaka delitev Bosne in Hercegovine, če bi se zgodila, protinarodno dejanje, ker o tem nihče ni povprašal bosansko-hercegovega prebivalstva. In bosansko-hercegovski volivci niso dali nobenemu politiku brez ozira na stranko pravice, da bi smel pristati na delitev. Niti muslimanski, niti katoliški, niti pravoslavni! Nadaljevali bomo boj za ohranitev celokupne Bosne in Hercegovine brez ozira na to, kakšni bodo odnosi te bosansko-hercegove celote do Beograda in Zagreba.«

Poslanec JRZ o sporazumu

Preteklo nedeljo je v Sremski Kamenici imel shod poslanec JRZ Branko Milič, ki je govoril tudi o hrvatskem vprašanju ter o sporazumu. Dejal je, da je to vprašanje precej zapleteno, zaradi česar ga ni mogoče rešiti kar čez noč. Za to je treba sloge in dobre volje. Te pa je sedaj na obeh straneh dovolj. Nato je pozival navzočne Hrvate in Srbe na složno delovanje, ker le v bratski vzajemnosti obeh je boljša prihodnost.

»Jugoslovanska Pošta« o pogajanjih

Sarajevska »Jugoslovanska Pošta« poroča iz Zagreba, da so v Zagrebu ugotovili, da so dane vse možnosti za težen sporazum, ki bo v interesu Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tako obnašanje Zagreba je omogočilo, da se bodo pogovori za sporazum takoj nadaljevali na podlagi, ki bo jamčila, da bo sporazum res izražal voljo Srbov in Hrvatov ter da ga bosta obe strani z zaupanjem sprejeli.

Sandžak Novi Pazar spada pod Bosno

V sarajevskem muslimanskem društvu »Trezenost« je predaval Kasim Hadžić o Sandžaku ter dejal, da je Novi Pazar od treh strani obdan od planin ter je odprt edino le proti Bosni. Že v rimski dobi je bil del Bosne ter je spadal z Bosno in Hercegovino vred v provinci Dalmaciji. Ko je padla srbska država, je Sandžak pripadl Bosni, kjer je ostal 500 let. V turški dobi se Sandžak nikjer ne omenja kot posebna dežela. Pravoslavni so se iz Sandžaka po večini izselili v Crno goro, tja pa so se naselili muslimani iz Bosne in Hercegovine. Sandžaki muslimani pravijo, da so Bošnjaki ter se v ničemer ne razlikujejo od muslimanov Bosancev.

Nemci in Madžari v občinskem svetu v Novem Sadu

Občinski svet v Novem Sadu je bil te dni na novo imenovan. Sedeva novega občinskega sveta se je zgodila na podlagi sporazuma med strankami in narodnostmi. Iz polemike, ki je zaradi tega nastala med glasilom Nemcev »Deutsches Volksblatt« in glasilom Madžarov »Naplo«, sklepamo, da je sedaj v novosadskem občinskem svetu pet Nemcev, med tem ko jih je poprej bilo sedem, da pa je sedaj tudi sedem Madžarov. Madžarski list šteje med Madžare tudi novosadskega katoliškega župnika g. Franca Svrako, ki je bil imenovan v občinski svet kot zastopnik novosadskih katoličanov.

Daladier o močni Franciji

(Nadaljevanje s 1. strani)

v tisti uri, ko smo poslanico sprejeli, smo že izjavili, da se popolnoma strinjamo z njo in da hočemo podpirati vse njene predloge.

Splošen sporazum za rešitev miru

Naš narod je namreč bil zmeraj za to, da bi se sklenil splošen sporazum vseh tistih, ki hočejo rešiti mir. Toda pri tem so se med stališči raznih narodov pojavljala razna nasprotja in tako se je zgodilo, da je moral marsikdo izjaviti, da bo akušal služiti miru na svoj način.

»Kaj smo storili v obrambo Grčije, Romunije in Poljske«

Zato smo sklenili jasne in določne pogodbe z narodi, ki imajo isti namen ohranitve miru. V drugih delih Evrope smo tako prevzeli čisto enostranska jamstva za to, da bomo branili nedotakljivost meja in ozemlja drugim narodom. K temu delu pa smo istočasno povabili vse narode, ki so miroljubni. Tako smo že od 20. marca naprej objavljali izjave, da jamčimo nedotakljivost Romuniji in Grčiji, po potovanju polkovnika Becka v London pa smo sklenili sporazum, ki naj še okrepi zavezniško pogodbo, ki že veže Poljsko in Francijo. Vse to je vlada že potrdila z mojim govorom z dne 13. aprila tega leta.

Sredozemsko morje — Turčija

Prav tako pa hočemo ohraniti mir tudi v vzhodnem delu Sredozemskega morja v sporazumu in sodelovanju s Turčijo. Pred nekaj dnevi je bil v Ankari general Weygand in nam prinesel dokaze o tem, kako globoko veže Francijo in Turčijo kljub temu, da moramo s Turčijo urediti neko vprašanje teritorialnega pomena.

Sovjetska Rusija

Bistveno pri vsem tem pa je, da želimo tudi sodelovanje in navzočnost pri tem delu a strani vlade Sovjetske Rusije. Naša pogodba s Sovjetsko Rusijo velja v vsem obsegu. Ta pogodba je tudi še eden izmed glavnih temeljev naše zunanje politike. Če so še kakšne razlike v tem oziru med Anglijo, Francijo in Rusijo, tedaj je vendarle jasno, da hočemo doseči uspeh tudi v tej smeri. Tako se bo zgodilo prvič v zgodovini, da bosta v srednji in vzhodni Evropi izvajali skladne obveze Anglija in Francija.

Ali naj še ponovim, da hočemo pri vsem tem samo eno, to je, ohraniti mir. Hočemo mir v okviru spoštovanja vseh pravic, dolžnosti in nalog. Nasilje, stalne grožnje in izrabljanje nevarnosti pa bodo vodile Evropo v katastrofo.

Odločnost naše zunanje politike

Odločnost naše zunanje politike pa zahteva tudi odločnost v notranji politiki. Mir se namreč pridobi s stalnim dnevnim delom, s trudom vsega naroda, ki si hoče na ta način ohraniti svojo svobodo. Zato je naše narodno-

obrambno delo ogromno in zahteva velike žrtve. Vsa naša obrambna sredstva pa bomo še povečali in okrepili. Naša obramba pa zahteva stalne velike napore v finančnem, socialnem in gospodarskem oziru.

Letos 75 milijard za obrambo domovine

Za leto 1939 moramo za državno obrambo izdati več kot 50 milijard frankov — 75 milijard dinarjev — ki smo jih že določili v proračunu. To so težka bremena za ves naš narod. So pa potrebna za ohranitev naše domovine. Vkljub temu pa je socialni položaj našega delavstva boljši, kot pa v sosednih državah. Naš frank je dobra valuta, zlato se vrača nazaj, državni zaklad je kos vsem nalogam in vse to dokazuje, da je naš načrt zelo dober. Zboljšalo se je splošno stanje gospodarstva in dvignila se je splošna zaposlitev.

Vse to moramo izdržati in prenesti, kajti za mejami komaj čakajo na to, da bi ugotovili popuščanje naše morale in zavesti. Vsem tem pa moram izjaviti samo to, da imamo na današnji dan v Franciji samo eno stavko,

Chamberlain:

»Nasilstvo nad Gdanskom — pomeni vojno«

London, 11. maja. AA. Reuter. V svojem današnjem govoru je angleški ministrski predsednik Chamberlain dejal tudi tole:

Nikdar nisimo mislili na kakšno obkoljevanje Nemčije ali na to, da bi ovirali naravni in upravičeni razvoj njene trgovine v Srednji in Jugovzhodni Evropi, še manj pa, da bi delali načrte o gotovih kombinacijah proti njej, o kombinacijah, pri katerih bi mislili na vojno. Vsaka takšna misel je fantastična. Njej ne bi verjeli nikjer.

Chamberlain je zatem navajal Hitlerjev govor o angleško-nemškem pomorskem sporazumu ter dejal: Hočem podati odločno in končnovečajno izjavo o tem govoru, kolikor se nanaša na nas. Podlaga tega sporazuma ni bila izpremenjena. Nasprotno smatram, da se angleško-nemška pomorska pogodba more smatrati popolnoma kot izraz simbolne želje obeh narodov, da bi nikdar ne nastopila drug proti drugemu. Ta želja je prav tako vroča kakor je bilo vedno trdno prepričanje obeh narodov, da bosta njuni vladi uredili svoje medsebojne odnose tako, da med njima ne bi nikdar nastalo vprašanje vojne.

Chamberlain je nato citiral onj odstavek iz Hitlerjevega govora, kjer je izražena Hitlerjeva želja, da bi prenehala tekma v oboroževanju med Nemčijo in Veliko Britanijo in da bi se bil on pripravljen razgovarjati o pomorskih vprašanjih Angleški ministrski predsednik je glede tega de-

ki obsega 13 delavcev. Zato mi je v lepo dolžnost, da se zahvalim za požrtvovalnost našemu požrtvovalnemu delavstvu, ki v tavnarnah in tam na mejah pri svojih dolžnostih izkazujejo moč svoje rodoljubnosti. Vsi tisti, ki so trenutno pod orožjem, bodo potem, ko se bodo lahko vrnili, našli popolno zaposlitev v tisti meri kakor so jo morali zapustiti tedaj, ko so bili vpoklicani.

Takšna je naša človečanska in narodna politika. Moč naše obrambe in zaščite naj čutijo vsi oni v naši severni Afriki in v vsem našem imperiju. Vsi sinovi Francije hočejo braniti vse kar imajo. Ta naša zavest nam bo omogočila premagati vse ovire in rešiti mir, kajti ta moč obsega nas vse in se imenuje edina moč vse Francije.

»Moč naše pesti«

Naj nikdo ne misli, da bi se Francija dala zapeljati po kakšnih lepih besedah. Danes hočejo izrabljati Francijo in ves svet z vojnami, v katerih ni nobenih bitk, s stalnimi grožnjami in s stalno napetostjo, ki naj doseže to, da bi se v splošni izmučenosti ta ali oni narod moral ukloniti. Francija pa se ne bo uklonila, ker ve, da s tem brani svojo domovino in svoja načela. Če hoče kdo pravičen mir, tedaj nas bo našel takoj ob svoji strani. Če pa hoče kdo napadati mir, tedaj bo občutil moč naše pesti in silo našega orožja. Niti nasilje in niti prevara ne bosta zmogla nič proti Franciji.

jal, da bo vsa stvar najprej skrbno proučena, nato pa bo poslan po redni poti nemški vladi odgovor.

Ce dovolite, vam povem — je dejal — da se mi ne želimo z Nemčijo spustiti v tekmo niti glede orožja niti v gospodarskem oziru. Mi ne bomo zavrnili želje da se začne pogajanja za to, kako bi se dvignila naša medsebojna trgovina in kako bi se zboljšale gospodarske razmere, to pa le tedaj, če bomo videli gotove znake o želji, da se vzpostavi to zaupanje, ki je tako močno omajano. Želim tudi poudariti, da nismo pripravljeni ostati ob strani, če bi države druga za drugo izgubljale svojo neodvisnost. V Evropi ne more biti miru in varnosti vse dotlej, dokler narodi ne bodo prepričani, da takšnih poskusov ni treba pričakovati. Zato smo dali jamstva Poljski, Romuniji in Grčiji. Z enakim namenom zaradi pomiritve položaja smo zaveli razgovore z drugimi državami, posebno s Sovjetsko Rusijo in Turčijo.

Ta pogajanja se trajajo in izjavljam, da angleška vlada iskreno želi, da bi se končala ta pogajanja čimprej z uspehom. Mnogim se zdi nevarna točka v Evropi zdaj Gdansk, naša jamstva Poljski pa so jasna in določena. Kakor bi želeli, da bi se spor med Poljsko in Nemčijo rešil na prijateljski način s pogajanimi, tako smo tudi prepričani, da bi nasilna rešitev tega vprašanja spravila v nevarnost poljsko neodvisnost in bi dovela do vojne. Strašno bi bilo, da bi Evropa začela vojno zaradi nesporazuma.

Narodni zdravstveni sklad

Beograd, 11. maja. AA. Na podlagi uredbe o narodnem zdravstvenem skladu kraljevine Jugoslavije je finančni minister sporazumno z ministrom za socialno politiko izdal pravilnik za izvajanje čl. 5 te uredbe. V smislu čl. 5 uredbe o narodnem zdravstvenem skladu se bodo od dne 1. aprila t. l. dalje pobirale v korist tega sklada:

1. pristojbine v višini 10% carine na uvoženo kozmetično blago;
2. pristojbina v višini 3% davka na poslovni promet (splošni skupni davek na luksuz pri kozmetičnem blagu, ki se izdeluje v naši državi);
3. 20% doklada na osnovni in dodatni davek pridobnine glede družbenega in minimalnega davka vseh obrti, ki izdelujejo in prodajajo kozmetično blago;
4. 10% doklada na osnovni in dodatni davek pridobnine glede družbenega in minimalnega davka kozmetičnih zavodov, institutov in ustanov, ki se po obrtnem zakonu bavijo s kozmetičnim poslom;
5. doplačilo na obisk hotelov, vil, pensionov, letoviških domov in podobnih ustanov v morskih kopališčih, jezerih in drugih zdraviliščih, in sicer za ustanove, ki pobirajo za obisk od 125 do 150 din 8%, za več kot 150 din pa 10%. Pod obiskom se razume odškodnina z vsemi pristojbinami, ki se plača za sobo ali posteljo v vilah, pensionih itd. Pri ustanovah, kjer odškodnina za sobo ali

za posteljo ni posebej določena, temveč je všteta v ceni za celotno oskrbo (stanovanje in hrano, bo višino odškodnine za sobo ali posteljo prečeno po krajevnih razmerah okrajno glavarstvo. 6. posebna doklada na zdravila in razkuževalna sredstva;

Pristojbine (doklade) iz točk 1., 2., 5. in 6. se bodo pobirale, v kolikor niso navzkriž s trgovinskimi pogodbami ali konvencijami. Pristojbine s področja carin bodo pobirale in odmerjale carinarne obremen s carinskimi dajatvami. Doklade s področja davkov bodo pobirale davkarje skupno z odmero in izterjavanjem davkov, ki služijo za osnovo pristojbine ali doklade. Doklade na obisk hotelov itd. bodo na podlagi tega pravilnika izterjemale banke uprave obremen in na isti način kakor kopalniško pristojbino, ali pa tujskoprometni odbori, kjer obstoje, obremen in na isti način kakor tujskoprometno pristojbino; povsod drugod, to je tam, kjer ni banske uprave ali tujskoprometnega odbora pa občinska oblastva. Banske uprave, tujskoprometni odbori ali občinske oblasti bodo dolžne vsakih 14 dni oddati izterjane doklade pristojni davkarji.

Glede vsega drugega, česar ta pravilnik posebej ne določa, veljajo določila zakona, o neposrednih davkih, glede doklad na obisk iz točke 5. čl. 1 tega pravilnika pa morebitna posebna določila, izdana o tej stvari.

nem oddelku banske uprave v Ljubljani; na tehnični oddelku banske uprave v Ljubljani je postavljen za tehničnega višjega svetnika 4-1 inž. Josip Ševčič, svetnik iste pol. skupine v gradbenem ministrstvu.

V 7. pol. skupino so napredovali učitelji (cel): Rafael Bevc v Ljutomeru, Josip Tomažič v Celju, Gabriel Grin v Trzinu, Angela Pucelj v Domžalah, Ivan Grum v Škofji Loki, Karel Grabelski v Trbovljah.

Upokojen je inž. Josip Levičnik, višji svetnik 4-1 pri gozdnem ravnanstvu v Ljubljani.

Beograd, 11. maja. AA. S kraljevim ukazom sta povišana v tobačni tovarni v Ljubljani za višjega monopolnega inšpektorja v 5. skupini g. Hugo Beltram in za višjega monopolnega kontrolorja v 6. skupini Franc Zalar.

Belgrajske novice

Beograd, 11. maja. b. Nad Belgradom je divjala danes popoldne silna nevihta s točo, ki je povzročila ogromno škodo. V nekaterih nižje ležečih delih mesta je prišlo tudi do povodnji.

Angleško-romunska trgovinska pogodba

Najprej eno milijardo in četrť posojila

Bokarešta, 11. maja. AA. Reuter: Danes popoldne so v Bukarešti podpisali trgovinsko pogodbo med Veliko Britanijo in Romunijo. Pogodba določa kredit 5 milijonov funtov (1 milijardo 250 milijonov dinarjev) za britanske nabave v Romuniji, razen tega pa odreja, da bo britanska vlada kupila v Romuniji večjo količino pšenice po ceni

Beograd, 11. maja. m. V umetniškem paviljonu Cvijete Zuzorić bo v nedeljo 14. t. m. prosvetni minister Stevan Cirić odprl veliko pomladansko razstavo jugoslovanskih umetnikov, v kateri sodelujejo tudi slovenski umetniki.

Beograd, 11. maja. m. Uprava državnih monopolov je izdelala pregled dohodkov v mesecu marcu letos. Dohodki v mesecu marcu so znašali 164.453.639 din. Od tega zneska so vrgli tobačni izdelki 122.865.557 din, sol 17.485.688 din, petrolej 10.589.912 din, vžigalice 5.855.950 din, cigaretni papir 6.615.214 din, razni državni dohodki pa so znašali 1.041.319 din. V primerjavi z dohodki državnih monopolov v mesecu marcu lanskega leta so letošnji dohodki v marcu večji za 3.303.591 dinarjev. Dohodki državnih monopolov od 1. aprila 1938 do 31. marca 1939 so pa znašali 2 milijardi 163.434.209 din napram 2.069.911.848 din v proračunskem letu 1937-38.

Beograd, 11. maja. m. Na pošto ravnateljstvo v Ljubljani je premeščen Josip Čuček, teh. kontrolor iste skupine na poštnem ravnateljstvu v Beogradu.

Vatikan povabil Ribbentropa?

Pariz, 11. maja. TG. »Exchange Telegraph« je izvedel, da je papeški nuncij v Nemčiji msgr. Orsenigo ob priliki zadnjega obiska pri kanceljarju Hitlerju osebno povabil zunanega ministra Ribbentropa, naj obišče Vatikan. V Parizu na merodajnih mestih o tej novici ničesar ne vedo in se ne morejo izraziti, če je resnična ali ne.

Maršal Balbo pomirjuje Egipet

Kairo, 11. maja. TG. Maršal Balbo, guverner italijanske Libije, ki je prišel na vojaške posvete z zastopniki Egipta in Anglije v Kairu, je sprejel zastopnike listov in jim povedal, da goji Italija prijateljska čustva do Egipta in da zbiranje italijanskih čet v nobenem oziru ne ogroža Egipta.

Francija zastopa jugoslovanske interese na Kitajskem

Pariz, 11. maja. TG. Jugoslovanski poslanik v Parizu dr. Purić je obiskal zunanega ministra Boneta in ga v imenu jugoslovanske vlade prosil, naj francoska vlada prevzame varstvo jugoslovanskih interesov na kitajskem ozemlju, ker Jugoslavija tamkaj nima svojih lastnih zastopstev. Minister Bonnet je v imenu francoske vlade odgovoril, da Francija prošnji radevolje ustreza.

svetovnega tržišča. Britansko-romunska trgovinska pogodba bo objavljena jutri popoldne ob enem v Romuniji in Veliki Britaniji. Sef britanske delegacije sir Frederic Leith-Rose se je danes ob 16 odpeljal čez Konstanco v Atene, drugi štirje člani britanske trgovinske delegacije se pa jutri odpeljejo v London.

Osebnosti

Beograd, 11. maja. m. S kr. ukazom je postavljen za višjega svetnika 3-2 v gradbenem ministrstvu inž. Karel Orel, tehnični višji svetnik 4-1 na tehni-

Beck mrzlično dela

Tri točke v pogovoru s Potjomkinom

London, 11. maja. 6. Jutranji londonski tisk prinaša poročila o razgovorih med poljskim zunanjim ministrom in sovjetskimi namestnikom zunanjega komisarja Potjomkinom. Ti razgovori so se vodili v okviru sledenjih treh točk:

1. poljsko-sovjetski odnosi v zvezi s Poljsko;
2. preskrba Poljske s najvažnejšimi ruskimi surovinami za oboroževanje;
3. rusko-romunski odnosi.

Večina listov je mnenja, da ni prišlo do sklenitve nobene nove pogodbe političnega značaja. Poljski zunanji minister polkovnik Beck je baje pristal na poljsko-rusko zvezo in je opustil odpor proti trojni zvezi London-Pariz-Moskva.

»Danziger Vorposten« objavlja izjavo izveščke poročil iz raznih evropskih prestolnic o gdanekem vprašanju. List istočasno zavzema svoje stališče do gdankega vprašanja in pravi, da je želja večine gdankega prebivalstva še itak znana vsemu svetu. Vsak plebscit v Gdanu bi bil odveč, ker se bo usoda tega mesta rešila v Berlinu. Velike besede Poljakov ne morejo prepričati vrnitve

Gdaneka k Nemčiji. Tudi kompromisna rešitev tega problema v Nemčiji ne more naleteti na razumevanje ter pri tem ne more biti nobenega vmešavanja s strani Poljske. Prav tako ne more biti tudi nobenih predlogov, ker Gdanek pripada Nemčiji.

»Express Porany« se bavi v današnji številki z različnimi kombinacijami tujega tiska glede priključitve Gdaneka k Nemčiji. Med drugim list posveča največ prostora tezi o enakopravnosti državljanov o Gdaneku in o možnosti plebscita.

Varšava, 11. maja. AA. Pat: Včerajšnji razgovor med Beckom in Potjomkinom je trajal eno uro in pol. Sročil je Beck sprejel angleškega veleposlanika, ki mu je obrazložil potek razgovorov s Potjomkinom, s katerim se je razgovarjal o poljsko-sovjetskih odnosih v luči angleško-sovjetskih pogajanj. Pri tej priliki so govorili o pospeševanju trgovine med obema državama, ni pa bil v tem pogledu sklenjen noben sporazum. Beck je nato sprejel še ameriškega veleposlanika.

Zatik v pogajanjih med Anglijo in Rusijo

Halifax naj bi osebno potoval v Moskvo

London, 11. maja. Odgovor sovjetske vlade na zadnje predloge Anglije glede jamstva za one države, ki so ali se čutijo ogrožene po kakšnem morebitnem napadu, še ni dospel, čeprav ga nekateri listi vsak dan napovedujejo.

Nota sovjetske agencije Tass, ki je bila objavljena 9. t. m., je spravila angleške uradne kroge v veliko zadrego. Postavljajoč Anglijo v hud položaj, da bi dobila sovjetsko pomoč za ceno politične in vojaške pogodbe s Sovjeti, ki bi Veliko Britanijo zapletla v vse mogoče obveznosti in primere v Evropi in v Aziji, ali pa da se odreče sploh vsake pomoči od sovjetske strani, je popolnoma razkrila angleški načrt, ki je šel za tem, da bi Rusijo zapletel v Evropi v spor, ne da bi bila Anglija brezpogojno obvezana, da Rusiji pomaga. Sovjetska vlada je to past takoj zapazila in zato slej ko prej neizpremenjeno vtraja na tem, da mora Anglija v njo skleniti zvezo za vse mogoče primere v Evropi če že ne tudi v Aziji, kar pa je tako grenka kroglica, da se angleška vlada ne more odločiti, da bi jo zaužila.

Besede novega sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Molotova, da se sovjetska politika po odstopu Litvinova nikakor ni spremenila, se nikakor ne smejo razlagati v prilog angleškemu stališču, ampak pomenijo,

da Sovjeti na noben način nočejo odnehati od svoje zahteve po popolni nedeljivosti in vse primere evropskih sporov predvidevajoči zvezi.

To dokazuje tudi izjava ministrskega predsednika Chamberlaina na zadnji seji poslanske zbornice, iz katere so vsi posneli, da vprašanje angleško-ruske zveze slej ko prej še ni rešeno in da je zelo zapleteno. Zato je iz poslanske zbor-

nice izšel predlog, naj bi se v Moskvo podal lord Halifax sam, da se pogovori z Molotovim in ustvari jasen položaj. Splošen vtis v merodajnih krogih je, da se bo angleško-ruski pakt z največjo verjetnostjo sklenil, da pa bo obstojal iz kompromisa med ruskim in angleškim stališčem, ker se Anglija ne more tako zelo in obsežno vezati, kakor to želijo Sovjeti. Znano je, da je Chamberlain v ožjem krogu izjavil,

da pakt s Sovjetsko Rusijo za nobeno ceno in na noben način ne sme izgledati tako, kakor da bi bila Velika Britanija postala nekaj vrhovni varuh boljševizma in njegove ideološke politike, ker bi Anglija s tem zapravila vse simpatije krščanskega sveta in bi bila vzrok hudi reakciji vseh protikomunističnih krogov in držav sveta, tako da bi taka zveza prej koristila avtoritarnim državam kakor Angliji in njenim prijateljem.

London, 11. maja. AA. Reuter: Glavni predmet komentarjev današnjih jutranjkov je izjava, ki jo je dal Chamberlain v spodnji zbornici o stanju razgovorov s Sovjetsko Rusijo.

»Times« pravi: Po Chamberlainovi izjavi je jasno, da obstojajo nekatera manjša nesoglasja. To pa ne pomeni, da so pogajanja prišla na mrtvo točko. Dosedanji razgovori niso pokazali, da bi vladalo kakršnokoli nesoglasje v načelnih vprašanjih med obema vladama.

»Daily Telegraph« pravi: Zdaj je jasno, da odstop Litvinova ne pomeni, da sovjetska vlada ne želi sodelovanja med zahodnimi vele-silama. Nasprotno, želi si ga. Zdi se, da želi novi

Iz včerajšnje druge izdaje

Zdravice na Kvirinalu

Prisrčne besede prijateljstva od obeh vladarjev

Rim, 11. maja. Sročil je italijanska vladarska dvojica priredila na Kvirinalu knezu namestniku Pavlu in kneginji Olgi slavnostno večerjo, ki se je udeležilo večje število najuglednejših rimskih osebnosti. Med večerjo sta izrekla prisrčni zdravici italijanski vladar in knez namestnik Pavle.

Kralj Viktor Emanuel

Zdravica italijanskega vladarja se je glasila:

»Vaše kraljevo Visočanstvo! Z največjo prisrčnostjo vas pozdravljam kot našega gosta, katerega je Rim sprejel s spontanimi simpatijami, srečen, da more pokazati prijateljske občutke italijanskega naroda do vaše osebnosti in vaše države. Vez, ki združuje Jugoslavijo in Italijo, so trdnje. V srcih obeh ljudstev, vezanih po bistveno skupnih koristih, je odločna težnja po slogi, kar se je ugotovilo v belgradskem sporazumu, ki ima za osnovo trajni mir in plodno sodelovanje. Naši vladi izjavljata to sodelovanje z najsrčnejšimi uspehi. V zvezi s tem trajnim delom mi je v največjo zadovoljnost ugotoviti, s kako odločnostjo in kakšnim zaupanjem si vladi prizadevata, da bi v odnosih med našima ljudstvi razlogi za vzajemnost postali še pristnejši in globlji.

Združeni po skupni težnji za ohranitev in ojačanje reda in stalnosti, ki sta neobhodno potrebna za napredek obeh držav, si jugoslavija in Italija prizadevata ne le za blagostanje svojih ljudstev, temveč vzdržujeta in jačita tudi svoje odnose s sosednimi prijateljskimi državami ter tako v najširšem obsegu prispevata k miru v Evropi. Nadejamo se, da bo Vaše Visočanstvo poneslo poleg drugih spominov na ta svoj obisk s seboj tudi globok vtis o veliki prisrčnosti, s katero italijanski narod spremlja tvorno delovanje ljudstva, kateremu izražam svoje najtoplejše želje.

Izražajoč te želje, dvigam čašo na zdravje Nj. Vel. kralja Petra II., Vašega kraljevskega Visočanstva in Nj. Vis. kneginje Olge, na zdravje visokega kraljevskega namestništva ter za napredek in veličino jugoslovanskega ljudstva.

Knez-namestnik Pavle

Po navdušenem ploskanju je vstal knez namestnik Pavle in spregovoril:

»Veličanstvo! Globoko ganjen spriču pri-
grtnih besed, ki ste jih izvolili izreči kneginji

in meni, ter ljubeznivega sprejema, ki ste nama ga izvolili pripraviti ob najinem obisku v Italiji, mi navdaja najprej misel, da izrazim Vašemu Veličanstvu najino najgloblje zahvalo. V simpatijah, s katerimi naju Vaše Veličanstvo obkroža, vidim visoko znamenje prijateljstva do Nj. Vel. kralja Petra, do Jugoslavije in vsega jugoslovanskega ljudstva.

Manifestacije toplih simpatij italijanskega naroda so me iskreno in globoko ganile. Zaznati sem mogel znamenja nepriljene prisrčnosti tudi ob svojih sestankih z znamenitimi italijanskimi državniki, predvsem ob svojem sestanku s šefom italijanskega vlade Mussolinijem. Naj Vaše Veličanstvo prejme izraze mojega prepričanja, da bodo ta znamenja simpatij in prijateljstva za Jugoslavijo in jugoslovansko ljudstvo naredila globok vtis na oni strani Jadrana, kjer se goje občutki velikega obudovanja za plemeniti italijanski narod in slavni Savojski dom.

Ti občutki vzajemnih simpatij in spoštovanja so v ostalem najboljši poročilo za trdnost sporazuma, s katerim je bilo zapečateno prijateljstvo med Jugoslavijo in Italijo. Naši vladi, ki sodelujeta v popolni harmoniji pri tem koristnem in trajnem delu, sta navdahnjeni s mislijo o redu in stalnosti. Pri tem delovanju imata zmerom pred očmi poglabitev dobrih odnosov s sosednimi in prijateljskimi državami, kakor tudi ohranitev miru in reda v Evropi.

Kneginja in jaz bova ohranila nepozaben spomin na bivanje v Italiji, na lepoto in nepopisne čare vaše divne države. Slika o napredku, ki jo bova ponesla iz Italije, je taka, da bo ta spomin ostal še čudovitejši.

S to mislijo dvigam kozarec na zdravje Vašega Veličanstva, na zdravje Njenega Veličanstva kraljice in cesarice ter vsega slavnega Savojskega doma, izražajoč pri tem najtoplejše želje za srečo in veličino italijanskega naroda.

Tudi zdravica kneza namestnika Pavla je bila sprejeta od vseh z navdušenjem in ploskanjem. S slavnostno večerjo na Kvirinalu je bil končan prvi dan obiska kneza namestnika Pavla in kneginje Olge v Rimu.

Knez Pavle danes pri papežu

Rim, 11. maja. Jutri, dne 12. maja, bosta sprejeta Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavel in Nj. Vis. kneginja Olga v audienci pri svetem očetu papežu Piju XII.

Novo!

Persil

v praktičnem

malem zavitku

samo

Din

3-

komisar za zunanje zadeve Molotov bolj kakor njegov prednik pospešiti razvoj dogodkov, ki naj se zaključijo s podpisom dogovora. Chamberlainova izjava kaže, da je pričakovati sklenitev dogovora v najkrajšem času.

»News Chronicle« pa naglašja, da ima izjava predsednika vlade namen odstraniti nekatere pomisleke Sovjetske Rusije.

Uradno stališče po moskovskih izveštjih

London, 11. maja. AA. Reuter: Iz Moskve poročajo: Danes je v uradnem glasilu sovjetske vlade, v »Izveštjih« izšla uradna izjava o za-
držanju Sovjetske Rusije v zvezi s pogajanjmi za ustanovitev fronte miru. Glavne točke te izjave so:

1. Sovjetska Rusija predlaga, da Velika Britanija, Francija in Sovjetska Rusija dajo poročila državam vzhodne in srednje Evrope, ki jim grozi napad, in

2. te države naj bodo med seboj zvezane s paktom o vzajemni pomoči, temelječim na načelu recipročnosti (obojestranske obveznosti).

»Izveštja« pobijajo izjavo, da bi Anglija in Francija, če bi branili Poljsko in Rumunijo, dejansko branili zahodno mejo Sovjetske Rusije. O včerajšnji Chamberlainovi izjavi v spodnji zbornici pa mislijo »Izveštja«, da zahteva sodelovanje recipročnosti pod naravno osnovo in da tam, kjer ni recipročnosti, tudi ne more biti dejanskega sodelovanja.

Posveti z Molotovim v Ženevi

Pariz, 11. maja. AA. »Matine« poroča, da se bo Molotov verjetno udeležil zasedanja sveta Zveze narodov. Njegova navzočnost v Ženevi bi omogočila lordu Halifaxu neposreden stik z novim sovjetskim komisarjem za zunanje zadeve, Angleški zunanji minister lord Halifax, francoski zunanji minister Bonnet ter sovjetski komisar za zunanje zadeve Molotov bi razčistili ob tej priliki vsa vprašanja ter končno uredili odnose med Francijo, Anglijo in Rusijo.

Göring v Španiji

Kaj pravijo v Berlinu ...

Berlin, 11. maja. AA. DNB: Tuji tisk mnogo piše o potovanju maršala Göringa po Sredozemskem morju. To potovanje je popolnoma zasebnega značaja. Tuji tisk poroča, da se namerava maršal Göring udeležiti velike parade španskih čet v Madridu. Ta vest dozdaj uradno ni potrjena. Maršal Göring je ob priliki svojega bivanja v San Remu sprejel ponudbo podjetja »Hamburg-American Linie«, naj se udeleži prve vožnje najmodernejšega mornarskega parnika tega podjetja »Juascaran«, po Sredozemskem morju. To je vsa tajnost njegovega potovanja po Sredozemskem morju, okrog Španije nazaj v Nemčijo.

... in kaj v Londonu

London, 11. maja. 6. Jutranji londonski listi poročajo, da bo maršal Göring predlagal Španiji sledeče:

1. Uvedbo nemškega vojaškega reda v Španiji in pomoč nemških častnikov, zaradi česar naj bi španska armada postala važen činitelj politike osiše Rim-Berlin.

2. Vpoklic nemških inženirjev in industrijskih strokovnjakov v Španijo, ki bodo imeli nalogo reorganizirati špansko industrijo in jo prilagoditi nemškimi vojnimi potrebam.

Pomanjkanje surovin na Češkem

Praga, 11. maja. TG. Češki časopisi pišejo, da se je v tekstilni in kemični industriji pojavilo občutno pomanjkanje surovin, tako da so morali v številnih tovarnah delo omejiti. Predsednik Hacha je dnevno v pogovorih z nemškimi gospodarstveniki, da bi izdelali gospodarski štiriletni načrt, ki naj bi odločil, katerim industrijam bodo dajali surovine, katerim pa ne.

Besede, brez katerih ni življenja

Ob priliki neke nove izdaje sv. pisma nove zaveze beremo v italijanskih listih tople spremne besede in priporočila, naj bi si to knjigo omislil prav vsak kot svojega najljubšega tovariša v življenju.

Res — evangelij je sam Kristus, kakor živi v zgodovini v svojih besedah, ki so edino pravo življenje, pot in resnica človeka. Kjer te besede padejo v dušo, tam požene neminljivo življenje duše.

Čudno je, da je to, česar marsikateri kristjan ne vidi, jasno videl francoski pisatelj in največji kritik prve polovice 19. stoletja, Sainte-Beuve, ki je bil zagrižen skeptik, pa je zapisal: »Ko je prišel Jezus Kristus na svet, se je z njim zasvetil človeštvo nov vzor življenja. Le proučujte zgodovino in ljudi, ki živijo skupaj z vami: kdor ni priznaval Kristusa, kdor ga ne pozna ali noče poznati, vsakemu nekaj bistvenega manjka v razumu in v srcu. Knjiga, v kateri nam je ohranjen večni lik Jezusa Kristusa, ne bo nikoli pozabljena. Ne — pisatelji in proletarci, genialni ljudje in povprečnejši, posamezniki in množice, vsi bi duhovno umrli, če bi ne bilo evangelija. Kdor ga ne pozna in ne ljubi in ga prezira, ta nima pravega življenja...«

Znanost ne zadovolji duše, katero žela po večni Resnici; človeka ne nasiti ne filozofija, ne umetnost, ne najbolj razkošno svetsko življenje. Vse to je premalo, vse to ni zadnji in edini vredni ter najpopolnejši predmet človeškemu duhovnemu življenju in teženju. Le eden nas more docela zadovoljiti, to je tisti, ki je dejal: »Jaz sem studenec žive vode«. Njegove besede večno živijo v evangeliju. Evangelij nikoli ne zastara in vsa zgodovina naše omike priča, da so resnične besede, ki jih je rekel Jezus Kristus: »Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle.«

Mnogi so si poiskali in iščejo nadomestila za evangelij. Toda vsi so bili ogoljufani. Za Kristusa in njegov evangelij ni nadomestila. Ta resnica se je vsekdar izkazala v zgodovini človeštva in se vsak dan izkaže v življenju vsakega posameznega človeka. Dočim posameznik in narodi črpajo iz evangelija neugasljivo življenje duha, prinaša vsak nadomestek evangelija prej ali slej smrt duše in duha, pa naj gre za posameznika in za družino, ali pa za družbo. Evangelij prinaša radost, mir in ljubezen, njegovi nadomestki pa mučna in žalostna vprašanja, na katera ni odgovora, sovraštvo med plemeni in stanovi ter krvave vojne. Kjer je evangelij, tam je prižgana luč v največji bedi in trpljenju, kjer pa sledijo njegovim nadomestkom, ni nobene tolažbe, nobenega izgleda na zmago in nobene prave sreče, četudi bi bili okoli človeka nagromadeni vsi zakladi sveta.

Ali se pri nas zadostno zavedamo kakšen neizčrpen večni zaklad so besede našega Gospoda in njegovo življenje, kakor nam odseva iz evangelijev? Ali sv. pismo nove zaveze radi in često beremo? Ali nam je duševna hrana, ki je ne moremo pogrešati?

Gospodarstvo

Dr. Janke Grampovčan:

Naše železnice v I. 1938 Finančni rezultati poslovanja

Kljub temu, da se nahaja vsa Evropa v hudi duševni depresiji, da se mednarodna trgovina ne more iztrgati iz začaranega kroga nezaupanja in strahu pred nepredvidenimi dogodki, se pri nas v Jugoslaviji na mnogih gospodarskih področjih kažejo očitni znaki, da naše narodno gospodarstvo sigurno napreduje. Nezdružljivi pojavi v gospodarstvu naše države se po zakonu korekcije neusmiljeno iztrebljajo, in če to povzroča bolečine, ki jih menjajoča kolesa povzročajo, je treba sicer obžalovati, vendar pa razumeti. Onim, ki jih je vrglo življenje s tira v teh trenjih, ne preostane nič drugega, kot da se lotijo ponovno dela, trdega dela na onih mestih, ki so se izkazala tudi v novih okoliščinah kot solidna. Delo in zopet delo! To krepi živce in ustvarja ugodno duševno stanje poguma hrabrosti, česar nam danes vsem najbolj manjka. In če se po trdem delu, trdno zaupajoči v lastne

moči, ozremo od časa do časa na uspehe tega dela, je več kot gotovo, da bodo tudi pričakovani uspehi ustrezali vloženemu trudu. Da je temu tako, jasno dokazujejo finančni rezultati naših železnic, po katerih se morejo oceniti precej zanesljivo tudi razmere našega gospodarstva sploh. Ne more se oporekati, da bi te številke, ki jih bomo navajali, ne imele neposrednih zvez s socialno-ekonomskim dvigom naroda. Baš nasprotno: te številke jasno pričajo, da je dvig dohodkov naših železnic na raznih področjih prometa v tesni zvezi z napredovanjem industrije in trgovine v notranjosti naše države in da se naše gospodarstvo z ozirom na razmere drugod vse bolj in bolj osamosvaja in to iz lastnih moči. Ako razčlenimo po vrsti dohodke posameznih prometnih področij naših železnic, najdemo sledeče stanje:

Potniški promet (v dinarjih):

	lokalni	država »Putnik«	inozemski	ostali	skupaj
1936	401.093.090,3	82.094.049,6	9.496.647,4	43.590.639,4	536.274.426,9
1937	453.494.369,5	89.954.290,0	11.441.533,8	50.694.739,2	605.575.932,6
1938	478.261.285,3	100.260.216,6	9.094.292,7	41.149.854,3	628.765.629,0

Pri tem vidimo, da je dvih dohodkov v lokalnem prometu znašal 4,8%, družbe »Putnik« za prodane vozne listke pa 1,2%. Inozemski in ostali promet pa padli za 1,8%. Absolutni dvig je znašal lani 3,8% napram 1937 in 18% napram 1936.

Prilgiški promet (v dinarjih):

	lokalni	inozemski	skupaj
1936	12.902.751,7	2.601.190,9	15.503.942,7
1937	14.691.597,2	2.968.639,2	17.660.236,4
1938	15.312.282,5	3.679.207,8	18.991.490,3

Blagovni promet (v dinarjih):

	lokalni	navadni	mednarodni	ostali	skupaj
	brzovozni	direktni	transitni		
1936	22.751.820,8	1.109.937.947,1	166.906.270,9	81.957.736,6	1.427.488.979,0
1937	27.221.738,9	1.328.836.973,1	220.125.092,7	125.832.663,6	1.744.754.341,0
1938	28.508.478,8	1.394.925.560,2	190.860.212,1	130.264.390,6	1.804.123.313,7

Po teh številkah ugotavljamo, da so se dohodki v notranjih prometih povečali za 4,2% napram 1937 in za 8% napram letu 1936. Direktni mednarodni promet so padli za 13% napram 1937 ali so večji za 14% napram letu 1936, med tem ko so tranzitni blagovni promet še vedno v stalnem porastu. Absolutno povečanje čistih transportnih dohodkov znaša 3,5% napram letu 1937 in za 27% napram letu 1936 v vseh blagovnih prometih.

Ako sedaj pogledamo še številke transportnih dohodkov, ki so se pričakovali in ki so bili v državnem preračunu, potem je takoj jasno, da nimamo utemeljenega razloga za neko pesimistično gledanje v bližnjo prihodnost, ker so našo pesimistično oceno gladko demantirali dogodki v našem narodnem gospodarstvu, ki se je izkazalo mnogo močnejše od nas samih.

Skupni transportni dohodki iz vseh prometov (v dinarjih):

	skupni	preračun	razlika
1936	1.979.267.348,7	1.901.000.000	+ 4%
1937	2.368.020.510,2	1.953.000.000	+ 21%
1938	2.451.890.433,2	2.244.000.000	+ 10,4%

Absolutno povečanje skupnih transportnih dohodkov je znašalo: 3,5% napram letu 1937 in 23% napram letu 1936. Iz tega sledi, da se počasi popravlja splošno stanje našega gospodarstva, ki je bilo od leta 1929 dalje v stagnaciji. To popravljanje je v toliko značajnejše, v kolikor je napredek notranji in vse manj odvisen od ostalega gospodarstva v svetu in v kolikor se je gospodarstvo v ostalih državah kontinenta med tem poslabšalo.

Dohodki iz prilgiških prometov so se lani dvignili tedaj za 7,6% napram letu 1937 in za 20% napram letu 1936. Največji dvig dohodkov pa nam kažejo vprav dohodki iz blagovnih prometov, kar jasno dokazuje, da se je tudi stanje našega narodnega gospodarstva moralo v splošnem znatno dvigniti.

Ako bi dvomili nad temi trditvami iz razlogov, ki so v zvezi z nedavnimi podražitvami tarifov, potem bi nam moglo te dvome razpršiti še samo dejstvo, da bi morali transportni dohodki kljub podražitvi tarifov pasti, ako bi se splošno socialno stanje naroda med tem znatno poslabšalo, ker predstavlja vsaka podražitev tarifov istočasno tudi zmanjšanje nacionalnega dohodka na glavo. Kajti, če se nacionalni dohodek na glavo zmanjša do točke, ko kateri se ogroža življenjski obstanek ljudi, potem se ljudje omeje zgolj na zadovoljevanje najvitalnejših potreb, dočim vse druge potrebe odpadejo. Res je, da je v nekaterih pokrajinah socialni pritisk močnejši kot v drugih in da pri nas ne more biti govora o nekem narodnem blagostanju. Vendar pa iz tega ne sledi, da v splošnem vodeči račun o sedanjem mednarodnem položaju ne bi vladala pri nas socialna zmožnost in neko ugodno socialno-ekonomsko stanje za katero nas morejo zavdati mnogi naši sosedje na severu, jugu, vzhodu in zahodu. Številke dviga potniških lokalnih prometov nam jasno dokazujejo, da se najhujše socialne plasti naroda v splošnem vse bolj in bolj poslužujejo železniških prometnih sredstev, kar bi ne bilo dejstvo, ako bi se splošno socialno stanje znatno poslabšalo.

Kar se tiče posledic povečanja transportnih dohodkov železnice za državne finance, bi mogli reči, da je to povečanje blagodejno posredno tudi za same davkoplačevalce, ker, čim večja je uresničitev državnih pridobitnih podjetij, tem manjše so skrbi fiska, da najde nove davčne vire za pokritje vse večjih potreb države.

Ob sklepu računov naših železnic za lansko leto moremo biti zadovoljni z njihovimi uspehi.

Kino Matica

PREDSTAVE od 16. 12. 1938

Samo še danes!
Zabavna, živahna
filmska opereta

Noč v maju

Neodoljiva, temperamentna
MARIKA
Režija: Georg Jacoby
RUUK v glav. vlogi.

Strip — čokolada »Union«

Za velike in majhne otroke

Tempo današnjega časa se izraža tudi v razpoloženju otroka. Otroške zabave, otroško berilo, vse se je spremenilo. Vse je v znamenju hitrosti, v znamenju hitenja in čim večje količine. Tipičen odraz vseh teh okoliščin je strip: risan strip, slikan strip, strip v obliki filma. Cela vrsta raznih povezanih dogodkov, katere je prej odrasel človek ali otrok moral spoznavati šele iz povesti, novel, romanov — danes pa jih spozna na prvi pogled, v slikah z najmanjšim besedilom. Desetkrat hitreje, Strip je osvobodil svet! Staro in mlado. Ali stojimo pred novo obliko literature? Tega ne bi smeli takoj zanikati, dasi imamo stripe sumljive vsebine, fantastične naivne oblike — brez vsake literarne vrednosti.

Tega ne smemo zanikati že zaradi tega ne, ker imamo pred seboj resen poskus lepega, čitave, namreč »Union« Stripa čokolade. Otroška strast zbiranja je v tem primeru usmerjena v plemenito smer. Otrok najde pri nakupu čokolade v vsakem zavrtku slikico z besedilom in številko. Če te slike zлага v poseben album tovarne čokolade Union, ima lahko v kratkem času najlepšo ilustrirano slikovnico v duhu današnjih dni. To so slike iz filmov, obitelji Hardyja in drugih, ki so dokaz današnjega časa, nesumljive umetniške in vzgojne vrednosti ter polne vedrega, zvonkega, nepokvarjenega smeha in humorja.

Hvalevredno je, da naša podjetja, v tem primeru naša po vsej Evropi znana tovarna čokolade »Union«, prednjačijo tudi v tem pogledu. Kajti kolikor nam je znano, so te »Stripe« slikovnice pri nas nekaj popolnoma novega. Prav tako pa tudi v inozemstvu.

— Dolžnost vsake žene je, da pazi na redno stolic, ki jo doseže z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo, ako je jemlje vsak dan v manjši množini. Prava »Franz-Josefova« voda deluje milo, prijetno, naglo in zanesljivo.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Prenehanje veljavnosti dopisnic. Minister post, brzojava in telefona je izdal odlok, po katerem preneha dne 30. junija veljavnost dopisnic drž. izdaje, in sicer naslednjih: dopisnic državne izdaje s slikami v vrednosti 0,75 din za notranji promet, katerih izdelava je bila odobrena 30. junija 1933, dopisnic za notranji in mednarodni promet po 0,75 din v črni okvirju z vtisnjeno znamko s sliko kralja Aleksandra, katerih izdelava je bila odobrena dne 13. oktobra 1934, dopisnic za notranji promet po 0,75 din z vtisnjeno znamko z likom kr. Petra II., katerih izdelava je bila odobrena dne 9. avgusta 1935, dopisnic za mednarodni promet za 1,75 din z vtisnjeno znamko in sliko kralja Petra II., katerih izdelava je bila odobrena dne 9. novembra 1939, in dopisnic državne izdaje s slikami za notranji in mednarodni promet po 0,75 in 1,75 din z vtisnjeno znamko in sliko kralja Petra II., katerih izdelava je bila odobrena dne 1. julija 1936. — Po 30. junijem 1939 izgube gori navedene dopisnice vsako vrednost.

Proizvodnja bakra v Bori je znašala meseca aprila 1939 3377 ton, dočim je znašala marca letos 4680 in aprila lani 3445 ton. Skupno je dala proizvodnja v prvih 4 mesecih letos 15.857 ton, lani v prvih 4 mesecih pa 14.266 ton.

Plačilo dodatka na prirodne in umetne mineralne vode. Kot znano je bil z ljudskim zdravstvenim skladom uveden poseben doplačilni dodatek za naravne in umetne mineralne vode. Taksa znaša 10% prodajne cene naravnih in 20% umetnih mineralnih vod. Taksa se plačuje z bandedolami, katerih vrednost znaša 0,10, 0,15, 0,20, 0,25, 0,30, 0,35 in 0,40 din. Za prodajno ceno se vzame ona cena, po kateri prodajo lastniki, zastopniki ali proizvedenci te vode, vključno trošarino.

Šah

Te dni je bil končan turnir za prvenstvo SK Triglava za leto 1939. Splošnega turnirja se je udeležilo 10 igralcev, večidel mlajših članov, ki so pokazali prave ambicioznosti tudi že precejšnjo teoretično naobrazbo. Pravico do igranja v glavnem turnirju so si priborili: Črnivec, Pavlin, Pohar, Škof in Vrhunc. Končni rezultati glavnega in dodatnega finalnega turnirja je naslednji: 1. mesto in naslov klubovega prvaka za leto 1939 si je priboril Julij Erker s 7 in pol točke; 2. in 3. mesto si delita Tone Pograjc in Elko Lukič s 6 in pol t.; 4. mesto Marjan Tičar s 5 t., 5. mesto Rudolf Senčar s 4 in pol t., 6. mesto Rudolf Pavlin s 3 t., 7. in 8. mesto Viktor Škof in St. Vrhunc.

Vsi starejši igralci so pokazali dokaj nesi-gurno igranje, ki pa gre na rovaš številnih matchev, ki so jih morali odigrati v letošnjem prvenstvu Slovenske šahovske zveze.

»Triglavec« si je v letošnjem prvenstvu ob številni konkurenci klubov izvojeval častno tretje mesto za Ljubljanski šahovskim klubom. Šele v četrtim finalu je podlegel letošnjemu slovenskemu finalistu LSK z rezultatom 3 in pol : 4 in pol ter 4:4.

V ponedeljek, dne 15. maja se prične ob 20 zadnji letošnji turnir, t. j. pokalni turnir, ki se igra po cup-sistemu (premaganec izpade in nadaljnega tekmovalca, remis-partije ne štejejo). Ker se pari žrebajo in je udeležba dovoljena vsakemu članu, je pričakovati izredno zanimivega zaključka letošnje šahovske sezone.

Gibanje hrvatskih gospodarskih organizacij

Pretekli teden je bila v Zagrebu seja predsedništva tamonjše Industrijske zbornice, na kateri so razpravljali člani o sodelovanju Industrijske zbornice na zboru Centralne industrijskih korporacij, ki je sklican za 23. in 24. maj. Po daljši debati so ugotovili, da je že nekdanje Združenje industrijskecev za savsko-banovino skozi leta stalno zahtevalo, da se Centralna industrijskih korporacij reorganizira v Centralno tajništvo, ki bo izključevalo možnost preglasovanja. To zahtevo je ponovila tudi Industrijska zbornica, ki je v zvezi s tem odpovedala prej svoje članstvo. Ker Centrala doslej te zahteve ni upoštevala niti je ni postavila na dnevni red napovedane skupščine, je predsedništvo sklenilo, da ne sodeluje več Industrijska zbornica pri zboru Centralne industrijskih korporacij in da bo zbornica zahtevala takojšnje črtanje iz imenika članov.

Osješka Trgovinsko-Industrijska zbornica je sklenila, da se ne bo več udeleževala konference zbornic. K temu pa pravi Industrijska zbornica v Zagrebu, da je sicer kritično stališče osješke zbornice do konference zbornic do neke mere opravičeno, vendar se zagrebška Industrijska zbornica ne bo popolnoma odtegnila s teh konference, ker bi bil s tem še bolj poslabšan položaj zbornice do merodajnih faktorjev in bi bil dosežen ravno nasproten efekt, ki bi mogel biti samo škodljiv za hrvatsko gospodarstvo. Potrebno pa je, da zbornice nastopijo v svojem skupnem delu z večjo odločnostjo, da bi se doseglo sodelovanje merodajnih faktorjev z zbornicami.

Danes ob 16., 19. in 21. uri največji pustolovni film zadnjega časa!

Džim iz džungle

in krutih elementarnih sil med divjimi plemeni črne Afrike. Tureno napet film, ki bo zadivil vsakogar!

Rezervirajte vstopnice!

KINO SLODA tel. 27-30

Tito Schipa

Sodelujejo še: Caterina Berratti, Maria Jacobini — in drugi prominentni igralci italijanskega filma!

Predstave ob 16. in 21

KINO UNION, telef. 22-21

fenomenalni tenorist iz neposrednega filma »Vivace« bo očaral Ljubljance s svojim sijajnim petjem v globoko pretresljivem filmu vsebine

Kdo je srečnejši od mene

Vaak, ki bo videl ta film bo imel volk, nepozaben užitek!

Borze

11. maja

Denar

Angleški funt 238 oz. 258

Nemški čeki 13.80

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt nespremenjen na 236.10—239.90.

Tudi nemški čeki so ostali nespremenjeni na 13.70—13.90.

Grški boni so beležili v Zagrebu 30.15—30.85, v Belgradu 31.25 denar.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 4.021.626, v Belgradu 6.927.000 din. V efektih je bilo prometa v Belgradu 3.035.000 din.

Ljubljana — Tečajni primom:

Amsterdam 100 hol. gold.	2368.00—2406.00
Berlin 100 mark	1776.62—1794.38
Bruselj 100 belg.	751.00—768.00
Curih 100 frankov	995.00—1005.00
London 1 funt	206.67—209.87
Newyork 100 dolarjev	4396.75—4456.75
Pariz 100 frankov	116.70—119.00
Trst 100 lir	232.55—235.65

Curih. Belgrad 10, Pariz 11.7875, London 20.8875, Newyork 44.9375, Bruselj 75.74, Milan 23.41, Amsterdam 238.80, Berlin 178.60, Stockholm 107.275, Oslo 104.65, Kopenhagen 92.975, Praga 15.20, Varšava 83.75, Budimpešta 87, Atene 3.90, Carigrad 8.60, Bukarešta 3.25, Helsingsfors 9.1825, Buenos Aires 102.75, Sofija 540.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 447 —450.50

v Zagrebu 448 —451

v Belgradu 448.25—449

Ljubljana. Drž. papirji: 7% inv. pos. 98—100, agrarji 58—60, vojna škoda promptna 447—450.50, begl. obv. 85—88, dalm. agrarji 85.50—86.50, 8% Bler. pos. 99—100, 7% Bler. pos. 90.50—91.50, 7% pos. DHB 99—100, 7% stab. pos. 98—99. — Delnice: Narodna banka 7400—7500, Trboveljska 175 do 185.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 98—100, agrarji 60 blago, vojna škoda pr. 448—451 (452), begl. obveznice 87.50—88.50, dalm. agrarji 85—86, 4% severni agrarji 80 blago, 8% Blerovo posojilo 99.62 denar, 7% Blerovo posojilo 90.87—91.25 (91.25), 7% posojilo Drž. hip. banke 99—100, 7% stab. posojilo 98.75 denar. — Delnice: Narodna banka 7.400—7.500, Priv. agrarna banka 214—217, Trboveljska 180—185 (180), Gutman 36—41, Sladk. tov. Osijek 65—90, lais 25 denar, Jad. plova 255—300.

Belgrad. Državni papirji: 7% invest. pos. 100 denar (100), vojna škoda pr. 448.25—449 (449, 448.50), begl. obv. 87.75—88.25 (88), dalm. agrarji 85.25—86.25 (86), 4% severni agrarji 59—60, 8% Blerovo posojilo 100—100.50 (100), 7% Blerovo posojilo 91.25—91.75 (91.25), 7% etab. posojilo 100 denar. — Delnice: Narodna banka 7.350 denar (7.400), Priv. agr. banka 214—216 (216).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica bač. srem. 143—145, slav. 145—147, ban. 140—143. Koruza bač. 100 —102, bač. pariteta Indijia in Vršac 101—103, Moka

bač. ban.	srem. slav.
230—240	225—235
210—220	205—215
190—200	185—190
170—180	175—180

štev. 7, 7½ in 8 neizprem. Fižol bač. srem. beli brerz vreče 295—300. Otrubi bač. juto vreče 118—115, srem. juto vreče 108—108, ban. juto vreče 104—106. Tend. labka. Promet srednji.

Živinski sejmi

Živinski sejem v Pljuju, dne 2. maja in svinjski sejem, dne 3. maja t. l. Dogon: 60 volov, 215 krav, 17 bikov, 31 juncev, 53 telic, 129 konj, 5 žrebci, 128 svinj in 264 prašičev. Prodanih: 20 volov, 99 krav, 9 bikov, 5 juncev, 23 telic, 11 konj, 4 žrebeta in 204 prašičev. Cene: voli od 3.50 do 4.75 din, krave od 2.25 do 3.75 din, bikji od 3.50 do 4.50 din, junci od 3 do 3.75 din, telice od 3.50 do 4.75 din, pršutarji od 7 do 7.50 din, debele svinje 8 din in plemenite svinje od 6 do 6.75 din za kg žive teže. Konji od 600 din do 5000 din, žrebeta od 1000 do 2000 din in mladi pujski od 6 do 12 tednov stari od 90 do 160 din za glavo.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Laškem 5. maja 1939: Voli I. vrste 5.50, II. vrste 4.50, III. vrste 4, telice I. vrste 4.75, II. vrste 4.50, III. vrste 4, krave I. vrste 4.25, II. vrste 3.50, III. vrste 3, teleta I. vrste 6, II. vrste 5, prašiči špeharji 9 din, prašiči pršutarji 7.75 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 10, II. vrste 8, III. vrste 6, evinjina 18, svinjska mast 18, čisti med 18—20, goveje surove kože 10, telečje surove kože 12, evinjske surove kože 7 din za 1 kg. — Pšenica 150, ječmen 160, oves 200—220, fižol 300—400, krompir 100—110, seno 50—60, slama 25—30, jabelka I. vrste 600, II. vrste 500, pšenična moka 325—450, koruzna moka 250 din za 100 kg.

Živinski sejem v Kranju dne 8. maja t. l.: Dogon: 40 volov, 20 krav, 7 telet, 1 junca, 1 bik, 20 ovc, 118 svinj in 109 prašičev. Prodanih: 25 volov, 12 krav, 7 telet, 1 junca, 1 bik, 90 svinj in 109 prašičev. Prodanih: 25 volov, 12 krav, 7 telet, 1 junca, 1 bik, 90 svinj in 32 prašičev. Cene naslednje: Voli I. vrste 5.75, II. vrste 5.25, III. vrste 4.75, telice I. vrste 5.50, II. vrste 5, III. vrste 4, krave I. vrste 5, II. vrste 4, III. vrste 3, teleta I. vrste 7, II. vrste 6, prašiči špeharji 8.50, prašiči pršutarji 7.25 din za 1 kg žive teže. Mladi pujski 7—8 tednov stari 180—280 din za glavo. — Goveje meso I. vrste prednji del 11, zadnji del 12 do 14, II. vrste prednji del 9, zadnji del 10, III. vrste prednji del 7, zadnji del 8, evinjina 16, elani-na suha 20, evinjska mast 18, čisti med 22, neopra volna 23, oprana volna 34—36, goveje surove kože 11, telečje surove kože 12, svinjske surove kože 8 din za 1 kg. Cene kmetijskih pridelkov na debelo od 50 kg navzgor: Pšenica 190 do 200 din, ječmen 200, rž 185, oves 180, koruza 150, fižol 300—400, krompir 80—100, lucerna 1900, seno 75, slama 50, suhe češnje I. vrste 1200, II. vrste 1100, III. vrste 1000, pšenična moka 300—400, koruzna moka 250, ržena moka 375, ajdva moka 350—600 din in koruzni zdrob 275 din za 100 kg.

KINO KODELJEVO — TELEFON 41-64

Danes in jutri ob 20.30

RDECI PLAŠČ

Konrad Veidt, Annabella. — Sijajna doba kardinala Richelieu-a

NESMRTNE MELODIJE

Straussov glasbeni šlager. — Rudolf Carl, Leo Slezak

Spomladni velesajem

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. bo v Ljubljani XIX. mednarodni spomladanski velesajem kot 45. velesajemska razstava prireditvev od 3. do 12. junija 1939.

Splošni velesajem bo obsegal: Strojno in kovinsko industrijo, fino mehaniko, radio in elektro-tehniko, razsvetljavo in kurjavo, dvokolesa, vozove, šport, poljedeljske stroje in orodje, mlino, lesno industrijo, petlarstvo, ščetarstvo, igrače, usnje in konfekcijo, krznarstvo, papir in pisarniške potrebščine, kemično industrijo in fotografijo, živilsko industrijo, stavbarstvo, glasbila, steklo, porcelan, keramiko, bižuterijo, razno.

Posebne razstave bodo tele: italijanska industrija, pregled slovanskih narodnih ženskih izdelkov (vezenine, narodne noše in ženska ročna dela), tobačni izdelki monopolske uprave, avtomobili, motorna kolesa svetovnih znamk, pohištvo, stanovanjska oprema, mala obrt, turizem, gorenjska in dolenska hiša v narodnem slogu.

Za razstavno blago veljajo izdatne prevozne, carinske in trošarinske olajšave.

Inozemski obiskovalci dobe na podlagi velesajemske legitimacije jugoslovanski vizum brezplačno pri vseh jugoslovanskih konzulatih.

Bilance

Cement, d. d. Belgrad, osrednja prodajna organizacija naše cementne industrije je zaključila lansko poslovno leto z dobičkom 0.08 (0.03) milij. dinarjev pri glavnici 1.0, bilančni

Naši vlaki vozijo prepočasi

Ako listamo po Glasniku jugoslovanskih železniških uradnikov

Ljubljana, v maju 1939.

Slovenija je v okviru mednarodnega in domačega prometa važno železniško križišče srednjeevropskih in domačih prog. Naše železnice oblaščijo so posebno v zadnjem desetletju storile za splošni napredek marsikaj; toda v primeru z razvojem prometa drugod po Evropi in tudi pri nas doma je vse to še mnogo premalo in je bil na pretek zadnjih 10 let v letih 1929—1939 skoraj brezpromemben.

Napredek naših železnic je silno majhen

V zadnjih 10 letih se je povprečna vozna hitrost brzdovlakov v Sloveniji dvignila od 53,2 km na uro na 56,1 km, to je za 5,5%, povprečna potovalna hitrost pa od 47,2 na 48,8 km na uro, to je za 3,4% razmerje med postanki brzih vlakov in voznim časom se je poslabšalo od 1:7,6 na 1:6,7, to je za 11,8%. Napredek je bil torej silno majhen in nikakor ne ustreza potrebam sedanjega časa.

V drugih državah na zapadu ter v Nemčiji in Italiji pa je bil razvoj in napredek v zadnjih letih izreden. Že l. 1935 je znašala povprečna vozna hitrost brzdovlakov v Nemčiji 75 km na uro, potovalna pa 68 km in je bila torej za 34 oziroma 39% višja kot pa v letu 1930. Razmerje med postanki in voznim časom pa je znašalo 1:10 in je bilo torej za 50% ugodnejše kot pa pri nas. Še ugodnejše pa je bilo stanje v l. 1930 v Franciji, kjer je tedaj že 90 brzdovlakov na dan vozilo s potovalno brzino 90 km in še več na uro. V Angliji jih je vozilo pa že 53. Več kot 80 km na uro je vozilo v Franciji 484 vlakov, v Angliji 301, v Nemčiji pa 44. V Sloveniji pa še v l. 1939 niti en vlak ni dosegel potovalne brzine 60 km na uro.

Najmanj, kar bi morali torej sedaj že zahtevati, bi bilo, da bi dvignili vozno brzino od 56,1 km na 66 km na uro, to je za 18%, potovalno brzino brzih vlakov pa od 48,8 na 60 km na uro, to je za 24%, kar bi ustrezalo razmerju med postanki in voznim časom kakor l. 10.

Če bi mogli doseči tako zboljšanje, bi se sedanji potovalni čas brzega vlaka na progi Jesenice—Zagreb zmanjšal od 265 na 206 minut, to je za 22%, in brzega vlaka Maribor—Rakek od 244 na 208 minut, to je za 15%.

Obnoviti bi morali vse glavne proge

Da bi pa mogli to doseči, bi bilo potrebno izpolniti več nujnih predpogojev. Predvsem bi morali temeljito obnoviti spodnji ustroj na glavnih progah I. reda, in to so: St. Ilj—Rakek, Ljubljana—Podbrdo 31 let in Pragersko—Kotoriba 43 let. Z ozirom na dejstvo, da se v Nemčiji obnavljajo tračnice na glavnih progah I. reda povprečno že vsakih 17 let, je jasno, da bi morali pri nas zamenjati vsaj 50% tračnic z novimi.

Naše lokomotive so premoderne

Ta preustroj glavnih prog I. reda je potreben posebno zaradi tega, ker postajajo brzdovlaki zmeraj težji in so za prevoz potrebne težje lokomotive z osovinskimi pritiski do 18 ton. Le s takimi lokomotivami bi lahko pospešili promet in izrabili dopustno brzino. V Sloveniji pa danes nimamo niti ene proge, ki bi dopuščala promet s temi lokomo-

tivami, dasi imamo v naši državi 110 reparacijskih lokomotiv tipa 0,6 x 18 tonskim osovinskimi pritiskom. V Sloveniji sicer te lokomotive tudi obratujejo na progah Maribor—Rakek in Zidani most—Zagreb, dasi dopuščata ti progi samo 15 tonski osovinski pritisk. Kvarne posledice uporabe pretežkih lokomotiv se že vidijo: številne počasne vožnje in slabo stanje mostov.

V naši državi je za uporabo teh lokomotiv sposobna samo proga Slavovski Brod—Niš v razdalji 480 km, kar pomeni komaj 6,5% našega normalnega omrežja. Ker pa obratujejo ti stroji še na progah Zagreb—Zidani most in Maribor—Postojna, znaša ta razdalja 780 km. Tako je komaj polovica teh modernih strojev izkoriščena, druga polovica pa je že leta spravljena po raznih postajah. Ker je vsak stroj vreden približno 2,25 milij. din, predstavlja to 124 milij. din kapitala, ki leži mrtev.

Mednarodni promet se nas bo začel ogibati

Za slovenske proge pa velja že to načelo: svojega omrežja ne smemo smatrati kot samostojno celoto, ampak kot del mednarodnega omrežja, ki mu moramo brezpogojno slediti v njegovem razvoju. Če se spodnji ustroj naših prog ne bo zboljšal, naše železnice ne bodo mogle več prevzemati težkih tujih vozil in se bo začel mednarodni promet izogibati naših dežel, kar bi imelo lahko presrečne posledice za naše gospodarstvo. Za primer navedemo samo, da je bilo l. 1930 v Nemčiji že 72% glavnih in 36 stranskih prog sposobnih za 20 tonski osovinski pritisk. Po tedanjem načrtu so za ta pritisk danes v Nemčiji sposobne že vse glavne proge, v nekaj letih pa tudi vse stranske.

Kako zboljšati promet osebnih vlakov

Vzporedno s tem pa bi se lahko zboljšal tudi naš promet potniških vlakov na glavnih in stranskih progah. V zadnjih 10 letih se je vozna hitrost potniških vlakov zvišala od 40,2 na 45,4 km na uro, potovalna brzina pa od 30,4 na 35,2 km na uro. Vsekakor pa bi morali zvišati poslednjo hitrost potniških vlakov od 35,2 na 45 km na uro, to je za 28%, kar bi se pa dalo doseči le, če bi ločili sedanje potniške vlake v pospešene potniške vlake in lokalne potniške vlake. Pospešeni potniški vlaki bi lahko bili privozni za brze vlake, lokalni pa za potniške. Tako bi se število postankov za pospešene osebnne vlake na progi Ljubljana—Maribor zmanjšalo od 28 na 11. Taki pospešeni potniški vlaki bi lahko imeli manj voz in bi lahko z njimi dosegli 50 km potovalne hitrosti. Za zboljšanje prometa potniških vlakov bi morali tudi temeljito obnoviti spodnji ustroj na glavnih progah II. reda in ti sta Ljubljana—Karlovec in Maribor

—Pliberk. Povprečna starost tračnic na teh progah znaša 32,2, pri čemer pa je 40% tračnic starih od 40 do 60 let. Na ostalih lokalnih progah (Celje—Dravograd, Ormož—Hodoš in Grosuplje—Kočevje) pa bi morali sedanjo potovalno brzino zvišati od 24,9 na 35 km na uro, to je za 44%. To bi se pa zopet dalo doseči le tedaj, če bi temeljito obnovili spodnji ustroj tudi teh prog, ker znaša starost tračnic na teh progah povprečno 42 let, 13% tračnic na teh progah pa je starih celo 50—60 let. Starost tračnic in njihova velika obraba namreč ne dopuščata zvišanje sedanje brzine na teh progah.

Navedli smo le nekaj podatkov o tem, zakaj je naš železniški promet še tako zaostal, dasi se osebje trudi in se z majhnimi sredstvi mora storiti vse, kar je le mogoče. Ker si ne pomagamo dovolj hitro, moramo celo uporabljati take stroje, ki so program v škodo; prav tako pa ne moremo zvišati potniškega prometa, ker so proge v preslabem stanju. Pri tem pa se niti nismo še dotaknili tako važnih presnov, kot so dodatne in nove proge, ki so še potrebne (drugi tir na progi Zidani most—Zagreb in nove proge). V zadnjih 10 letih smo dosegli sicer napredek, ki pa še od daleč ni skladu s potrebami sedanjega časa in bo treba še trdega dela in velikih materialnih žrtv, da bi lahko ugotovili resničen uspeh.

Preizkušnja ravnotežja. Na univerzi v Bostonu so iznašli poseben način, kako se preizkusi občutek za ravnotežje. Pacientu pritrdijo na glavo dolg svinčnik na papirju nad glavo riše črte, kako se pacient ziblje.

Beli in zdravi zobje
SARGOV KALODONT
proti zobnemu kamnu

Črna vrtnica

Vrtnice dokazujejo, da sta bili Azija in Amerika nekdanj ena celina

Ze dolgo vrtnarji poizkušajo na svojih gredicah vzgojiti vrtnico, ki bi se v vrsti vrtnic ločila po črnem cvetu in si prilastila znanstveno ime »Nigrette«. Včasih pride v svet kaka novica, da se je temu ali onemu svetovnemu cvetličnjaku posrečilo vzgojiti tako rožo, pa se novica spet poleže, izkaže se, da je bilo veselje prezgodnje. O tem je voditelj rozarija v Sangerhausenu dal naslednji odgovor, ki kaže, da je vzgajanje črne vrtnice precej brezupno delo:

»Kemične sestavine, ki cvetu vrtnice dajejo barve, sploh ne morejo skupaj dati črne barve.

Kemično je torej nemogoče vzgojiti črno vrtnico. Karkoli se je o tem pisalo, ni drugega, kot želja po senzaciji, ki v vsakem delu zemlje išče svojih tal. Sicer se neka vrtnica, ki tu pride v poštev, imenuje »Nigrette«, in bi po besedi bila črna, v resnici pa je popolnoma rdeča. Znanstveno ime pove samo to, da je posebno motna, plemenita, temnordeča, bolj temna kot vse dosej. Da pa je v osnovi le rdeča, najbolj dokazuje dejstvo, da po mrzlih jesenskih roсах postane svetlejša, kot vse rdeče vrtnice sploh. Vzgojili so jo iz vrtnice »Chateau de Clos Vougeot« in »Lord Castlereagh« in nastala je »Nigrette«, ki je še bolj temna rdeča in je značilna po motnem barvnem tonu.

Težko je ugotoviti, koliko vrtnic pravzaprav je na svetu. Vrtnarji poznajo trde, zelo trpežne, močno trnjeve različne grme, ki so prišli v evropske cvetličnjake iz step vzhoda; dalje vrtnice plezavke iz pogorja Himalaje in celo vrsto vrtnic iz Evrope in Amerike, divjih in kultiviranih. Vrtnica je rastlina, na kateri se v najlepši luči kažejo Mendeljevi zakoni od dedovanja so vrtnice, ki majo po 14, 21, 28, 35, 42 ali celo 56 barvnih sorodnic, ki jih le strokovnjaki loči drugo od druge. Zato je v kraljestvu vrtnic taka pisanost in tak polnost. Zanimivo je tudi to, da nabena vrsta vrtnic ni prišla iz dežel južno od ekvatorja. Vrtnica je doma samo na severni zemeljski polovici. Zakaj to, je še odprto vprašanje. Središče najbohatnejšega kraljestva vrtnic pa je v pogorju Himalaje. Najbrž je tu tudi tisto ognjišče, od koder je vrtnica sploh prišla in se potem tako bogato razmnožila. Tamošnje ostro, trdo podnebje z naglimi vremenskimi izpremembami je zlasti primerno za razvoj različnih vrst. Neko vrsto, ki je prav v najlepšem razvoju svojega celičnega sestava, nenadoma lahko preseneti izprememba temperature in naravni razvoj celic je prekinjen in usmerjen drugam in tako narava z vsemi činitelji vzgoji novo vrsto, ki se loči od vseh dosejanih. Ta pa se v naslednjem rodu pod vplivom izpremenljivih naravnih pogojev spet nekoliko oddalji od vrste svojega semena in kmalu je tu — kraljestvo vrtnic, ki daje prijateljem in gojiteljem vrtnic toliko veselja. Dognali so tudi, da so vrtnice na bregovih vzhodne Azije in zahodne Amerike (Aljaska) v svojih vrstah zelo enake, dočim se vrtnice na bregovih vzhodne Amerike in zahodne Evrope, med katerimi je razdalja sicer mnogo manjša, bolj ločijo med seboj. Tako raziskavanje vrtnic vodi k teoriji da sta bili Azija in Amerika v davnih časih zemeljske zgodovine združeni celini.

Zgradite slovenski katoliški prosvetni centralo »Slovenski dom«!

Mesto, ki ga veže zlato

Prav na skrajnem južnem koncu Afrike leži mesto Johannesburg, v katerem prebivajo ljudstva iz vseh delov sveta, Afrike, Amerike, Evrope, Azije in vse veže na ta kraj — zlato. Za Kairom je Johannesburg največje mesto v Afriki. Leži na visoki planoti, ki daje pogoje za letovišče, toda velike rudniške naprave zastrupljajo ozračje in zatemnevajo zdrave sončne žarke.

Mesto ima silno živahen promet in trgovino svetovnega obsega, kjer je boj za obstanek na višku. Prava in najhujša dirka pa je pod zemljo, kjer napolniti žameci v moreči vročini kopljejo zlato kamenje in ga dvigajo na vrh. Druge množice ga na vrhu drobe in meljejo in ispirajo, da se slednjič s pomočjo posebnih kemikalij izpremeni v sivkasto tekočo maso. Iz te mase po zapletenem tehničnem postopku izvabijo zlato in

kot potniški proizvod tudi srebro in baker. Vse te drage kovine pa so še skupaj zlate in kameniti sklad, ki je tako težak, da ga tudi najmočnejši atlet ne bi mogel odnesti in tako brezimski družbi, ki je lastnik rudnika, odnesti. Pa tudi če bi ga odnesel, bi mu s tem še ne bilo veliko pomagano, čistega zlata še ne bi imel v rokah. Ta kamen potem pride v rafinerijo, kjer ga stopa in ločijo srebro, baker in zlato. Zlato potem odlivajo v palčice, ki gredo na trg. S tem je prejšnja, sivkasta in leno tekoča masa postala svetovna sila, ki nastopi v oklopnih avtomobilih svoje potovanje po svetu, najprej pa v pristanišče Cap. Od tu palčice pod najstrožjim varstvom potujejo v London, kjer spet utonejo v podzemlju, ta je v kletih velikih bank. Razpošiljajo jih seveda tudi v Ameriko, kjer jih prav tako zastraži človek kot poroke svoje tržne moči. Z velikimi napori je bilo iztrgano iz naročja zemlje in se ob neprestani skrbi vrača spet v zemljo, v trezore. Tako se zaključuje brezupni krogič, ki traja od kar so bili ti rudniki odkriti.

Pa je prav to zlato omogočilo južno-afriški zvezi k današnji visoki življenjski stopnji, ki sicer v deželi, kjer je samo dva milijona belih, ne bi bila mogoča. Zlasti se je treba zahvaliti, da je danes mogoče po južni Afriki potovati tako udobno, kot po Evropi le v najbolj naprednih deželah. Mreža avtomobilskih cest od leta do leta raste, množijo se moderne naprave, ki dajejo deželi in njenemu glavnemu mestu kulturno lice. Bolj kot katera koli druga dežela, je južno-afriška zveza deležna modernih pridobitev, najsi bo to kanaliziranje, požigovanje, napeljava vodovodov in za vse to še ima zahvaliti državni blaginji, ki ima v zlatu neizčrpen vir svojih dohodkov. Niso pa teh pridobitev v taki meri deležni tisti, ki neposredno kopljejo zlato iz naročja zemlje, to so tisti črni delavci, ki ob vsem tem napredku ostajajo zadaj in dobivajo za svoje delo le skromno mezd.

Najuspešnejša reklama

za vsako podjetje so oglaš v časopisju.
Pripravite zato vaš oglas za ljubljansko številko »Slovenca«, ki bo izšla 3. junija ob otvoritvi ljubljanskega velesejma!

CISTEK

Na mednarodnem kongresu kat. ženske mladine v Rimu

Drugi dan kongresa. Delo. Razstava. Prijateljski večer.

Po ev. maši in skupnem obhajilu, ki jo je za kongres v cerkvi sv. Neže daroval Dom Becker O. S. B., je nastopilo pravo in podrobno delo kongresa v sobah in dvoranah uršulinskega zavoda. Tekom leta so bile posameznim organizacijam poslana vprašalna pole. Iz odgovorov so potem določene predavateljice povzele glavne ugotovitve in smernice, ter jih na kongresu še enkrat predložile v razgovor in za resolucije. Uvodno predavanje tega dne je imela gđc. Del Valle, ustanoviteljica katoliškega deklškega gibanja v Meksiki. Iz njenega referata, katerega misli bodo objavljene v posebnih okrožnicah Katoliške akcije za dekleta, posnemamo le važno smernico, da mora vsa ta deklška vzgoja izhajati iz resnične sedanjosti, da bo mogla pripravljati pravo bodočnost.

Po njenem predavanju so se dekleta razdelila v posamezne glavne narodne skupine in za svoje razmere razpravljale o istem vprašanju. Tekom dneva so zborovala dekleta za posamezna

polja njihovega apostolata, tako za družino, za faro, za bolnike, za mednarodno gibanje, posebej pa so popoldne zborovale zastopnice iz meščanskih stanov, zastopnice dijakini, kmečkih deklet, delavk itd.

V zavodu uršulink na Via Nomentana je bila v dneh kongresa od 11. do 14. aprila prirejena posebna razstava, ki je obsegala dva dela. Razstavljeni so bili na odličnem mestu vsi posamezni narodni Mariji, ki so jih posamezne zastopnice na pobudo centralne hotele pokloniti ob slovesni avdiciji sv. očetu. Misel je bila lepa. Dekleta iz vsega sveta naj prinesejo poglavarju kat. Cerkve tisto Marijino sliko ali kip, ki je v njihovi deželi najbolj češčen. Razstava je nudila očarljivo sliko. Cela zbirka čudovitih, večinoma precej dragocenih kipov iz lesa ali kovine, slik na svilo, steklo in platno. Poleg kitajske se je blestela španska, poleg belgijske ona iz Venezuele, poleg lavretanske Marija iz Italije ona Kraljice miru iz Francije... V tej lepi akciji so hotela biti zraven tudi naša dekleta, in znano je, da je v ta namen po umetniških načrtih akad. slikarice Bare Remčeve gđc. Pelhonom izdelala iz čipk čudovito sliko Marije pomagaj v Brezji, ki je na modri podlagi in v srebrnem okviru posebno lepo vplivala. To slovensko lepo Marijo so na razstavi kot najlepšo postavili v sredo in njo zelo občudovali. Tako se je kongresistkam prijetno zdela ta Marija, da so ob sklepu kongresa, ko so si dekleta medsebojno poklanjala podobice svojih Marij, v vseh »ezikih klicale: Brezje, Brezje...! Poleg tega bratstva pa je bila še druga, organizacijska. Zastopnice iz posameznih držav so prinesle s seboj tiskovine, revije in glasila, knjige in znake, zastave,

statistike in karte iz svojega deklškega kat. organiziranega življenja in so jih razstavile na določenih mestih. Jugoslovanska je bila tudi na tej razstavi lepo in častno zastopana Okrog slovenskega tihožitja: avba, ruta, molek in mašna knjižica ter naše cvetlje, so razvrstile epise Katoliške akcije za dekleta iz ljubljanske in mariborske škofije, poleg tega nekaj slik in statistik iz deklškega prosvetnega gibanja, zastopane so bile tudi Marijine družbe. Nad vsem je bila razobešena karta ozemlja obeh škofij s točno vrzanimi kraji, kjer že deluje ena ali druga kat. deklška organizacija.

Za zvečer je organizacija Kat. akcije italijanskih deklet gostoljubno in zelo pozorno povabila vse udeležence kongresa na prijateljski večer v veliko dvorano na Via Nomentana. Večero so dekleta prisostvovala v svojih narodnih nošah. Kot zastopnica slovenskih deklet je v izredno občudovani slovenski narodni noši gđc. Marinkova zapela na odru pesem »Venček na glavi«. Navdušenega odobravanja ni hotelo biti konca.

Tretji dan kongresa. — Kardinal Pizzardo govori o ljubezni. — Pobožnosti

Prvotno za tretji dan kongresa določeni sprejem pri sv. očetu je bil preložen na naslednji dan, ves ostali program pa se je izvedel po točno določenem programu. Kongresistkinje so bile zopet v veliki predavalnici Angelicum, kjer so poslušale skupno poročilo gđc. Castoldi, ene najbolj delavnih voditeljic italijanske deklške organizacije KA, pa istočasno izredno nadnarodno usmerjene.

Zopet je zazvenela beseda prefekta kongregacije za semenišča in vseučilišča ter voditelja osrednjega urada Katoliške akcije kard. Pizzarda v francoščini. Tokrat pa ni samo pozdravljali in otvarjali, ampak se je pokazal izvrstnega teologa, ko je globoko razpravljalo o ljubezni in apostolatu. Uvodoma je opozoril, da je devize sedanjega papeža tudi ta: delati za resnico v ljubezni. Nato je razlagal pojem ljubezni kot božje čednosti, ki od Boga izhaja in se k Bogu vrača. V razgovoru, ki je sledil, je kardinal Pizzardo odgovarjal na nekatera vprašanja v zvezi s predmetom, ki ga je tako odlično podajal.

Posebnost tega kongresa je bil tudi »mednarodni križev pot«. Prvotno je bilo določeno, da bo v Koloseju, ko bi se pomikale vse kongresistkinje okrog ječ, v katerih so čakali prvi kristjani, da postanejo žrtve Kristusu v čast in prievanje. Toda v Koloseju raziskujejo naprej zato je bil križev pot prestavljen v baziliko svetega Pavla zunaj mestnega obzidja. Načrt za to pobožnost je bil sledeči: Narodnosti, ki spadajo skupaj, naj bi se zbrale ob križu iz lesa iz njihove dežele. Duhovnik iste dežele naj bi pri določenih postajah govoril v domačem jeziku, skupno pa bi peli molitve pred postajo in Oče naš na koncu pridige.

Vse udeležence kongresa so se zbrale v veličastni baziliki sv. Pavla za svojim križem. Onir iz Jugoslavije je bila določena 9. postaja. Nikjer tako kot ob takih prilikah človek doživi da je prava ljubezen med narodi brez zadržanosti in samoljubja dosegla edino le tam, kjer Kristu zares pomeni pot, resnico in življenje.

(Dalje.)

Droblne novice

Koledar

Petek, 12. maja: Pankracij in tov., mučenci; Nerej.

Sobota, 13. maja: Servacij, škof; Robert Belarmin.

Novi grobovi

† V Domžalah je umrla v 78. letu starosti vrta krščanska žena ga. Alojzija Košir. Pokojnica je vzgledno vzgojila vseh svojih šest otrok, od katerih je sin France magistratni uradnik. Vsi otroci so krščansko vzgojeni in delavci v naših vrstah ter so bili nekoč vsi člani Oria. Vse življenje je pokojnica častila zlasti Mater božjo, ki jo prav sedaj v svojem mesecu sprejela v svoje naročje. Pogreb bo danes ob 5 popoldne. Pokojnici naj sveti večna luč! Žalujemo naše iskreno sožalje!

Slovenski delavski tabor

Vabimo

slovenski delavski stan na skupno manifestacijo,

ki bo v Ljubljani, 4. junija 1939 z geslom: Bog, stan, narod!

Proti razkranjanju marksističnih demagogov za enotno združeno delavstvo, za zmago, za za nov družabni red, pravice in ljubezni.

Zveza združenih delavcev, glavni odbor, Ljubljana.

„Duhovniški dom“ bačke škofije pri Sv. Križu p. Golico

Lani je kupila bačka škofija v Subatici celo p. d. Budnarjevo kmetijo pod Golico, ki leži v nadmorski višini ca. 1000 m, je četrte ure hoda oddaljena od Planine—Sv. Križ nad Jesenicami, ima lepo solno lego ter močan in izvrsten planinski studenec.

Na tem svetu je v sredi najlepših narcisnih poljan začela, pod vodstvom stavbenika g. Val. Haltmaierja iz Zagreba in po načrtu stavbenika g. Iv. Petkosa iz Jesenice v zgodnji pomladi t. l. graditi „Duhovniški dom“, ki bo služil duhovnikom in bogoslovcem te škofije kot planinsko letovišče in okrevališče.

Zgradba bo dvonadstropna, izdelana v ličnem planinskem slogu, dolga 34 m in je preračunana na 800.000 din. Imela bo lastno kapelico in elektr. razsvetljavo »Kranjskih deželnih elektrarn«. V bližini si zgradi tudi lastno gospodarsko poslopje. Tako bo dobilo gorsko letovišče in zdravilišče Planina—Sv. Križ novo privlačno moč za Bačkanke, ki poleg Zagrebčanov že več let v vedno večjem številu prihajajo v lepo, svetakrsko gorsko kotlino iskat zdravja in odnaha.

Zdravniki priporočajo to zdravilišče zlasti za basedovce, živčno bolne, slabokrvne, astmatike in diabetike, ki se tu izvrstno počutijo in izredno hitro okrevajo.

Zato je tu tudi »Glavna bratovska skladnica« v Ljubljani zgradila svoje okrevališče za odrasle in otroke.

Ženski svet daje prednost našim elegantnim, lahkim, robusnim odobam, katere se nabavite pri

LJUBLJANA PASAŽA NEBOTIČNIKA

— Češenje svete kneginje Eme, ki je bilo nekdaj med slovenskim ljudstvom splošno razširjeno, a je pozneje zamrlo, postaja zopet bolj živo. K temu je zlasti pripomogel pok. papež Pij XI., ki je lani potrdil njeno češenje in ji dal naslov svetnice. O tem so vsi slovenski listi obširno poročali in tako slovensko ljudstvo z njegovo prvo svetnico seznanili. Salezijanske »Knjižice« so lani prinesle njen življenjepis, letos pa je izšlo izpod peresa župnika Veiderja obširno in bogato ilustrirano delo o sv. Emi, ki bo njeno češenje še bolj razširilo in poglobilo. Nemalo je to češenje poživilo tudi veliko lansko romanje na grob te naše prve svetnice, ki ga je vodil prevz. g. škof dr. Rožman. Letos pa se pripravila drugo romanje, ki pojde iz Ljubljane 28. junija jutraj, tako da bodo romarji na grobu sv. Eme prav na njen smrti dan. Umrla je namreč 29. junija 1045. — Kdor se za romanje zanima, naj piše na salezijanski zavod Rakovnik v Ljubljani, od koder bo dobil vsa potrebna navodila.

— Gostovanje ljubljanske opere v Splitu in Sibeniku. Predvečerašnjim jutraj je prišel v Split ansambl ljubljanske opere pod vodstvom ravnatelja g. Poliča. Ljubljanska opera bo gostovala v Splitu 8 dni. Prvi dan je dala Gotovčevu opero »Ero z onega sveta«. Medtem pa so se uspešno zaključila pogajanja s sibenikskim gledališkim društvom ter bo ljubljanska opera gostovala tudi v Sibeniku dva dni. Dala bo tri predstave, dve večerni in eno popoldnevno, in to »Trubadurja«, »Rigoletta« in »Ero z onega sveta«.

— Iz Legije koroških borcev. Dne 21. maja 1939 bo Legija koroških borcev s sodelovanjem Zveze Maistrovih borcev in drugih narodnih dru-

Kaj pravite?

Spet se bliža leto in od časa do časa beremo, koliko naših delavcev je odšlo v inozemstvo na sezonsko delo. Na kolodvorih se gnetejo množice s culami v rokah in odhajajo na skromne zaslužke v tujino. Temu ali onemu pa se je ob pogledu na te množice in na neizčrpna bogastva, ki so še skrita po Balkanu, porodila misel, da bi bilo morda bolje to izseljenko procesijo usmeriti na jug po redko naseljenem Balkanu, namesto da s svojimi najboljšimi zdravimi močmi bogatimo tujino. Seveda bi bilo potrebno poskrbeti, da bi »poslednje reči ne bile hujše od prvihe«.

štev privedila v Guštanju spomineko evečanost na 20. obletnico, od kar je umrl junaške smrti nepozabni junaški nadporočnik Franjo Malgaj. S to proslavo je združeno tudi odkritje spominske plošče umrlemu srbskemu borcu Jovu Zapundžiču, ki je padel v borbi za našo severno mejo dne 6. maja v Guštanju ter počastitev spomina tovarisa Rmenca, ki je položil domovini na oltar svoje življenje skupno z junakom Malgajem. Na proslavo pojde tudi zastopstvo glavnega odbora in krajevne organizacije ljubljanske. Delegacija potuje v Guštanj z avtobusom. Pozivamo vse, ki se žele priključiti delegaciji, da se prijavijo najkasneje do 15. t. m. v društveni pisarni. Vožnja z avtobusom stane tja in nazaj 60 din. Pri prijavi je plačati gornji znesek. Letočasno sporočamo vsemu članstvu, da se naše društvo ter Zveza Maistrovih borcev poklonita v mesecu septembru spomni pokojnega Velikega kralja Aleksandra I. na Oplenju. Na grob pokojnega kralja bo ob tej priliki položena krasna marmornata žara s prejšnjim iz krajev tedanjih bojev. Poklonitvi žare po članstvu koroških in Maistrovih borcev naj prisostvuje čim več bivših borcev, za katere bo oskrbljen poseben vlak. Prijave sprejemajo vse krajevne organizacije obeh Zvez. Tovarilsi Prijavite se za Guštanj, kot tudi za septembrsko potovanje na Oplenec.

Geneno krožno potovanje okoli Italije

z ladjo »GERUSALEMME« (12.500 ton). Odhod iz Genove 25. maja. Pristanek na CAPRIJU, v MESSINI in BENETKAH. Zaključek potovanja 30. maja v TRSTU. Prevozna cena s kabino in popolno oskrbo samo 725.— dinarjev. Na ladji bo samo en razred s številnimi saloni, sprehajališča, plavalni bazen in izključno zunanje kabine. Posebne kabine se dobe za minimalno doplačilo. Udeleženci uživajo 50% popusta na italijanskih železnicah. — Vizum brezplačen. — Nujne prijave sprejemajo:

Italijanske linije, Ljubljana, Miklošičeva c. 16.

— »Kristusu Kralju« je naslov drobnih knjižic, ki jo je izdal »Mladinski odtsek glavnega odbora za pripravo na VI. mednarodni kongres Križevske Kralja. Ta knjižica je urščena v zbirko p. Krizostomovih »Otroških igrice« (VIII. zvezek) in ima namen podati tvarino za otroške akademije v čast Kristusu Kralju. Prikladna je tudi za popoldansko proslavo prvega sv. obhajila. Vsebinsko je sledeča: 1. kongresna himna, 2. prizorček »Kristus Kralj prihaja«, ki ga je napisala M. Eližabeta in 3. P. Krizostomova igrice Sveti Kristof. — Cena knjižice je samo 3 din. Kdor hoče igrice vprizoriti, mora kupiti vsaj 5 knjižic. — Naroča se: Frančiškanski samostan, Ljubljana, Marijin trg 4.

— Mamica moja je strašno bogata. Prirediteljem materinskih proslav, ki povprašujejo po skladbi gornjega naslova na »Kunčičev besedilo, sporočam (ker ne morem vsakemu posebej odgovoriti), da mi je to deleže že lansko leto dočela pošla, zato — žal — ne morem nikomur več z njim postreči. V Središču ob Dravi, 10. maja. Ant. Kosi.

— Jugoslovanski radio. Belgrajski »Politika« objavlja izjavo poštne ministar Altiparmakovića o končni ureditvi radiofonije v Jugoslaviji. Jugoslovanske radio-postaje so na predzadnjem mestu v Evropi. Slišijo se samo v najbližji okolici. Te dni bo ministarke evet razpravljali o končnem načrtu glede radiofonije. Poštni minister je že podpisal odlok, da se zgradi radiopostaja v Skoplju, ki bo imela 20 KW, pozneje jo bodo pa razširili in ojačili na 100 KW. Poštni minister ima v novem finančnem zakonu tudi pooblastilo, da se zgrade relejne radio postaje v Mariboru, Splitu in Sarajevu.

— Številni vlomilci. V Hrastju pri Vevčah so neznani vlomilci vlomili v Debevevo gostilno. Razbili so šipo v oknu, nato pa odrinili zapah ter zlezli v gostilniško sobo, kjer so se najprej najedli in napili. Nato so pretaknili sobo in kuhinjo ter odnesli harmoniko, moški jopič, dva aparata za britje, sedem nožev, šest vilic in šest žlic, eteklenico kolinske vode, dve dozi za puder in več škatlic cigaret. Škode je okrog dva tisoč dinarjev. — V Kamniku so vlomilci obiskali gostilno Dragotina Ridla na Sutni in odnesli 150 dinar-

Majniški izlet slovenjebistriških Slovencev l. 1914

V nedeljo, dne 14. maja bomo obhajali 25-letnico znamenitega izleta, ko smo narodno zavodni Slovenjebistriški dan 3. maja 1914 praznovali svoj Jurjev dan s pohodom v bližnje Laporje—Videž—Cigonca. Zavalovila je takrat reka Slovencev iz mesta in okoliških vasi in spontano je prišlo tega dne do velikega narodnega tabora, v prijaznem Videžu pri Laporju, kjer se je napovedano zbralo nad 1000 Slovencev, ki so dali duška za svojo narodno svobodo. Vsi smo se zavedali, kaj nas čaka, ako bo naš rod še dalje podvržen nasilni germanizaciji. V okolici se je širilo prosluto štajerskega, ki je hotelo ubiti našemu človeku smisel in ljubezen za skupno in svobodno slovenstvo ter ga navdušiti za enotnost z nemškimi sodeželanji. V vsaki občini našega sodnega okraja so se ob volitvah pojavili pristaši štajerskega — edino naše Laporje je ostalo čisto in to po zaslugi rajnega gospoda župnika in dekana Martina Medveda.

Tako nas je 3. maj 1914 predvsem peljal v Laporje, kjer je prišlo do prvih narodnih manifestacij. G. župnik Medved nam je izročil slovensko zastavo, katero je g. Podhrasli sprejel in na čelu narodne množice nesel na Videž, kjer je bil velik narodni tabor pred Vehovarjevo gostilno, in v nadaljevanju tega narodnega pohoda pozneje tudi v Tkavčevi gostilni na Cigonci, kjer so nastopali razni govorniki. — Vsi so pozivali na tesno sodelovanje za naše narodne ideje. — Ta manifestacija je vzbudila med našimi nasprotniki veliko jezo.

Kakor nalašč jim je prišla svetovna vojna, da so se lahko znešli nad udeleženci te lepe narodne manifestacije. Začelo se je preganjanje udeležencev tega izleta na debelo in se je preneslo sploh na vsa zavedne bistriške Slovence. Anonimne in neanonimne ovadbe so deževale. Očitati so jim, da so hodili pod srbsko zastavo! Areti-

jev ter nekaj salam in drugih jestvin. Iz skladišča Jožefa Dornika v Zaprcah je pa neznan tat ukradel hlapcu več obleke, gospodarju pa razno orodje.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

— Razne nesreče. Posetnikov sin Jože Dolinar iz Moravč je sskal drva. Naenkrat mu je spodletela sekira in se je hudo ranil na levi roki. — 18letni France Rigler iz »Prapreč« je padel s peči in si zlomil levo roko. — 21letna Francka Grad z Beričevega je podrl tovorni avtomobil in jo hudo poškodoval po životu in glavi.

— Samo do sobote opoldne je čas prijave za izlet v Ljutomer h konjskim dirkam. Javite se pravočasno v biljetarnah Putnika.

— Za binkošne izlete Tujskoprometne zveze dobite tiskane prospekte in vse informacije v vseh biljetarnah Putnika.

— Pojdimo k Mariji na Trsat! Pri Mariji, Moreki Zvezdi na Trsatu, tam, »kjer barčica po morju plava«, kjer oljka zeleni in rožmarin dehti, bodo ob priljubljenem binkoštnem romanju Slovencev velike priporočilne in zahvalne slovenskezi za Marijino varstvo. S tem prelepim romanjem, v tehnični izvedbi Tujsko-prometne zveze, je združen tudi prijeten izlet po morju v Malinsko na otoku Krku. Vseled velikega zanimanja v zadnjih dneh, je romarsko vodstvo podaljšalo rok za znižano ceno 110 din do 15. maja. Kdor le more, naj se posluži te izredno ugodne prilike! Za brezplačna navodila se je priglasiti upravi »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

— Nesreča v gozdu. Včeraj so v ljubljansko bolnišnico pripeljali 37letnega hlapca Andreja Oblaka iz Zirov. Oblak je v gozdu nakladal hlode. En hlood pa se je prevrnil in padel na Oblaka. Oblak si je zlomil desno nogo.

Po državi

* Meštrovicu je poverjena izdelava spomenika maršalu Pilsudskemu v Varšavi. Slavni jugoslovanski kiparji umetnik Ivan Meštrovic je prišel te dni v Varšavo, kjer so mu poverili izdelavo spomenika poljskemu narodnemu voditelju in junaku maršalu Pilsudskemu. Poljski list »Dobry Wieczor« piše obširno o Meštrovicu in ga vspejra s slavnim kiparjem Rodinom, naglašajoč, da je Meštrovic danes največji kipar 20. stoletja, genialni tvorec celega niza slavni del. V razgovoru z zastopnikom omenjenega lista je Meštrovic izjavil: »Nadejam se, da bom mogel ustvariti načrt o monumentalnem kipu velikega poljskega heroja maršala Pilsudskega. V spremstvu varšavskega župana Starzinskega sem si danes ogledal trg, na katerem naj bi stal ta spomenik. Na podlagi tega ogleda sem se odločil postaviti spomenik maršala Pilsudskega na konju. Ako bo moj načrt sprejet, bom letos prišel še enkrat v Varšavo.« — Meštrovic je naslednjega dne odpotoval v Krakov.

* Zagrebški pokojniški zavod se seli iz Ljubljane v Zagreb. V teh dneh se bo zagrebški Pokojniški zavod preselil iz Ljubljane, kjer začasno posluje, v Zagreb v poslopje na Hercegovski cesti št. 25. Poslopje, v katerem bodo našli prostora uradi Pokojniškega zavoda, je dvonadstropna hiša z mansardo, kjer bodo v 20 sobah namestili 44 zavodovih uradnikov v ravnateljstvu. Selitev bo končana okrog 20. t. m., nakaar bo Pokojniški zavod v Zagrebu pričel z rednim poslovanjem.

* Avtobus London—Dalmacija. Te dni je prišel v Split velik in moderen avtobus angleške družbe »Motorways London« z večjo ekupino angleških turistov. Na avtobusu stoji napis: London—Dalmacija. Za časa poletnih mesecev bo ta avtobus redno vozil angleške letoviščarje v Dalmacijo.

* Glavni ravnatelj »Aeroputa« o ukinitvi zračne zveze s Hrvatskim Primorjem. Kakor smo že poročali, je »Aeroput« letos ukinil večletno zračno zvezo s Sušakom. Kakor znano, so obstajale zračne zveze med Sušakom in Ljubljano ter med Sušakom in Zagrebom. Glavni ravnatelj »Aeroputa« inž. Tadija Sondermayer je glede tega dal naslednjo izjavo: »Teren letališča na Sušaku je neprikladen po svoji strukturi in poleg tega tudi prostorno premajhen. Dokler so obratovala na tih progah manjša letala tipa »Spartan«, je bilo še omogočeno nemoteno vzletenje in pristajanje, za večja letala, s kakršnimi bo obratoval »Aeroput« v letošnji sezoni, pa je vzletanje in spuščanje na sušakem letališču nemogoče. Letos bo namreč »Aeroput« na svojih progah uvedel najmodernejša, velike, hitre in ekon-

Ljubljana, 12. maja

Gledališče

Drama. Petek, 12., ob 15: Upniki, na plan! Dijaška predstava. Izven. Globoko znizane cene od 14 din navzdol. — Sobota, 13.: Utopljenca. Red A. — Nedelja, 14.: Zene na Niekavuoriju. Izven. Globoko znizane cene od 14 din navzdol.

Opera: Zaradi gostovanja v Splitu in Sibeniku ostane opera ta teden v Ljubljani zaprta.

Radio Ljubljana

Petek, 12. maja: 11 Šolska ura: Proslava matinskega dne (Brezposelni učiti. abiturienti) — 12 Iz naših krajev (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Napovedi — 18 Zenska ura: Kaj mora žena vedeti o zavarovanju, II. del (ga. Vida Peršuh) — 18.20 Waidteuflovi valčki (plošče) — 18.40 Francoščina (g. dr. Stanko Leben) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Predavanje insp. drž. obrambe — 19.50 Zanimivosti o izseljenkih (g. Premrov Jože) 20 Spomini na Joh. Straussa (plošče) — 20.20 Fr. Lipah: Cvetje bajam (člani Nar. gled. v Lj.) — 21 Zvoki v oddih (Radijski orkester) — 22 Napovedi, poročila — 22.20 Angleške plošče.

Drugi programi

Petek, 12. maja: Belgrad: 20 Zagreb, 20.35 Igra — Zagreb: 20 Iz Verdijevih oper, 20.45 Kunčev ekkladba, 21.45 Slagerji — Praga: 19.30 Opera — Bratislava: 20.05 Orkestralni koncert, 20.40 Igra — Solija: 19.35 Puccinijeva opera »La Boheme« — Varšava: 20.20 Orkestralni koncert, 21 Koztowskega »Requiem« — Budimpešta: 19.30 19.30 Opera, 22.25 Ciganski orkester, 23.30 Plesna glasba — Trst-Milan: 17.15 Violončelo, 20.45 Simfonični koncert — Dunaj: 20.15 Wagnerjev koncert — Königsberg: 20.15 Lovski večer — Vratislava: 20.15 Vojaška godba — Lipsko: 20.15 Romantična glasba — Stuttgart: 20.15 Corneliusova komična opera »Bagdaski brivce« — Beromünster: 20.15 Glasbena slika »Jeanne d'Arc na grmadi« — Strasbourg: 21 Dunajski valčki.

Sestanki

Znanstveno društvo za humanistične vede v Ljubljani bo imelo svoj redni občni zbor v soboto, dne 27. maja t. l. ob 5 popoldne v slovenskem in-

stitutu na univerzi. F. O. Ljubljana-mesto. Pozivamo vse člane, da se v čim večjem številu udeležijo sestanka, ki bo drevi ob 8 zvečer v društveni sobi Gospodarske zveze v I. nadstropju. Predaval bo brat Ivo Peršuh.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjiti trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 4 in mr. Bohinec ded., Rimska c. 31.

mične aparate tipa »Elektra Locked«, dočim bodo letala tipa »Spartan« in druga služila le kot rezerva. Samo zaradi tega smo ukinili zveze s Sušakom, ki pa jih nameravamo takoj obnoviti, kakor hitro bo na Sušaku zgrajeno primerno letališče.

* Vlom v cerkev. V eni preteklih noči je bil izvršen drzen vlam v cerkev bl. Device Marije v Podgradju pri Splitu. Vlomilci so odnesli več zlatih cerkvenih predmetov v vrednosti nekaj tisoč dinarjev. Vlomilci so na nekem cerkvenem oknu porušili železne rešetke in tako prišli v cerkev.

* Zopet silno neurje nad Bačko. V tork popoldne je nad precejšnjim delom Bačke besnelo silno neurje s točo, ki je padla v nekaterih krajih 10 centimetrov na debelo. Pobila je številne vinograde in sadovnjake ter uničila zgodnje pazeve na poljih. Komisija, ki ocenjuje škodo, povzročno od toče, ki je padala preteklo soboto, nadaljuje s svojim delom. Škoda gre v težke milijone. Samo v Petrovaradinu in okolici je škoda okrog 10 milijonov dinarjev.

* Zopet velik požar na Plitvičkih jezerih. Pred nekaj tedni smo poročali o požaru, ki je uničil največji hotel na Plitvičkih jezerih, ki je bil last saveke banovine. Zdaj pa je uničil ogenj tudi banovinsko kopališče, ki leži ob jezeru Kozja. Kopališče je zgorelo do temeljev. Požar je uničil 40 kabin in 10 čolnov. To je bilo edino kopališče na Plitvičkih jezerih. Kako je prišlo do požara, še ni bilo mogoče ugotoviti. Od kopališča je ostala le gospodarska zgradba z 20 praznimi sobami. Saveka baneka uprava je poslala na lice mesta komisijo, ki naj ugotovi vzrok požara.

* Z lovsko puško je ustrelila svojega moža Elizabeta Pfeifer v Diakovem. Z možem eta poedovala 74 jutur zemlje, imela troje otrok, toda v zadnjem času je prišlo med njima večkrat do hudih preprirov. V sredo jutraj je Elizabeta ustrelila svojega moža z lovsko puško, ko je še spal. Morilko se zaprla.

* Gmotne skrbi so napotile v smrt upokoje-nega majorja Dušana Bobeka iz Zagreba. Pred nekaj dnevi je nenadno izginil z doma in se odpeljal v Sisak, kjer so pokopani njegovi starši. Njegova žena, ki je opazila zadnje dni pri njem čudno depresijo, ga je obupana iskala in slednjič prišla za njim v Sisak. Toda bila je že prepozno. Bobek je nekaj ur blodil po Sisku, nato odšel v kolodvorsko gostilno, kjer je napisal poslovilno pismo za ženo, potem pa odšel ob progji. Ko je privozil nasproti osebni vlak iz Zagreba, se je vrغل pod kolesa lokomotive. V poslovilnem pismu ženi je napisal, da so ga poglnele v smrt gmotne skrbi.

* Založra iz nočnih lokalov. Kolonist Gjura Crnojevič iz Temberina je nekemu trgovcu v Novem Sadu prodal svoje imetje za 25.000 dinarjev. S tem denarjem si je hotel ustvariti novo ekstenso. Vesel, da se mu je kupčija tako dobro posrečila, je šel v neki novosadski nočni lokal. Tam pa je padel v pesti zloglasni deklet, ki so zavohale pri njem denar. Pet dni in pet noči je neprestano rajal z dekleti po nočnih lokalih. Ko je menjal zadnji tisočak, so ga dekleta pustila na cedilo. Ko je Crnojevič preupal pijanost in apazil, da denarja, ki je pomenil njegov obstoj, ni več, je napravil samoumor.

Anekdota

Cesar Jožef II. je uglasbil za neko italijansko opero arijo. Ukrenil je vse, da bi nihče ne zvedel, da je on avtor te arije. Toda na svetu je že tako: prvi je razodel skrivnost »zaupno« drugemu, ta tretjemu in tako je šlo zaupno naprej. Kmalu so vedeli za to skrivnost vsi, ki so na Dunaju imeli opraviti z glasbo. Ko je bila opera odigrana, je stopil cesar Jožef II. k velikemu komponistu Mozartu in ga vprašal: »Kako se vam dopade arija neznanega komponista v operi?« Mozart je mirno odgovoril: »Velikansko, kompozicija je prav dobra! Ampak tihi, ki jo je ustvaril, je še tisočkrat boljše«.

LJUBLJANA

Spomenik dr. Edo Šlajmerju

Takoj po smrti univ. prof. dr. Edo Šlajmerja pred božičem 1935 so prijatelji tega odličnega zdravnika in človekoljuba sklenili postaviti v njegov spomin vsaj skromen spomenik. Strnili so se v ta namen v odbor pod predsedstvom župana dr. Jura Adlešiča, mesto I. podpredsednika je prevzel šefprimarij v p. dr. Ivan Jenko, a vse posle

Zdenko Kalin: Dr. Edo Šlajmer

je vodil podpredsednik čl. mest. sveta podpolkovnik v p. Viktor Andrejka. Pokojnikove tovarise in Zdravniško zbornico so v odboru zastopali še šef primarij dr. Božidar Lavrič in šefzdravnik »Šlajmerjevega doma« dr. Lojze Kramarič, mestno občino pa še načelnik mestnega kulturnega odbora inšpektor prof. Silvo Kranjec, univ. prof. dr. France Stele ter načelnik mestnega kulturnega odbora dr. Rudolf Mole. Za l. 1936. je podpolkovnik Viktor Andrejka tudi v mestnem svetu predlagal postavitev spomenika in je bil njegov predlog seveda sprejet ter je mestna občina ljubljanskega votala večjo vsoto ter prevzela postavitev spomenika ter vso ureditev njegove okolice. Odbor je s sodelovanjem Zdravniške zbornice prav naglo zbral potrebna sredstva, ki so jih darovali predvsem slavnemu zdravniku hvalni erredni sloji, zlasti pa tudi ljubljanski gospodarski krogi in zdravniki.

Novembra 1937 je odbor že lahko povabil tri ljubljanske kiparje k ozi konkurenci za napravo dr. Šlajmerjevega spomenika. Razsodišče, ki so bili v njem poleg zastopnikov odbora polkovnika Andrejke, inšp. Silva Kranca in dr. Rudolfa Moleta ter univ. prof. dr. Stelata tudi še dr. Karel Dobida, inž. arh. France Tomažič, Ivan Zorman in mestni višji svetnik inž. arh. Vladimir Mušič, je določilo prvo nagrado akad. kiparju Zdenku Kalinu in mu naročilo kip, ki ga je v lili v bron ljubljanski livar Franc Mostar na Galjevi. Načrt za podstavek in ureditev okolice je napravil mestni arhitekt Ivo Spindič, grnat za podstavek je pa pripeval lastnik kamnolomov v Ribnici na Pohorju inž. Milan Lenarčič in priekribel tudi izdelavo, da mu je naša javnost dolžna še posebno hvalo.

Na vnebohod, 18. t. m. ob 10 bo spomenik dr. Edo Šlajmerju v parku med Zaloško cesto in Staro potjo pred Leoniščem slovesno odkrit a petjem in govoroma poslevoedečega podpredsednika odbora čl. m. s. polkovnika v p. Viktorja Andrejke in šefprimarija v p. dr. Ivana Jenka, nato bo pa župan dr. Jura Adlešič prevzel spomenik v varstvo mesta Ljubljane. Slovesnost bo zaključena s polaganjem vencev in petjem.

Ze danes opozarjamo občinstvo na odkritje spomenika tega velikega moža, ki je bil hkrati učenjak in dobronik, ter mu je zato hvala ne samo Ljubljana, temveč tudi vsa Slovenja.

V boju proti jetiki v Ljubljani

Ljubljana, 11. maja.

V sredo zvečer je bil občni zbor krajevne protituberkulozne lige v Ljubljani, ki ga je vodil predsednik g. dr. Ravniar. Tajnik Kresnik je poročal, da se je lani izvoljeni odbor delil na več odsekov zaradi lažjega in uspešnejšega dela. Protituberkulozni teden, ki ga je odbor organiziral, ni uspel zadovoljivo, ker so izostale zlasti podpore denarnih zavodov; tudi industrija se ni izkazala. Dela je vedno več, prostori dispanzerja so pa premajhni. Ker ni bilo dovolj sredstev, so se morale tudi podpore zmanjšati. Skrb novega odbora bo, da se prilegne k sodelovanju čim večji krog, zlasti industrijska podjetja. Preskrbeti bo pa tudi treba večje prostore za dispanzer. Blagajniško poročilo je podal g. Rogač.

Nato je poročal šef protituberkuloznega dispanzerja g. dr. Prodan. Delo, ki ga dispanzer opravlja je veliko in izredno važno. Bolnike je treba izslediti in zdraviti, ker jih je veliko takih, ki se za bolezen ne zmenijo, ali pa celo takih, ki spadajo pod zakon. Pregledov je bilo v preteklem poslovnem letu 9225. Z diagnozo jetike jih je bilo 1333, od tega z odprto jetiko 513. Stevilo obiskov zaradi nasvetov je znašalo 736. — Rentgenoloških preiskav je bilo vsega 4843, zrak (pneumothorax) jih je bilo 24, dalje olje (oleomothorax) pa 3 bolniki. Sistematično rentgenološko je bilo preiskanih 218 srednješolskih in meščanskošolskih učiteljev, 89 bogoslovcev, 27 športnikov SK Ljubljane in 33 družin z 89 družinskimi člani, ki sprejemajo dijake na stanovanja. Dispanzer je deloval v vsem letu 198 dni. Uporabil je vso vmeno, da zboljša socialne in higijenske razmere svojih varovancev. Izdane so bile razne podpore v obliki, hrani in podobno. Dispanzer je v vsakem primeru izvršil izolacijo otrok, svetoval, poučeval in nadziral. Najhušša ovira za dispanzer pa so brezdomci, za katere se je mnogo trudil pri domovnih očilih, kar pa mu je redko uspelo. Za vse te je potrebno, da se jim zgradi skupni dom, kjer bodo socialno in zdravstveno preskrbljeni. Dispanzerju se je posrečilo, da je oddal večino otrok jetičnih družin v požitniške kolonije mestne občine in državne šolske poliklinike. Akademiki iz raznih domov so prihajali redno na preiskavo. Ljubljana nujno potrebuje razširjen oddelke, ozir. samostojno bolnišnico za jetične, če hočemo protijetični boj uspešno izvajati. Za brezhibno delovanje dispanzerja so

nujno potrebni lastni prostori. Vprašanje ljubljanskega dispanzerja se bo moralo čimprej rešiti na način, ki ga predvideva zakon, da namreč mestna uprava prevzame dispanzer v svoj proračun ter prevede dispanzersko osebje v svoj stalež.

Sledile so volitve in je bil izvoljen stari odbor s pooblastilom, da poveča odbor s tem, da povabi razna človekoljubna društva, naj delegirajo svoje zastopnike. G. dr. Prodan je svetoval, naj se navežejo stiki s varstvenim sodiščem, ker je precej primerov, ki jih je treba rešiti z zakonom, zlasti kar se tiče otrok. Najdejo se brezvestni starši ali sorodniki, ki vedo, da so za okolico nevarni, pa se za to sploh ne zmenijo.

Mestni zdravnik g. dr. Franta Mis je poročal o vprašanju godne šole, ki bo letos končno rešeno. Mestna občina je v proračunu določila v ta namen 100.000 din, Liga pa 20.000 din. Najprimernejši bi bil Regalijev gal, šola pa bi lahko dala na razpolago učne moči. Ker se k slučajnostim ni nihče priklasil, je predsednik g. dr. Ravniar zaključil občni zbor.

Umetniška razstava Lavrinova - Remčeva - Gorjup v Jakopičevem paviljonu je dnevno odprta od 9 zjutraj do 7 zvečer.

Pogreb pokojnega Pavla Alberta bo danes ob 4 popoldne iz vojne bolnišnice na Zaloški cesti.

Slavni italijanski tenorist Tito Schipa poje v kinu Unionu. Poleg znamenitega tenorista Benjamina Giglija je v muzikalnem svetu prav tako znan in priljubljen sloviti tenorist Tito Schipa. Tito Schipa je danes zvezda na mednarodnem opernem nebu. Kino Union, ki je imel na sporedu njegov prvi film »Vivere«, predvaja te dni tudi njegov drugi film, ki se imenuje »Kdo je srečnejši od mene«. Ta film se poleg lepega petja odlikuje še s pretresljivo vsebino, ki bo našemu občinstvu prav posebno ugajala. Prijatelji lepih filmov naj si polnočestveno ogledajo film Tita Schipa »Kdo je srečnejši od mene« v kinu Unionu. Film bo mogel biti na sporedu v Ljubljani le prav kratak čas.

Tramvajska dela na Mostnem in Starem trgu. Kakor kaže, bomo že najbrž konec tega meseca dobili novo tramvajsko progo na Mostnem in Starem trgu. Delavci, ki jih Tramvajska družba zaposluje v lastni režiji, so posebno marljivi. Vzdolž vse proge od magistrata pa do šole pri Sv.

Mariborski mladinski tabor

Ni več dolgo do 29. junija

ko bo s športnimi in telovadnimi tekmami za prvenstvo Zvez fantovskih odsekov in Vodstva dekliških krožkov pričel Mladinski tabor v Mariboru, ki bo največja prireditel naša mladinske organizacije v letošnjem letu. Pripravljalni odbor v Mariboru dela s polno paro, da bo še pred začetkom prireditve vse v najlepšem redu pripravljeno. V okviru pripravljalnega odbora poslujejo številni odseki, ki morajo urediti vprašanje prehrane, stanovanj, prometa, rediteljsko službo, informacijsko službo in nešteto drugih vprašanj, ki so v zvezi s prireditvijo naših fantov in deklet, ki bo poleg članov in članic s področja mariborske in celjske podzvezde privabila tudi mnoge brate in sestre iz bivše Kranjke.

Fantje in dekleta že težko čakajo na svojo prireditev, za katero se s vso vestnostjo pripravljajo. Zlasti so pridni naši tekmovalci, ki bodo tekmovali za prvenstvo in orodni telovadbi in v lahki atletiki, prav nič pa ne zaostajajo naša dekleta, ki se bodo tudi pomerile pri športnih tekmah.

Zlasti je za prireditev važna temeljita priprava tistih članov in članic, ki bodo nastopili pri javnem nastopu s prostimi vajami. Ker so letošnje vaje, ki so bile pripravljene od bratov Čehov za njihov zlet v Pragi, razmeroma težke, jim je treba posvetiti vso pažnjo in jih z vso skrbnostjo več-

m Jutri velik koncert APZ v dvorani Uniona ob 8 zvečer pod visokim pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljevič Marije. Jutrišnji koncert Akademikega pevkega zbora iz Ljubljane bo pokazal šele pravi glasbeni obraz pesmi slovenskega preporeda. Dela, ki so zgubljala na svoji vrednosti, so v edinstveni interpretaciji APZ dobila tisto oceno, ki jo zaslužio. Spored koncerta: B. Potončnik-A. Foerster: »Zvonikarjevac«; J. Fleisiman-P. Kozina: »Tiha noč«; G. Rihar: »Jamic«; G. Rihar-P. Kozina: »Veseli godec«; K. Mašek: »Pri zibelci«; »Mlatič«; A. Hajdrih: »Pod oknom«; »Cerkvica«; »Hercegovska«; A. Nedved: »Kyrie«; »Gloria«; iz Maše II.; »Popotnikova pesem«; F. S. Vilhar: »Ljubidica«; »Guslame«; D. Jenko: »Vabilo«; »Na moru«; »Lipac«. — Pred nami bo zaživel duh za nas Slovence najbolj pomembne dobe, ki je polagala temelje vsemu današnjemu razvoju narodnega življenja — prav tako tudi na glasbenem poprišču. Koncert bo obenem počastitev epomina glasbenih tvorcev, spomina na prebujanje našega ljudstva ter še takratnega njegovega hotenja, ki mu je A. Hajdrih dal izraza v »Hercegovski«.

Prošnje procesije bodo prihodnji teden v sledečem redu: Iz stolnice bo v ponedeljek procesija ob 8, ker se je udeležiti tudi šolska mladina. Procesija gre v frančiškansko baziliko. V torek in sredo bo procesija po sv. maši ob 5.30. V torek gre procesija po Orožnovi, Strossmayerjevi, Gregorčičevi in Gledališki ulici nazaj v stolnico, v sredo pa v cerkev sv. Alojzija. Iz frančiškanske bazilike gre procesija v ponedeljek ob 8 v stolnico, v torek ob 5.30 k sv. Barbari na Kalvarijo, v sredo ob 5.30 pa k sv. Jožetu v Studence. V ponedeljek se udeležiti procesije šolska mladina. V magdalenski župni cerkvi bodo procesije vsako jutro ob 8. V ponedeljek gre procesija k sv. Jožetu v Studenci, v torek v Radvanje, v sredo pa k pokopališki kapeli na Pobrežju.

m Mariborčani. Drevi bo v Narodnem gledališču uprizoritev Mrakovne tragedije: »Grohar«. Delo bo podala skupina, ki jo vodi in v njej tudi nastopa avtor sam. Vsem, ki bodo obiskali drevi gledališče, se obeta nadvse zanimivo gledališko doživetje.

m Proslava 20letnice šole Glasbene Matic. Šola mariborske Glasbene Matic je v sredo zvečer proslavila 20letnico svojega obstoja s produkcijo svojih najboljših učencev v dvorani Zadržne gospodarske banke. Koncertna produkcija je bila zelo dobro obiskana ter je izvajanja prenašal tudi Radio Ljubljana. Uvodoma je imel slavnostni govor v imenu zadržane predsednika Glasbene Matic prof. dr. Crnek, ki je opozarjal, da je Glasbena Matica letos za svojo 20letnico izgubila prostore za svojo šolo, ki jih je imela v Unionski dvorani, katero je kupil Sokol.

m Akademiki pevskih zborov mariborskih srednjih šol. Jutri, v soboto ob 18 bo v veliki dvorani Narodnega doma zanimiva pevska prireditev. Pevski zbori mariborskih srednjih šol pri-

bačbo so izkopali globok jarek, v katerega so nasuli debelo kamenje, tako da bo nova proga trdna. Na delu je tudi parni valjar, ki je na Mostnem trgu že potlačil cestišče, na katerega pride obnovljeni tlak iz malih granitnih kock. Prehod čez Stari in Mestni trg je te dni sicer težak, toda še vedno mogoč za pešce, za vozila pa je nemogoč. Na ostali progi od Rakovnika do Sv. Jakoba normalno obratujejo tramvajski vozovi. Ponoči so vozovi na odprti progi pri Rakovniku ter jih straži poseben delavec Tramvaj-ske družbe.

l Javno cepljenje proti kozam v vsej mestni občini ljubljanske se prične že v ponedeljek 13. t. m., ne pa šele v torek, kakor je bilo napačno javljeno. Vse podrobnosti so razvidne z lepakov na razglasnih deskah in na cerkva ter šolah.

l Nesreča na Glincah. Včeraj ob pol dveh popoldne se je na Glincah, Cesta XIII/11, ponesrečila 31letna služkinja Angela Slokan. Ko je pospravljala sobo, ji je padel na glavo trd predmet. Služkinja je dobila lahen pretres možganov. Reševalni avto jo je prepeljal v bolnišnico.

l Moderne bluze. Karničnik, Nebotičnik, l Naval zagrebških »zlatinarjev«. Zadnji dni smo že večkrat poročali o aretaciji talov, ki prihajajo iz Zagreba, oziroma iz drugih hrvatskih krajev v Ljubljano in Slovenijo ter se specializirajo posebno na tatvine zlatnine. Najhušše tri je policija že odkrila. So pa tudi manjši, ki jih je policija prav tako prišla. Ti tatili so posebno spretni v tem, da ukradejo kakšni natakariel prstan, ki ga položijo v predal, ali kaksi gospodinjki kako zlato zapetnico. Policija bo te tatove in tatitice izročila najprej sodišču, nato pa vse izgnala. Na policiji donnevajo, da je v Ljubljani še več takih tatitcev. Zato bi bilo priporočati ljudem, da skrbno zaklepajo svojo zlatnino.

l Mnogiča ilegalnih letakov. Po decembrskih volitvah so letaki v Ljubljani nekoliko ponehali. Razni politični dogodki zadnjih dni pa so povzročili v Ljubljani zopet novo povodenj ilegalnih letakov. Te letake izdajajo ljudje najbolj različnih smeri, od ekrajne levice do ekrajne desnice. Ljudje, ki imajo »srečo«, da te letake dobe, jih sicer preberejo, kakšnega pravega učinka pa letaki nimajo, ker jih pač ni mogoče kontrolirati.

l Gostilna Martine. Zg. šiška, toči pristen dolejški cvček in fina štajerska vina. — Za zaključene družbe posebne sobe!

l Za napravo manjših cestnih kanalov, ki bodo veljali približno 100.000 din, je mestno poglavstvo razpisalo licitacijo. Vse podrobnosti bodo razvidne iz prihodnjega »Službenega lista«.

Prosvetni dom na Prevaljah — kulturna zahteva!

sestnikov v Koških in Rošpohu. Aretirana je tudi vsa družba, ki je imela pri teh vlomih svoje prste zraven. Kolovodja tolpe je bil 38letni brezposelni krojaški pomočnik Ivan Vukovnik, ki pa se še skriva pred aretacijo. Njegov najozi pajdaš je bil 17letni Srečko Robič iz Maribora, ki je bil aretiran. Pod ključem so tudi že: 42letni David Mauko, 39letni Florijan Vidovič, 47letni starinar Franc Gornjak, Milan Rašič, 18letni Rupert Ruess, Rudolf Robič in 20letni kovinar Mirko Mavrič. Dve ženski sta bili zaradi soudeležbe prijavljeni. Trije od aretirancev stanujejo v občinskih zasilnih stanovanjih v Pregljevi ulici.

Celje

c Prisega vojakov celjskega 39. pešpolka. Včeraj ob pol 11 popoldne so se zbrali vojniki 39. pešpolka na Glaziji, kjer so prisegli zvestobo kralju in domovini. Vojaki so zaprisegli ob navzočnosti poveljnika 39. pešpolka polkovnika G. Defarja, celjskega opata G. Petra Junaka, prote g. Bulovana in imana iz Ljubljane. Slovesnost je povzdignila vojaška godba. Popoldne okrog 4 je bila skozi mesto in kasarno kralja Aleksandra I. vojaška parada.

c Uradništvo glavnega zastopa družbe »Dunav« v Celju je darovalo šolski kuhinji drž. dekliške meš. šole v Celju 200 din mesto venca na grob pokojnega ravn. g. Gv. Pregla.

c Priručna akademija celjskih gimnazijcev. Dijaki in dijanke drž. realne gimnazije v Celju so priredili v celjskem mestnem gledališču akademijo s prav lepim ter bogatim sporedom. Akademija se je pričela z drž. himno, ki jo je odigral orkester Glasbene matic v Celju. Po pozdravnem govoru sedmošolske Lesničarja Janka je deklariral prvošolski Oblak Doroteja Oton Zupančičev »Mornar«. Violinski kvartet (ravn. Sancin K., Majerič S., König Alfred, Sancin M.) je izvedel tretji stavek K. Sancinove »Serenade«, nakar so višješolke in višješolci recitali Zupančičevo »Dumo«. Med odmorom je igral tamburaški zbor dijaške Marijine kongregacije. Sedmošolci Demetrij Brodar je ob spremljevanju klavirja četrtošolke Rajhove Brede odigral dve violinski skladbi. Dijaški godalni orkester je nato odigral K. Sancinove »Venec slovenskih napevov«. Ga. Lapajnetova je ob spremljevanju klavirja g. prof. Sancinove Mirce zapela Lajovčev »Pesem o talcu« in Rubensteinovo »Romano«. Najlepše točke akademije so bile proste vaje četrtošolk, višješolcev, zlasti pa petošolk z žogicami. Moški zbor višješolcev je za zaključek odpel »Zdravico«, »Slanca« in »Pod oknom«, pod vodstvom g. prof. Antona Knapa. Občinstvo je vse točke sprejelo s navdušenim ploskanjem in dalo mladini svoje priznanje.

c Celjski nogomet. V nedeljo, 14. maja ob pol 5 popoldne bo na Glaziji prijateljska tekma med SK Jadranom iz Ljubljane in SK Celjem. Ob pol 3 bo na istem igrišču prvenstvena tekma med mladina SK Celja in SK Olimpa.

c Celje je dobilo vojaško godbo. Celjski mestni občini se je posrečilo, da je izposlovala pri vojaških oblasteh, da je celjski 39. p. p. dobil vojaško godbo. Vojaška godba je že prispela v Celje. Za Celje je to velika pridobitev. Vse vojaške godbenike Celjani najiskrenejše pozdravljamo!

c Po evidenci Javne borze dela v Celju je na njenem področju padlo število brezposelnih od 30. aprila, ko je bilo 687, na 678 brezposelnih. Od teh je večina moških.

c Brezposelni naj se zglaste pri Javni borzi dela v Celju, kjer je nekaj služb na razpolago.

c Nesreča s motornim kolesom. Ko se je peljal 32letne trgovski potnik Lah Josip iz Sp. Hudinje z motornim kolesom v Zalec, je med potjo padel in se pobil po glavi in tilniku. Težko poškodovanega so pripeljali v celjsko bolnišnico.

c Društvo hlinih posestnikov za Celje in celjski okraj bo imelo v sredo, 17. maja ob pol 8 zvečer v vrtnem salonu hotela Evrope svoj redni letni občni zbor.

c Za 30.000 din rib poginilo v Bolshi. Na notico, ki smo jo pod tem naslovom objavili v št. 87, smo prejeli: Ni res, da sta bili v četrtek, dne 13. aprila 1939 Bolshi in Savinja zastrupljeni po odpadnih vodah tekstilne tovarne v Sv. Pavlu pri Preboldu tako, da je bil s tem uničen vseh ribiž zarod in da je poginilo za okrog 30.000 din rib. — Odpadne vode našega podjetja niso v nikaki vročni zvezi s poginotjem rib. Tozadevna odločba okrajnega načelstva, ki je bila izrečena brez poprejšnje analize, ni pravomočna. — Z odličnim spoštovanjem: Jugoslovanske tekstilne tvornice Mautner d. d.

c Težko prislušni denar mu je ukradel. V sredo ob 9. zvečer sta bila v Krehovih gostini v Gubčevi ulici splavar Jože L. in brezposelni natakak Jože P. iz št. Ruperta nad Laskim. V gostini sta se hitro spoznala in začela živahen pogovor. Natakak se je kazal pijanega in se obelal na Jožeta. Ko sta odhajala iz gostilne, je natakak povabil Jožeta, da bi šla na literček še v hotel Pošto, kjer imajo dobro vino. Mahnila sta jo tja in naročila liter vina. Ko sta spila polovico, se je natakak za trenutek opustil in odšel iz gostilne. Nazaj ga pa ni bilo. Jože je hotel vino kar sam plačati. Pa je bil presenečen, ko je sešel v žep in ugotovil, da mu je natakak odnesel denarnico a 450 dinarjev in izginil. Takoj je prijavil policiji, ki je včera aretirala natakarka in ga izročila sodišču. Policija pri natakarku ni našla več denarja, ker ga je že zapravl.

Ptuj

Pevsko društvo »Cecilijac« je imelo v torek 9. t. m. ob veliki udeležbi članstva svoj XII. redni občni zbor. Vodil ga je vneti predsednik g. p. M. Godina. Iz poročil odbornikov je razvidno, da je društvo v preteklem poslovnem letu mnogo delalo in želo tudi mnogo uspehov. Obširna poročila so podali tajnik g. Sirec Albert, pevovodja g. Petek Franjo, blagajničarka ga. Petek Anica in predaednik g. p. Mirko. Pri volitvah novega odbora je bil izvoljen po večini stari odbor: predsednik g. p. M. Godina, podpredsednik g. Habjanič Franjo, tajnik g. Sirec Albert, blagajničarka ga. Petek Anica. Odborniki: Petek Franjo (pevovodja), Ferik Milan, Brendič Miha, Fölkner Nežka, Pavko Frančiška, Golob Marjeta, Brunen Anica in Plohi St. Vsi prijatelji prelepe slovenske pesmi želimo odboru in društvu v novem poslovnem letu mnogo najlepših uspehov.

Mestno poglavstvo v Ptuj razglašja, da je v smislu § 102 zakona o občinah z dne 14. III. 1933 javno razgrnjen pri mestnem knjigovodstvu zaključni račun breške občine za proračunsko leto 1936-37. Vsak občan je upravičen zaključni račun pregledati in predložiti svoje opazke med uradnimi urami za stranke od 9 do 12.

Gremij trgovcev v Ptuj naznanja, da bodo trgovine na praznik vnebohoda 18. maja t. l. od 7 do 11 odprte.

Nesreča. Meško Jakob, 50-letni viničar z Zamuškanske vrha pri Sv. Marjeti niže Ptuja se je zelo nevarno usekal v desno koleno in so ga morali prepeljati v bolnišnico.

KULTURNI OBZORNIK

Zagrebski tisk

Zagreb, ki ga je hrvatski sabor dne 7. 3. 1557 oklical za prestolnico hrvatskega kraljestva, je že desetletja tudi središče hrvatskega tiska. Začetek hrvatskega tiska se je začel obenem s preporodom hrvatskega naroda.

V razvoju zagrebskega tiska razlikujemo tri dobe: prva je začetna ter ima značaj novičarstva in poročil (absolutistična doba), druga doba se začne s povrnitvijo ustavne dobe ter uveljavljanja meščanskih svoboščin, tretja pa je današnja doba, v kateri časnikarstvo posveča svoje zanimanje vsem vrstam človeškega življenja in duha. (I. Peršić: 100 godina hrvatskog novinstva, Obzora spomenica 1935, str. 227.)

Zagrebski tisk ima za seboj častno in lepo tradicijo: Gajeva »Narodne novine« so slavile stoletnico svojega izhajanja (5. 1. 1835), »Obzor« 75 letnico (Obzora Spomenik 1860—1935). Zagrebski dnevnik »Morgenblatt« pa 50 letnico (1886—1936).

Danes izhajajo v Zagrebu naslednji dnevnik: Hrvatski dnevnik, Obzor (poleg uradnih Narodnih novin najstarejši zagrebski list), Jutarnji list, Večer, Zagrebački list, Novosti, Hrvatska straža, Morgenblatt in Jugoslavenski Lloyd. Izven Zagreba so važnejši dnevnik naslednji: osječki Hrvatski list ter splitski Hrvatski glasnik in Novo doba. Samostojni demokrati — na čelu z Venceslavom Vilderjem — izdajajo politični tednik »Nova riječ«, a hrvatski nacionalisti z dr. Mile Budakom pa »Hrvatski narod«. Prikljubljen je tednik »Obitelj« (dr. Josip Andrić), popularen pa je humoristični tednik »Koprive«, ki prinaša vsak teden eno stran v slovenskem jeziku.

Hrvatska kmečka stranka izdaja zelo razširjen tednik »Seljački dom« (urejuje prof. Slavko Findrik in narodni zastopnik Janko Trolit), Vladimir Radić izdaja tednik »Narodni val«, prof. Ljubomir Maštrović pa tednik »Dom«.

Najstarejši je zagrebski tednik »Katoliški list« (sedaj ga urejuje dr. Nikola Kolarik), organ zagrebaške nadškofije, ki v svojih letnikih vsebuje poleg raznih vesti tudi mnogo kulturno-zgodovinskega gradiva.

Najstarejši zagrebski mesečnik je »Napredak«, glasilo Hrvatskega književno-pedagoškega zbora, katerega urejujejo ugledni pedagoški pisatelji prof. dr. Čajković, dr. Pataki in J. Demarin. Glasilo Društva hrvatskih književnikov je »Savremenik«, ki izhaja od 1. 1906., ter opozarja tudi na slovensko kulturo. Med sotrudniki »Savremenika« so tudi slovenski pisatelji A. Novčan, B. Borko in drugi. »Savremenik« (v zadnjem letu ga urejuje novelist in publicist prof. L. Perković) ne izdaja že nekoliko mesecev, pa kaže, da bo prav sedaj, ko se bo temeljito reorganiziral, na novo izšel. Društvu hrvatskih književnikov predseduje prof. dr. F. Fancev, vseuč. prof., odlični hrvatski kulturni in književni zgodovinar.

Katoliški književniki, ki sodelujejo pri hrvatskem književnem društvu sv. Jeronima, so zbrani okrog »Hrvatske prosvjete«, ki jo urejuje prvak hrvatske književne kritike profesor dr. Ljubo Maraković.

»Hrvatska revija«, ki izhaja v redakciji dr. B. Jurišića in dr. M. Starčevića, je reprezentativni hrvatski mesečnik, ki je zbral k sotrudništvu skoraj vse pomembnejše hrvatske književnike. »Hrvatska smotra« je glasilo hrvatskih izobražencev, brezkompromisnih nacionalistov. Zagrebski mesečnik »Nova Evropa«, ki jo urejuje dr. Milan

Curčin, je poseben tip časopisa, kakršnih je mnogo v zapadni Evropi. »Nova Evropa« spremlja objektivno tudi slovensko kulturo, kateri je posvečevala tudi posebno številke. Pri »Novi Evropi« sodeluje tudi mnogo slovenskih sodelavcev.

Zagrebski jezuitje urejujejo zelo pomemben mesečnik »Život«, ki ima poleg religioznih tudi zelo aktualne članke o sodobni kulturi. Glasilo Praviškega društva je »Mesečnik«, ki ga urejajo dr. E. Lovrić in dr. I. Politeo. Milan Durman izdaja kulturno socialni časopis »Književnik«. Preteklega leta je posvetil obširnejšo številko Češkoslovaški.

V Zagrebu izhaja tudi nekoliko strokovnih in stanovskih časopisov, potem športnih (na pr. »Avio«, revija za motorizem in šport, urejuje dr. A. Hribar in N. Škrigelj), potem glasnik zagrebaške »Jadranske straže« (R. Baralić). Med strokovnimi časopisi je vredna opomba »Grafika revija«, časopis za napredek in izpopolnjevanje vseh vrst grafičnih umetnosti, ki jo izdaja in urejuje Prosvetna centrala Zveze grafičnih delavcev v Jugoslaviji. Ta časopis posveča veliko pozornost napredku slovenske grafike, prinaša slovenske članke, slovensko terminologijo ter posebne številke slovenskim problemom.

Mesečnik »Zagreb« je glasilo agilnega Društva Zagrebčanov ter ga urejuje senator S. Stieglar. List je posvečen interesom in napredku mesta Zagreba. V sedanjih letnikih je veliko število resnih razprav o zagrebski zgodovini (večinoma izpod peresa I. Ulčnika in drugih), ter prinaša tudi sodobne potrebe Zagreba ter načrte za bodočnost.

Med strokovnimi revijami je vreden pozornosti tudi list »Numizmatike vijesti« (Rengjeo), ki izhaja poleg že omenjene »Numizmatike«. Obiskovalce gledališča informira o domačem in tujem repertoarju tednik »Komedija« (ur. dr. S. Batušić). Društvo za Strossmayerjevo vseučilišče pa izdaja revijo »Alma mater croatica« (ur. dr. V. Bazala).

Od znanstvenih časopisov se je treba spomniti Glasnika Arheološkega društva, Državnega arhiva, Etnografskega muzeja in Numizmatičnega društva. Zelo je cenjen pri nas in v inozemstvu časopis »Narodna starina«, ki jo urejuje vseuč. profesor v Skopju dr. Matasović. Revija obdeluje kulturno in etnografsko zgodovino južnih Slovanov v najširšem smislu ter prinaša tudi članke o Sloveniji. »Narodna starina« je posvetila posebno številko 1000 letnici hrvatskega kraljestva, posebno Zagrebu, Osijeku, Splitu itd.

Mladinski časopisi so: za srednje šole »Omladina« (urejuje dr. M. Starčević), »Mladost«, a za ljudske šole »Smilej«, »Dom i škola« kot organ »Zajednice Dom i škola«.

Tednik »Istra« (od 1929) brani interese hrvatskega in slovenskega naroda v Istri, Trstu in Gorici ter prinaša tudi članke v slovensščini.

V Zagrebu izhaja tudi nekoliko pokrajinskih časopisov, tako: »Lička sloga« (Brkić), »Gorani« (za Gorski Kotar, ur. dr. A. Cividini), »Hrvatsko Primorje« (ur. F. Pavešić, tiska se v Zagrebu, a uprava je na Sušaku).

V Zagrebu izhajajo tudi trije ženski časopisi: »Hrvatski ženski list« (ur. priznana katoliška književnica Sida Košutić), »Hrvatice« (ur. najbolj popularna zagrebaška pisateljica Marija Jurić-Zagorka) ter »Ženski svijet«.

Dr. Ivan Esih.

Glasbeni nastop škofijske gimnazije v št. Vidu na Ljubljano

V tem času, ko se bliža šoleto leto h kraju in ko razkrivajo razne sole pred javnostjo plodove svojega celoletnega glasbeno vzgojnega dela, je tudi škofijska škofijska gimnazija pokazala pred proforskim zborom in pred številno zbranim občinstvom svoje glasbeno-umetniške sposobnosti. Prišrna koncertna prireditev, ki jo je barvalo posebno razpoloženje tihega pričakovanja študentovskih obrazov, je našla v obiskovalcu poseben odmev zaradi neke svoje značilne resnobne, s katero je predahnjeno sploh vse to življenje sredi širokih zavodskih zidov, in se je vtisnila prikupno v spomin s svojim smotno izbranim sporedom in njega lepo izvedbo.

Za glasbo vnetemu dijaštvu je v poseben prid, da ga vodijo v svet glasbene lepote vzgojitelji, ki so sami povsem posvečeni v to posebno umetniško skrivnost in morejo zato nuditi mlademu človeku iz nje vse one izbrane vrednote, ki tako blazilno in oplenitveno vplivajo na človeško duševnost; kajti poseben in največji blagor čiste glasbene umetnosti je v tem, da preprečuje notranjo okostnelost in izpodnada suho in mračno materializiranost v tem, ko razglašava duha in ga podžiga za gibko dejavnost. To pa je posebna blaginja še zlasti v nevarnosti našega, v snovnost globoko pogreznjenega časa. — Vso glasbeno vzgojo vodita dva skrbna vzgojitelja, ki sta prevzela veliko delo po prof. Vojteh Hybašku in ki si delita delovni spored. Prof. Matija Tomc vodi predvsem pevsko stran, prof. Slavko Snoj pa instrumentalno stran glasbene vzgoje in jima delitev dela omogoča res lepe uspehe, kot je dokazal ta glasbeni nastop, v katerem so sodelovali pevci v raznih reproduktivnih skupinah (moški, deški in mešani zbor) in pa orkester ter klavirski trio.

Pevsko podajanje pisanega sporeda skladb domačih skladateljev (Tomc, Schwab, Vodopivec, Topolovič, Mokranjac, Adamić, Klemenčič, Bajuk, Kramolc, Gašparič) je vodil prof. Tomc in je presenetilo po zvočni uranosti in dograjenosti. V polnem in lepem zvoku, ki ga barvalo na poseben način deški glasovi in mladost prožnih grl, so dobile skladbe jasno podobo in pristen značaj. Morda bi se dala nekakšna raskavost glasov deloma s pevsko tehnično študijem še omiliti, v kolikor ni neizogibna zaradi posebne glasovne nezorelosti, vezane na mutacijsko premeno in morda bi se dale dinamične sestavine še dvigniti, in notranji zanos še bolj napeti. Toda spričo mere, ki jo imajo, zadnje oblikovalne možnosti mladinskih šolskih zborov, je doseglo predstavljanje res lepo podobo, ki jo je prevečalo pristno umetniško stremenje, sloneče na toplem in odkritem doživljanju. — Orkester je sestavljen okoro popolno v smislu klasične zasedbe in čeprav je skromen in razumljivo okoren spričo študentske zaposlenosti, ki ne dovoljuje razviti primerne tehnične sposobnosti, ima vendarle široke izvajalske možnosti. In kar je posebnega priznanja vredno — prof. Snoj ga vodi po trdni umetniški poti. Uvaja ga osnovno v klasično in izogiba po možnosti ravne salonske in priljubljene skladbe, ki nimajo prave umetniške vrednosti. S tem odkriva mladim dušam naj-

čistejšo glasbeno umetnost, ki more najlepše uplivati na duševni razvoj doraščajočega človeka. Nič ne de, če izvedba ni tehnično dovršena, kar v danih prilikah tudi ni mogoče. Toda zasnutek je čist in pravilen in tako doseže že v idealni predstavi sami ta kristalni umetnost svoj zaleteni učinek. Ganihivo je bilo poslušati in opazovati mlade ljudi, s kakšno vnemo in spoštovanjem so se poglabljali v zvočne oblike ciklične suite Leop. Mozarta ali Haydnove II. simfonije (I. stavka), in kako čisto so utripala mlada srca ob tej dvignjeni klasični umetnosti, ki je pa jako značilno dobila v zunanji podobi neprimerno večje dovršenost, kot na primer Štolcov »quodlibet«. Naše Tatry. To je nedvomno dokazalo, da je mlad človek za čisti umetniški utrip najbolj dovzeten, da se v njem najbolj znajde in da je smotno in posnemajno vredno tako vzgojno delo. In če bi bil klavirski trio v izvedbi Tomčevega Rondoa še nekam nejasen, je vendarle dokazal, da je osnovno stremenje pravilno usmerjeno.

Res, prireditelj je dokazal, da ima škofijska gimnazija tudi v glasbenem področju trdno in smotno zasnovano vzgojo, in človek se veseli uspehov, ki morajo iz takega delovanja nujno pognati. V. U.

Atesia Augusta. V Bolzanu je 23. marca prišel izhajati pod uredništvom prefekta Mastromattea, mesečnik »Atesia Augustae«. Časopis ima namen postati in biti mesečni zbornik za Poadije, kakor je »Porta Orientale« za vzhodno mejo in Balkan.

Glavni stebel nove politično-kulturne revije je senator Hektor Tolomei, ki ga simbolizno že nazivajo »monte dell'Alto Adige«, ker ima neprečelne zasluge za »zopetno pridobivanje severnih meja Italijanstvu«. V tem stavku je tudi izraženo geslo in delovni načrt »Atesie Augustae«. Zanimiv je v prvi številki članek o »Duhovnih funkcijah obmejne pokrajine«. V njem so razvite misli, da je treba pokazati sosedom, kako zna Italijanski rod negovati svoje kulture in obenem spoštovati civilizacijo drugih narodov; kako zna usmeriti v človeško sožitje neizogibne kontraste, ki se pojavljajo povsod, kjer žive skupaj različni etnični temperamenti. Saj da obstaja skupnost človeških potreb, ki je nad narodnimi razlikami, če se te potrebe pojavljajo v istem zemljepisnem prostoru.

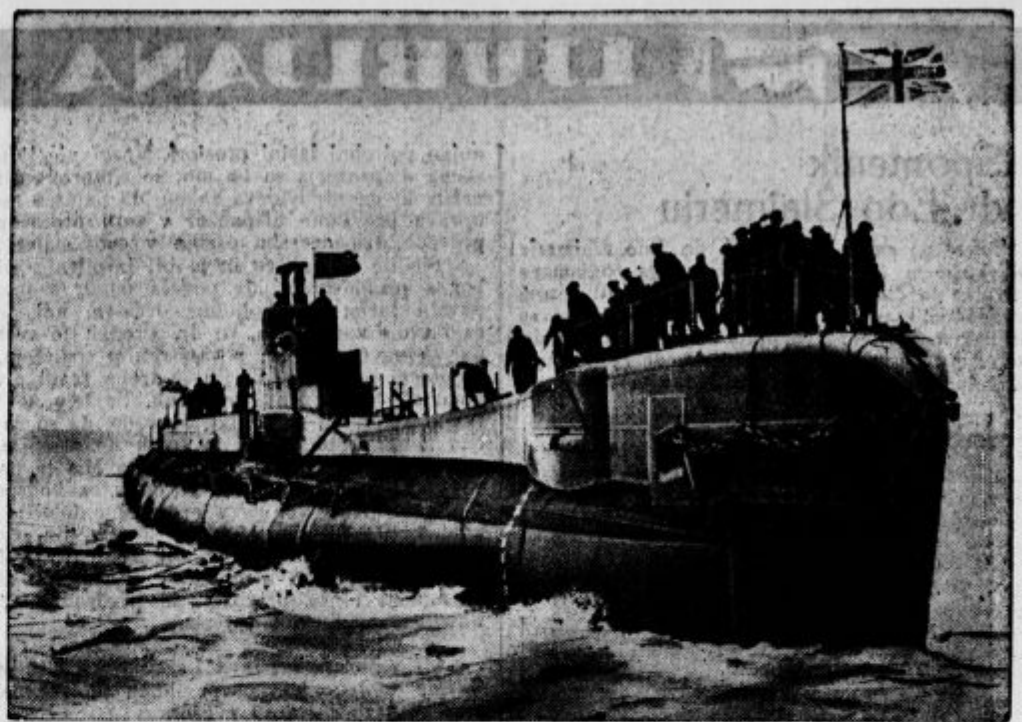
Lepe misli, stare misli, že izraza rimskih piscev; morda bodo za srečno sožitje narodov tudi meso postale. Potem bo »Atesia Augustae« zaslužila odliko.

Poziv. Zadnja številka »Porta Orientale« objavila lepo novo zamisel uredništva, namreč da bi se pričela zbirati »Bibliografija Gulianae«. V tem seznamu knjig bo revija priobčevala vse tiste knjige, ki se kakor koli

1. nanašajo na Julijsko Krajino;
2. ki so jih spisali pisatelji Julijske Krajine;
3. ki so jih izdale tamokšnje založbe;
4. ki so jih objavili avtorji, ki bivajo v Julijski Krajini.

Knjige so lahko pisane v katerem koli jeziku in so lahko leposlovne, znanstvene, gospodarske ali politične vsebine.

Tu se nudi dobrodošla priložnost, da je tudi slovenska dela pokažejo, da se tudi slovenskemu znanstvenemu trudu za obosko in jadranske kraje dokaže priznanje in še več — da se jasno dokumentira volja in potreba po složenem kulturnem sodelovanju v danem zemljepisnem okvirju. Zato tako zamisel pozdravljamo in dajemo poziv na znanje!

V ladjedelnih Vickers-Armstrong so spustili v morje novo angleško podmornico, ki ima ime »Triad« (»Trozvok«).

Kritika domišljavosti v sovjetskem filmu

V Moskvi so začeli predvajati novi sovjetski film »Artileristi«, ki ima naslovu primerno vsebino. Moskovska »Pravda« je kritiko tega filma začela z besedami: »Morda naši čuječnosti ne bi prav nič škodilo, če bi nekoliko zajezila veletok špijonov, borzijanecv, škodljivcev in banditov, ki se razliva po naših odrih.«

Ze dve leti gledališča, kino in slovetstvo sovjetskemu državljanu ne nudijo drugega kot podobe špijonov, ljudskih sovražnikov in trockistov, ki so sovjetskemu naziranjju primerno prikazani v čim bolj ogabni luči. Sovjetski državljan o tem bere v tisku, kjer lahko tudi zasleduje »razkrinkanje« v velikih procesih. Ni torej čuda, če je samim komisarjem, ki vodijo tisk in vso propagando, ta hrana začela presedati.

V sovjetskem gledališču in filmih se je močno začelo javljati precejevanje samega sebe, kakršnega je bilo pred vojno polno rusko javno življenje. Povsod nastopajo plemeniti in duhoviti boljševiki, njihovi nasprotniki pa so začuda zahtili, kratkovidni in povsem nezmogni. Vsi sovražniki Sovjetov so borni paglavci, ki niso zmognili prav ničesar, rdeči pa so sami junaki, ki doprinašajo čudovita dela. Zlasti močno se to kaže v filmu »Aleksander Nevski« in v cirkuškem filmu »Tajga v plamenih«, v katerem proti rdečim nastopajo Japonci. Rdeči oddajo le nekaj strelav in vsi napadalcu se razprše na vse strani. To

otroče precejevanje samega sebe je prevladalo v ruskem javnem mnenju prav tako že leta 1906, pred rusko-japonsko vojno, in leta 1914, ko je vse slepo verovalo v lahko zmago ruskega valjarja. Kakor kaže zgornja omenjena kritika »Pravde«, se Sovjeti hočejo iznebiti te lahkomišljenosti in ljudstvo navaditi na resnejše gledanje.

Ker so »Artileristi« kar nadaljevanje teh pavšalnih filmov z domišljavo naivnostjo, se je le porodila želja po pameti. Močno je k spoznanju pripomogel tudi film »Ljudje tanka«, ki je sicer veskozi militarističen in ščuvajoč na vojno, obenem pa tudi demagoško zapeljiv. Poveljnik med sovražniki je bogaboječ človek, ki nič ne ukrene glede obrambe pred sovjetskimi tanki, ampak se očitno zanaša na neko višjo pomoč. Tudi sovražna artilerija, ki sicer nekaj poskuša, je popolnoma zanič, strelja tjavendan, pa ne more uničiti niti enega sovjetskega tanka, ki je edini iz cele vrste obital v mehkem ozemlju. »Rdeča vojska« je tako močna in samozavestna, da sredi sovražnega obstreljevanja njeni vojaki plezajo po zoostalem tanku in ga popravljajo, pa se nikomur nič ne zgodi. Tako gre vse film naprej. »Rdeča vojska« je na vsakem koraku z vsakim orožjem nenadkriljiva, vse ji gre igraje po sreči. To je pač tista opojna boljševiška propaganda, po kateri se je odlikoval tudi kino v sovjetskem paviljonu na zadnji svetovni razstavi v Parizu.

ŠPORT

V nedeljo motorne dirke MK Ilirije na progi št. Vid—Medno

Pod pokroviteljstvom g. bana dr. M. Natlačen

Moto-klub Ilirija je za nedeljo, 14. t. m. razpisal prvo hitrostno dirko na progi št. Vid—Medno, na novi betonski cesti. — Tekmovalna proga je dolga 2 km, zalet in izlet pa merita po 350 m. Vsak vozač bo moral prevoziti progo v obeh smereh. Prvič bo start pri št. Vidu in cilj v Mednem; drugič obratno.

Dirka se prične točno ob pol 3 popoldne. MK Ilirija opozarja gledalce, da morajo do tega časa zavzeti svoja mesta, ker bo ob pričetku dirke promet na državni cesti popolnoma ustavljen in bo cesta zasirajena. Parkiranje vozil ob tekmovalni progi je najstrožje zabranjeno.

Prireditelj MK Ilirija je prejel za nedeljsko dirko prav rekordno število prijav. Na startu bodo najboljši vozači Jugoslavije z novimi, modernimi stroji, tako da bo konkurenca za prva mesta izredno ostra. Nevaren konkurent je zagrebski prvak in večletni ljubeljski rekordar Ante Urošić, ki pride v Ljubljano tokrat kar s štirimi motorji, med katerimi je njegov izredno hitri DKW kompresor. Maribor je prijavil številno zastopstvo, na čelu s Ceričem (Puch kompresor), a Autoklub postavi na start 11 vozačev (Breznik, Cihlar, Kovatič itd.). Ekipa Ilirije, ki nastopi v močni postavi, bo zastopana tokrat celo s 4 cilindriškimi motorji 800 ccm! Na Zundappu vozi Miklavčič, na Puchu Vidmar. Ilirijani pričakujejo seveda največ od svojega klubskega prvaka Šiške, ki vozi na novem BMW.

Ilirija je za nedeljsko dirko razpisala zelo lepe nagrade. Prvoplasirani prejmejo dragocena častna darila, a tudi drugi in tretji vsake kategorije bodo prejeli praktična darila. G. ban je poklonil posebno darilo za najboljšega vozača. — Poleg teh nagrad je razpisala trdka Ign. Vok dve dragoceni nagradi za najboljša vozača na motorju znamke Puch ter eno za vozača NSU.

Prvo zbirališče tekmovalcev bo v nedeljo ob 10.30 pred velesojom. Od tod krenejo na skupno propagandno vožnjo. Ob 13 pa morajo že privesiti svoja vozila v št. Vid (dvorišče gostilne Zalefel), kjer bo tehnična komisija opravila pregled motorjev. Dirka se prične točno ob pol 3 popoldne. Če bo deževalo, bo dirka na praznik 18. t. m. Če bi morala biti dirka zaradi slabega vremena preložena, bo to objavljeno v nedeljo vpolne po radiu.

Marsov pokalni brzi turnir

V četrtek 18. maja bo na igrišču SK Ljubljane pokalni brzi turnir nogometnega kluba Marsa. Na tem turnirju bomo srečali zunanje ljubljanske klube: SK Mars, Reko, SK Jadran in Grafiko. Krasen pokal je za turnirskega zmagovalca daroval mestni župan g. dr. Juro Adlešič, pravilno pokal pa je daroval tudi predsednik Marsa, g. dr. Milan Perko. Pri tej priliki bo praznoval 20 letnico, odkar se ukvarja z nogometom tudi znani Vane Dobnerlet, ki ga naše občinstvo pozna še iz slavnih časov SK Ilirije ter je zdaj eden najodličnejših igralcev pri SK Marsu.

Turnir bo prišel na praznik 18. t. m., in sleer s temle sporedom: Ob 9.30 prvo kolo: Mars — Grafika, ob 10.30 Reka — Jadran. Popoldne ob 16 bosta igrala najprej dopoldanska (za pokal klubskega predsednika dr. Perka), ob 17 pa dopoldanska zmagovalca (za pokal visokega pokrovitelja g. dr. Adlešiča). Vstopnina: celodnevni sedež na tribuni 12 din, stojišča 10 din. Samo dopoldanske ali samo popoldanske vstopnice po 3 din, mladinske po 3 din. Po zaključku turnirja bo zbiranje vstopne za razna darila. Zbirali bodo lahko samo tisti, ki bodo kupili vstopnice po 12 ali po 10 dinarjev.

Belgrad : Dublin 6 : 1

V Belgradu je bil včeraj drugi dan teniškega tekmovalja med reprezentancama Belgrada in Dublina. V prvi igri je nastopil Branović proti irskemu tretjemu igralcu Ryanu. Rezultat: Branović-Ryan 6:1, 6:3. Mladi Čakovčan je igral odlično. V drugi igri pa je nastopil Ljubljčan Boris Smerdu proti drugemu irskemu igralcu Eganu. Na splošno presenečenje je Smerdu prvi set gladko odločil v svoj prid in zmagal kar s 6:0. V drugem setu pa je nasprotnika skrajno podcenjeval, tako da je Egan mimogrede prišel do vodstva 5:0. Tedaj pa se je Smerdu spet zganil in znižal na 4:5. Irec pa je v ogorčeni borbi dobil sledeči game ter odločil ta set v svojo korist s 6:4. Ker je bil spored obiren, tretjega seta nista igrala. Nato sta nastopila Rogers ter Pallada. Pallada je premagal velikega Irec gladko s 6:4, 6:4. V zadnji igri pa je naš par Pallada-Laslo premagal Irec Rogersa in Egana z rezultatom 6:2, 7:5. Danes popoldne so igrali: Berta proti Branoviću, Laslo proti Smerduju, Rogers proti Radovanoviću ter Rogers-Radovanović proti dvojici Laslo-Smerdu.

Jugoslavija : Anglija

Dne 18. maja bo v Belgradu težko pričakovana velika športna senzacija: meddržavna nogometna tekma med reprezentancama Anglije in Jugoslavije. Belgrajčane nekoliko skrbi, kako bodo gmotno shajali pri tej prireditvi. Angležem so namreč obljubili tisoč funtov šterlingov (približno 250.000 dinarjev v našem denarju), do zdaj pa so prodali vstopnic samo za 100.000 dinarjev — in vendar dan tekme ni več daleč! Zvezni kapetan Boško Simonović, ki se s svojo postavo v Bukarešti ni nič kaj proslavil, je tudi za tekmo z Anglijo že imenoval naše moštvo. Postava pa je deležna precejšnjih kritik. Zdi se, da v Belgradu delajo precej po domače: BSK in Jugoslavija postavljata svoje igralce in konec debate: časopisje je na njuni strani. Zdjaj so spet nabasali v team spet same Belgrajčane, ker so utrjeni Zagrebčani v Bukarešti slučajno nekaj odpovedali. Boško Simonović postavlja Dubca za desnega branilca, Dragičevića, Glihovića, Petrovića, ki še ni bil prebolel bleure, in na levo krilo Perlića, ki je na tem mestu še vselej odpovedal v reprezentanci. »Baš ih briga!« Postava Jugoslavije (za zdaj, upajmo, samol): Glazer, Dubac (?), Matošić, Manola (?), Dragičević (?), Lechner, Glihović (?), Vujadinović, Petrović (?), Matošić ml., Perlić (?).

Postava češko-morav. protektorata

Češki zvezni kapetan je za štiri tekme, ki jih bo reprezentanca češko-moravskega protektorata odigrala z nemško državno nogometno reprezentanco odredil sledečo postavo: Bokšaj (Slavija), Burger (Šparta), Čtírski (Š), Košťálek (Š), Bouček (Š), Kolýsky (Š), Riha (Š), Senický (Š), Bican (SL). Kopecki (SL), Nejedlý (Š). Postava češko-moravskega protektorata je prav tako močna kakor je bila postava nekdanje CSR. Zdi se nam, da bodo imeli Nemci z njo presneto veliko opravlka. Čehi so dobri nogometaši, ki vedo, kaj je nogomet. Tudi Nemci so za prvo tekmo, ki bo v berlinskem stadionu, že imenovali svojo postavo.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Športni klub Korotan sporoča vsem članom in prijateljem, da bo pogreb našega pok. člana Pavška Alberta danes popoldne ob 16 iz vojaške bolnišnice na Zaloški cesti na pokopališče k Sv. Križu.

Atletski klub opozarjamo, da bo atletsko tekmo, vanje SSK Maratona namesto 7. maja v nedeljo, dne 21. maja z že objavljenim sporedom. Prijave sprejema od 15. maja ob 12 Smerdel Jože, Maribor, Gospoška 28.

Kamen za slovenski prosvetni dom — izpričevalo naše požrtvovalnosti

Za olepšavo Celja

Občni zbor Olepševalnega in tujsko prometnega društva v Celju

Celje, dne 11. maja.

V aredu zvečer je bil 10. redni letni občni zbor Olepševalnega in tujsko-prometnega društva v Celju. Poleg številnih članov društva so prišli na zborovanje predsednik celjske mestne občine g. dr. Vorišč Alojzij, zastopnik kr. banke uprave referent za turizem g. Sotler, finančni referent g. Oskar Černelc, zastopnik SPD g. dr. Hraovec in drugi. Zborovanje je vodil predsednik društva magistratni direktor g. Šubic, ki je takoj po pozdravu podal predsedniško poročilo, iz katerega je razvidno delo društva za prečisti Celja s sodelovanjem celjske mestne občine.

Olepševalno in tujskoprometno društvo v Celju stopa letos v 68. leto delovanja ter s ponosom zre na 19 letno delovanje v narodni državi. Predsednik se je zahvalil vsem dobrotnikom, posebno pa celjski mestni občini, ki je največja podpornica društva, ki s svojo izdatno podporo sploh omogoča delovanje društva. Posebno se je za zahvalil še bistvenemu delavcu in finančnemu referentu ter tujskoprometnemu referentu g. Mihelčiču, podpredsedniku narodne skupščine, g. Prelogu in g. Rožu. Podpora celjske mestne občine društvu znaša po preračunu za letošnje leto 70.000 din. Celjska mestna občina je izplačala društvu v preteklem letu ostanek društvenega izdatka za železno ograjo ob gredah levo od kolodvora v znesku 15.000 in s tem pripomogla društvu k ureditvi financ. Mestna občina plačuje tudi vrtnarja, ki je mestni uradnik in dodeljen olepševalnemu in tujskoprometnemu društvu. Z vsemi razpoložljivimi sredstvi je podpirala društvo tudi Tujskoprometna zveza v Ljubljani in Mariboru. Iskrena zahvala gre tudi kr. banki upravi za pomoč, ki jo je nudila v vseh tujskoprometnih vprašanjih mesta Celja po predstavitvi poslovnega odbora načelnika g. dr. Rataja ter tudi referenta g. Sotlerja.

V pogledu lepšanja Celja, predvsem novih nasadov, je društvo izpolnjevalo svoj začrtani program. Mestna občina je napravila številne javne nasade ob Maksimilijanovi cesti, na Kalvariji, na cesti proti pokopališču, v Vegovi ulici, pred gimnazijem, obnovila usadle breze v Jenkovi ulici in modernizirala nasade v mestnem parku, pred celjskim kolodvorom in ob Kolenčevi ulici.

Iz statistike, ki jo je podal predsednik, smo videli, da prihaja v Celje vsako leto večje število tujcev. Zato le, da imamo v Celju le en lepa moderniziran hotel »Evropa«, ki je uvedel poleg centralne kurjave v vseh sobah tekočo toplo in mrzlo vodo. Pričakuje pa se, da bodo tudi drugi hoteli v kratkem modernizirali svoje prostore. Z gradnjo Delavskega doma, v katerem je moderno parno in kadno kopališče, je izpolnjena potreba po tej instituciji za domačine in tujce. Z dograditvijo justične palce, ki jo bodo začeli graditi letos, bodo postali razpoložljivi prostori v Grofiji, kjer se bo namestila Glasbena Matica, mestni muzej in javna mestna knjižnica.

Da obdrži mesto Celje značaj turističnega mesta, sta predvsem važni vprašanji gradnje novega kopališča na levem bregu Savinje in preprečenje katastrofalnega onesčiščenja Savinje. Za novo

celjska kopališča obtojata dva načrta: prvi z uporabo rečne struge in z dograditvijo dveh bazenov, drugi pa z zaležitvijo Savinje na ta način, da bi se nivo Savinje dvignil in pridobil naravni cirkla 1.000—1.200 m dolgi bazen, ki bi usposobil Savinjo tudi za športno plavanje, veslanje in jadranje. Celjska mestna občina posveča gradbi novega kopališča največjo pažnjo in je bil ta načrt predmet mnogih sej odbora za gradnjo novega kopališča ob Savinji. Pričakovati je, da bo projekt preizkušen v letošnji jeseni, nakar se bo mestna občina odločila za en ali drugi projekt. Celjski mestni svet je sprejel petletko in turistični program društva. Mestna občina je nekatere točke programa že izpolnila z javnimi deli v preteklem letu, precej pa je v delu in tudi še v načrtu. Govor je bil tudi o preprečenju onesnaževanja Savinje, radi katere naj bi se porabila vsa zakonita sredstva, da se to prepreči.

Celjski kolodvor naj bi se povečal. Na celjskem kolodvoru naj se uredi brivnica in umivalnica ter naprave, ki spadajo neoporno med zahteve potujočega občinstva. Uvede naj se tudi pospešeni vlak na progi Celje-Dražovgrad in progi Maribor-Celje-Ljubljana, ki naj bi se ustavljale v Pragerskem, Grobelnem, Celju, Laškem, Rimskih toplicah, Zidanem mostu, Trbovljah in Litiji. V Celju in v zdraviliščih naj se uvede celonočna telefonska in brzojavna služba.

Sledilo je poročilo tajnika in gospodarja g. Rihteršča. Blagajnik g. Lečnik je poročal, da je imelo društvo 269.295 din izdatkov in prav toliko dohodkov. Neplačanih računov ima društvo za 15 tisoč dinarjev. Revizijsko poročilo je podal ravn. g. Natek.

Posebno živahna je bila debata o onesnaževanju Savinje. Zastopnik Ribarskega društva se je zahvalil inicijativnemu delovanju proti onesnaževanju Savinje in ugotovil, da je Savinja od Sp. Rečice do Rimskih toplic zastrupljena in uničuje ribji zarod v nekdanji najbogatejši reki.

V imenu celjske mestne občine je spregovoril g. dr. Vorišč, čestitil društvu k uspešnemu delovanju ter obljubil od strani celjske mestne občine še nadaljnjo podporo.

Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: direktor Šubic, dr. Kalanova, Turnškava, ravn. Natek, Lečnik, Kramar, Mihelčič, Cimerman, Zorko, predlagatelj v kooptiranju pa so bili gđ. Pleševnik, inž. Lavrenčič in Rihteršič, v nadzorni odbor pa ravnatelj Šmidt Matko in Ferdo Primo.

Po treh letih aretiran zaradi umora

Pred tremi leti so našli v vinogradu v Megojnicah pri Grižah ubitega Golavška Antona. Gospodar, ki je opravljal delo v svojem vinogradu, je postal žrtev morila, ki mu je zvezal z žico roke na hrbtno, razbil lobanjo, da je umrl. Oblasti so zaman preiskovale ta grozen zločin in vsi so mislili, da bo ta umor za vedno zavil v temo. Po treh letih pa se je razširil po Megojnicah glas, da je morilec Golavška Antona v vasi sami. Orožništvo je aretiralo nekega posestnika in ga izročilo sodišču. Ta posestnik se je namreč zagovarjal tako, da so ga mnogi začeli sumiti, da je res on morilec. Pravijo tudi, da je vse polno dokazov, katerih se aretiranec ne bo mogel ubraniti in bo končno moral priznati svoj greh. Med aretirancem in ženo pokojnega Golavška Antona je bilo ljubezensko razmerje in je najbrž to vzrok, da je prišlo do tako žalostnega dejanja. Kakor smo zvedeli, je bilo danes zaslišanih 13 prič, ki bodo pojasnile zagonetko.

Škof dr. Toth umrl

V bolnišnici sv. Roka v Budimpešti je po daljši bolezni umrl v 51. letu starosti daleč preko meja svoje domovine naš verski in mladinski vzgojni pisatelj škof dr. Tibor Toth. Smrt tega uglednega škofa in gorečega dušnega pasirja, ki je z nadpovprečno globokostjo zajel potrebe moderne časa, pomeni za ogrske katoličane veliko izgubo. Njegove knjige so se v najrazličnejših prestavah razširile med vse katoliške narode in spadajo med mlado katoliško slovstvo. Škof je postal šele pred nekaj meseci. Pa je kmalu potem utrujen in izčrpan zaradi neprestane delavnosti, zlasti od lankega mednarodnega euharističnega kongresa v Budimpešti, obel in se je moral podvreči hudi operaciji lobanje, ki pa je ni preстал. Operacija je izžrpala njegove telesne moči.

Letalo ušlo brez pilota

Na letališču Wärlöse pri Kopenhagenu se je zgodilo, kar se menda zelo redkokdaj pripeti, da je moštvo ušlo letalo in so ga le z največjo težavo še ustavili, preden jim je pobežnilo v ozračje. V letalu sta bila pilot in njegov učenec in ko je letalo po kolskem poletu v redu pristalo, je iz njega najprej izstopil pilot, ki je nato pomagal še učenec.

Kamnik

Zanimiva borba za Okornovo žago in mlina na Duplici je sedaj končana. V našem listu smo že svoj čas opozorili na sodno dražbo tega posestva. Mlin z žago in vodno silo je bil cenjen na 398.000 din. Na dražbi je bil prodan družbi »Jugofila« v Mengšu za 202.000 din. Po dražbi je stavil Vokac Viktor, Šmarca, neodpovedno na 252.600 din. Družba »Jugofila« pa ni hotela odnehati, temveč je sama zvišala svojo ponudbo na 252.601 din. Hiša je bila prodana na dražbi za 34.000 din, a z nadpondbami je cena poskočila na 66.501 din. Hiša je izdala Okornova žena. — Naša javnost se je zanimala za te spremembe, ker pričakuje, da bo nova lastnica, družba »Jugofila« ustanovila v našem mestu novo industrijo ter v polni meri izkoristila vodno moč. Nova industrija se bo mogla nemoteno razvijati, ker ji bodo na razpolago za mlino obširna zemljišča, ki so sedaj last Mestne hranilnice v Kamniku.

Jesenice

Kino Krekovega prosvetnega društva predvaja v petek, 12. in v soboto, 13. maja ob pol 9 zvečer film po francoskem romanu »Noč pred bitko«.

Molitvenike in rožne vence za birmo dobite v najlepši izbiri v trgovini Krekovega doma.

Vandalizem. V zadnjem času pogosto opažamo obsojanja vredno razvado nekaterih nočnih veseljakov, ki svojo pijanost kažejo s tem, da delajo škodo, koder hodijo. Tako so bile v noči od torke na sredo na mnogih krajih po Jesenicah pokvarjene napisane table obrtnikov, trafik, poštni nabiralniki itd. Pred dnevi je vozil avlo, napolnjen mladih izobraženih gospodov, ki so med vožnjo begali mirne pasante s tem, da so pokali na vse strani, kot da bi s strojno streljali. Po Prešernovi ulici je vozil polno naložen voz z deskami. Konj se je splašal in divjal po ulici. Le prisotnosti duha hlapca se je zahvaliti, da je z vso silo ustavil splasjenega konja. Prosimo, da oblast posveti vso pozornost tem vandalom.

Mokronog

Trebanjsko-mirnsko okrožje priredi v nedeljo, 4. junija mladinski tabor s celodnevno prireditvijo v Mokronogu. Po prihodu vlaka bo sprevod od pokopališča v trg, kjer bo ob 9 sv. maša s cerkvenim govorom, po maši tabor na prostem. Po litanijah ob 2 štafetne tekme odsekov okrožja, članov posameznikov in mladcev za prvenstvo v teku. Nato javna telovadba F. O. in D. K. okrožja na vrtu g. župnika Majcena Aleksandra. Po telovadbi prosta zabava, ribolov. Sodeluje salezijanska godba iz Radne. Vabimo vse sosede in prijatelje mladine k obilni udeležbi!

Iz Julijske Krajine

Za družine s številnim naraščanjem. Konzorcij za kraški vodovod »Monte Re« je sklenil, da bo oddaljal družinam z mnogimi otroki vodo, ki jo dobivajo direktno od podjetja, s 50% popustom od tarife, ki je sedaj v veljavi.

Pokrajinski korporativni svet v Gorici je imel pred kratkim sejo, kateri je prvič predsedoval novi prefekt dr. K. Manno. Podpredsednik poslanec Caccese je v toplih besedah pozdravil novega pokrajinskega poglavarja. Prefekt dr. Manno se je zahvalil za pozdrav in zagotovil, da se bo vedno živo zanimal za vsa gospodarska vprašanja v deželi. Iz dnevnega reda seje, ki je nato sledila, navajamo sledeče točke: odobren je bil načrt za bliznjo razkavno čiščenje in načrt za ustanovitev agrarnega pokrajinskega konzorcija, ter je bilo sklenjeno, da goriška dežela sodeluje pri prihodnjem veleseju v Ljubljani.

Goriški Slovenci na Sv. Gorl. Tretjo nedeljo po Veliki noči na praznik Varetva sv. Jožefa, romajo goriški Slovenci, združeni v cerkvenih družbah Skalnica, Apostolstvo molitve in Tretji red, vsako leto na Sv. Goro. Tudi letos ob 400-letnici so se šli v obilnem številu pokloniti svetogorski Materi. Udeležba bi bila še veliko večja, če bi ponos ne deževalo, kar je mareskoga opalo. V Marijinem zavetišču so imeli dve sv. maši z dvema pridigama in z lepim ubranim petjem najnovjših pesmi v čast Materi božji svetogorski. Popoldne je bila ura čiščenja, nato lavretanske litanije s svetogorskim odpevi. Ta dan je bil na Sv. Gori general frančiškanskega reda iz Rima, ki je ob 10 daroval slovesno sv. mašo. Pred popoldansko pobožnostjo Goričanov je imel nanje kratek in jednat nagovor, v katerem jih je izpodbujal k obisku Mater, ki se je prav naši Urški prikazala na Skalnici.

Darovi za kongres Kristusa Kralja v Ljubljani

Za KKK so v sadnjem času darovali sledeči:

Grum Anton, Mali Lipoglav 100 dinarjev; Zupnik urad na Dobravi, P. Podarj 100 din; Kompare Anton, tov. slamski v Mengšu 100 din; Duh. urad v Noz. gorah 110,75 din; po 100 din: Hranilnica in posojilnica v Stični, dr. Greguš Anton, odvetnik v Kranju, Vodnik Martin, Traga, po 50 din; Gorenja vas, N. V. Menek, Zupnik urad Benica, M. Rohnik, Predvor, Zupnik urad Sv. Jošt nad Vuhnikom, Seralnik Ivan, župnik v Kotljah, dr. Joža Basaj, ravnatelj v Ljubljani, Rant Leopoldina, Dobrova pri Ljubljani, Rant Marija, Dobrova pri Ljubljani, Zupnik urad Sv. Helena, dr. Josip Fischinger, kasac. svetnik, Zagreb, Zupnik urad Sava pri Litiji; Zupnik urad Kamna gorica 120 din; Zupnik urad Moravce 129,75 din; Zupnik urad Rova 129 din; Zupnik urad Kolovrat 170 din; Zupnik urad Stopeče 128 din; Zupnik urad Ajdovec 86 din; Zupnik urad Sela pri Kamniku 158 din; Zupnik urad Gora pri Sodražici 114 din; Zupnik urad Mavčice 170 din; Uršulinska mešč. šola v St. Luki 185 din; Zupančič Rudolf, Kolovrat 150 din; Zupnik urad Gorje 116 din; po 50 din: Predstojništvo boln. križ. reda v Ormožu, Ign. Zargi, trg. v Ljubljani, Sirkarska zadruga, Stara Fužina v Bohinju, J. Marzidovšek voj. kurat v p. St. Jurij ob J. E. inž. Pavle Ferline, ravnatelj v Mariboru, Lesar Josip, notar v Brezicah, Solške sestre v Žiljki, p. Črncovec, Martin Zuhner, Dražovgrad, inž. Abec Matija, ravnatelj v Norem mestu, Zupnik urad Fara, Bajec Elza, učiteljica v Trzinu, Zupnik urad Berke, Lennorodnik, zadruga, Čemšnje-Zelenki, Stigovec Iv., D. M. v Polju, Schreiner Franc, župnik v p. St. Ilj pri Valenju, Zupnik urad Javorje nad Litijo, Občina Sodražica, Rotman Vlado, Stara Oslinca, dr. Vagala, poštni direkt. v Mok. Ljubljani, Občina Ljubljana, okraj. Novo mesto, Hribnik Andrej, Prečič 30 din; Zupnik urad Stranice, p. Slov. Konica 40 din; Jan. Ivan, zvonar, Mor. knja, p. Gorje 40 din; Zupnik urad Ludača — podložbo — 15 din; Zupnik urad Ovišje 27 din; Zupnik urad Sv. Primož na Pohorju 25 din; Stigija Franc, Bonča 95 din; Zupnik urad Koprivnik 60 din; Obesne Al., Rožnik 30 din; Zupnik urad Marebneg 30 din; Cerkev Sveta Jex v Ljubljani — pušica 85,25 din; Zupnik urad Vel. Gaber 44 din; Zupnik urad Bela cerkev 98,25 din; Kovačič Ant., ekspozit v Trzinu 25 din; Zupnik urad Brdo 50 din; Vrtač Martin, Visoko pri Senčurju 30 din; Zupnik urad Sela pri Semberku 70 din; Zupnik urad Sv. Rokoli, p. Trojana 10 din; Zupnik urad Podzemlja 80 din; Schreiner Jofef, D. M. v Polju 3 din; Zupnik urad St. Lovrenc 60 din; Zupnik urad Struze 67,25 din; Zupnik urad Vel. Poljane 45 din; Zupnik urad Očevsek 48,25 din; Zupnik urad Gorenica 60 din; Zupnik urad Čemšnje 61 din; Zupnik urad Vel. dolina 64,25 din; Zupnik urad Vrhovlje pri Moravcih 84 din; Zupnik urad Mar. Suetna 90 din; Zupnik urad Oslinca 75 din; Zupnik urad St. Urška gora 40 din; Zupnik urad Ruška 35 din; Zupnik urad St. Obkolj Trojana 10 din; Clemenec Pepca, Ljubljana 100 din; N. N., Ljubljana 10 din.

Vsem darovalcem se pripravljajni odbor za KKK toplo zahvaljuje. — Bog plačaj stotero.

Prosimo pa, da bi se prošnjam za kritje velikih stroškov, ki jih bo zahteval veličastni mednarodni kongres KKK, odavalo še mnogo velikodušnih darovalcev.

Prispevke za kongres lahko pošljete po čekovni položnici Naslov čekovnega računa je:

Pripravljajni odbor
za kongres Kristusa Kralja, Ljubljana
Številka čekovnega računa je 11.711.

Aleksij Pelipenko:

Ukrajina joka...

Težka misel mu ni dala spati. Toda neki notranji glas mu je govoril, naj ne zaupa krvnikom. Stvari bodo vzeli, častnika obdržali in tudi njega ne bodo izpustili. Ne, ne, gotovo ga ne bodo izpustili. On preveč ve. Bati se bodo, da bi mogel pripovedovati o njihovih grozovitostih. Predmete bodo vzeli, oba pa prisilili do večnega molka.

Sedaj mu je postalo šele očit, da od tu ni rešitve. Sedaj je razumel, zakaj so v začetku z njim tako prizanesljivo ravnali: ker so na vsak način hoteli imeti cerkveni zaklad. Saj je v resnici zaklad! Osem in dvajset kilogramov zlata in šest in osemdeset kilogramov srebra! Vse bodo poskusili, le da dobe zaklad v svoje roke. Župnik Nikander se je odločil, da se ne bo dal prevarati.

Naslednjega dne je župnika Nikandra poklical preiskovalni sodnik zopet k sebi. Ko je vstopil v pisarno, ni počakal na sodnikovo vprašanje, temveč je začel sam od sebe:

»Tovariš preiskovalni sodnik. Vse sem premislil. Predmete bom izročil, vendar pod sledečim pogojem. Ta pogoj pa je, da izpustite tretjega častnika, ki je še z menoj v celici in da ga ne boste več nadlegovali.«

»Zelo dobro!« je sodnik zadovoljno zakričal. Gotovo bomo častnika izpustili. Le povejte nam takoj, kam ste skrili stvari!« »No,« — reče župnik Nikander, mislim, da bomo tako naredili: Vi izpustite častnika še danes. Ko bo prost, se bomo odpeljali v Volovodivko in tam vam bom izročil posodje.«

Preko lista preiskovalnega sodnika je šinila senca. Pogledal je čekista poleg sebe in dejal:

»Ne, tovariš duhovnik, boljše je, da napravimo drugače,

22 Najprej nam morate povedati, kje so stvari, in šele potem bomo častnika izpustili. Torej govorite!«

Sedaj je uvidel župnik Nikander, da je imel prav njegov notranji glas, ki ga je svaril. Iz krempļev teh divjih zverj, ki so presegale tigrovo grozovitost, ni bilo rešitve.

Odločno je sodniku izjavil:

»Predmete izročim le pod pogojem, da bo častnik najprej izpuščen in na varnem, sicer se sploh ne menim več!«

»Posvetovati se moramo!« je predlagal eden izmed rdečih.

»Pojdite na hodnik. Ko bomo kaj sklenili, vas bomo poklicali.«

Pri posvetovanju so bila mnenja zelo različna. Preiskovalni sodnik ni zaupal župniku Nikandru.

Ta stari protirevolucionar je prav prebrisan ukrajinski kmečki pop. Izsiliti hoče častnikov izpustitev, da bi ta mogel zunaj pripovedovati o naših preiskovalnih načinih. Četudi bomo častnika izpustili, nam predmetov ne bo izročil.

»Jaz pa drugače mislim,« je odvrnil čekist, ki je sedel na sodnikovi desnici in ga je imel župnik Nikander za Rusa.

»Oglejte si le starega moža. Lasje so mu v eni noči osiveli in roke se mu tresejo, če stopi v pisarno. Boji se. Če hoče častnikovo oprostitev, je to le postranska zadeva. Morda je to zanj le pretveza, da se stvar bolje vidi. Strah ga je in izročil nam bo predmete, le da se reši.«

»Če ga izpustimo, kaj potem? Preveč je videl.«

Vsi trije so sedaj nekaj časa molčali in strmeli predse.

»Da, preveč je videl,« je pritrdil tudi Rus; »ne moremo ga izpustiti.«

»Vendar moram dobiti zaklad v svoje roke, in sicer na vsak način.«

»Potem izpustimo najprej častnika,« je svetoval tretji.

»Mi bi se peljali z župnikom v Volovodivko, kjer bi nam izročil predmete. Nato bi ga zopet vzeli s seboj in ga že na kakšen način pustili izginiti.«

»Tudi to nam ne bo dosti koristilo, ker sem prepričan,

da bo izpuščen častnik vse povedal. Zato moramo preprečiti, da bi eden ali drugi kaj govoril.«

Zavladal je zopet molk. Potem je sodnik vrgel cigaretni ogorek v kot, si popravil naočnike in odločno izjavil:

»Oben ne moremo izpustiti, zato bomo odklonili župnikov predlog. Ker smo pa videli, da ga je smrt obeh častnikov zelo potrla, ga bomo še dalje plašili. Enkrat bo že izgubil živce in govoril. Pojdita ponj!«

»Tovariš duhovnik,« je izjavil preiskovalni sodnik župniku Nikandru, ko je ta vstopil v pisarno, »posvetovali smo se in smo prišli do zaključka, da častnika ne moremo pod nobenim pogojem izpustiti, dokler nam ne izročite predmetov, ker dvomimo, da bi nam jih potem izročili, ko bi bil častnik prost. Toda drugo vam predlagam: Mi vam damo proletarsko častno besedo, da bomo častnika izpustili, takoj, ko bomo dobili predmete.«

Župnik Nikander je zmajal z glavo in se je bolešno nasmehnil.

»Ne, ne, tako se ne kupčuje. Svoj predlog umaknem in vam nimam ničesar več povedati.«

Ničesar mu niso odgovorili, odpeljali so ga nazaj v celico.

Truden se je tamkaj vlegel. Komaj je imel toliko moči, da je spregovoril še nekaj besed s svojim sojetnikom. Potem je zaspal. Ko se je zbudil, je še enkrat preudaril pogovor s sodnikom. Prepričal se je, da je brez pomena s temi zverinami človeško govoriti in jim zaupati.

»Dali so mi častno besedo,« si je mislil, »ampak kaj naj pomeni častna beseda pri morilcih? Ali je mogoče dati kaj na tako besedo, ko jim pa razen človeških oblik ni nič človeškega ostalo? Ne, naj store kar hočejo. Če tudi me bodo mučili do smrti, saj lahko mnogo prenesem. Da bi pa mučili mojega sojetnika pa tudi ne verjamem. Saj so videli, da mi tako nič ne izsilijo. Bog mi pomagaj v tej težki usodni uri; zgodi naj se njegova sveta volja!«

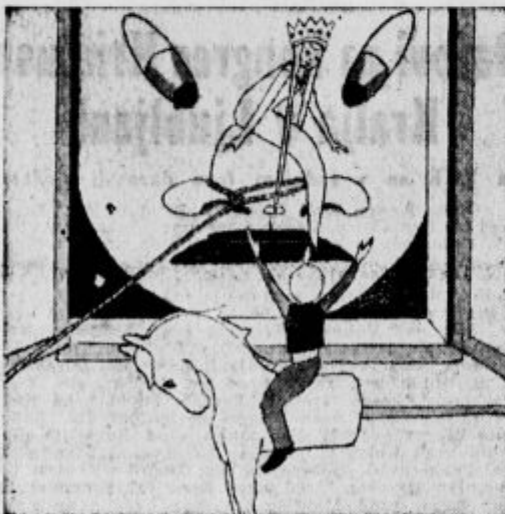
Otroški kotiček.

Konči Abažič

Nosan in Zalika

Zdaj sede kralj Krasan na belca Iskrega in dvigne k sebi kraljico Zaliko. In hi — hop-hop skoči Iskri v galop čez vse domine prav do Lunice. Cigu-migu se ziblje in maje kraljevska dvojica na neosedlanem konju. A nič se ne bojita, ker se trdno za grivo držita.

Ze sta pri Luni, ki dela strašansko kisel obraz. Zelo je jezna, a trdno napeta vrv, spletena iz vsemogočne Čirečarove brade, ji jemlje vse skomine po hudobijah. Zato dvigne Krasan Zalko čisto brezskrbno na Lušin nos, štrleč iz žarečega lica kakor balkoneček. Nato se zavijti tudi sam k njej.

Za deževne dni

nudi veliko izbiro dežnih plaščev in sicer za gospode á la balonska svila od din 198— damske v vseh modnih barvah od din 190— dežne pelerine za kolesarje od din 160— otroške pelerince v vseh velikostih od din 65— naprej

tvrdka **F. I. Goričar**
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

Razglas

Uprava zavoda »Čačak« potrebuje precejšnje število spodaj naštetih delavcev, in sicer:

1. prvovrstnih orodničarjev,
2. varilcev (aluminija in duraluminija),
3. strugarjev z daljšo prakso (kovinostrugarjev).

Pogoji so dostavljeni Delavskim borzom in Obrtnim zbornicam ter se je za iste obrniti nanje.

Birmanska darila
po nizkih cenah pri
J. VILHAR, urar
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 36.

Zalostnega srca sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je zapustila naša ljubljena, draga mati, babica in prababica, gospa

Alojzija Košir

v visoki starosti 78 let. — Pogreb blage pokojnice bo v petek, dne 12. maja ob 5 popoldne iz hiše žalosti, Stobovska cesta, na župno pokopališče v Domžalah.
Sv. maše se bodo darovale v Domžalah in v Ljubljani. Našo ljubljeno, drago mater priporočamo v molitev in blag spomin.

Domžale, Ljubljana, dne 11. maja 1939.

Zalujoči: Franc, Karol, Peter, Elizabeta, Marija, sinovi in hčeri; zet in snahinje, vnuki in pravnukinja.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolijska, 3 mm visoka petlinjska vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Pekovski pomočnik
vojašine prost, išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 724/7274.

Dekle
vajena kuhe in šivanja, išče službo v mestu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6999. (b)

Iščem mesto hišnika
položim 4000 din kavcije. Ponudbe upravi »Slov.« Maribor pod »Hišnik« 738/7461. (a)

Pisarniška moč
z znanjem nemščine išče službo v kavi pisarni in slično. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Tudi na deželo 7248«. (a)

Avto-mehanik
z večletno prakso, v stroki dobro izurjen, vojašine prost, išče službo za takoj. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Avto-mehanik 99 - 7232«.

Strojinik - kurjač
izprašan, z večletno prakso pri stabilnih in lokomobilnih strojih, zmožen popravil, išče službo. Naslov takoj ali po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7257.

19 leten fant
absolvent mešč. šole, išče zaposlitve v tiskarni, tovarni, skladišču ali kjerkoli v Ljubljani. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7364. (a)

Kontoristinja
z znanjem slovenskega in nemškega jezika, išče službo, event. tudi samo dopoldne ali popoldne. — Ponudbe poslati v upr. »Slov.« pod »Dobra pisarniška moč«. (a)

3000 din
dam tistemu, ki mi pre- skribo stalno službo v Ljubljani. Sem dober mlazar, primem za vsako delo. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7408.

Vajenci

16 leten fant
priden, pošten, sin trgovca, vešč v trgovini, želi nadaljevati učenje pri trgovcu na deželi. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7296. (v)

Pouk

Mandolino in gitaro
poučujem po najhitrejši in praktični metodi. Poseben pouk za solo gitaro. Antunovič, Vodnikova, nasproti štev. 31, nova hiša, II. nastr. (u)

SOBE

ODDAJO:
Sobo
z dvema posteljama, ev. tudi s hrano, s posebnim vvhodom — takoj oddam. Bohoričeva ulica 9. (s)

Prodamo

Najugodnejši nakup
moških oblik nudi Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana. (f)

Lepa orehova jedra
in cvetlični med dobite najceneje v »Medarnji, Ljubljana, Židovska ul. 6

Predno kupite kolo
oglejte si zalogo prvovrstnih tovarniških znamk Viktor Bohinec, Ljubljana, Tyrševa c. 13, dvorišče. (i)

Za majnik!
Marjline pesmi domačih skladateljev. Zelo poceni. Pišite po seznam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6610. (f)

»Presto« kolesa

večletna tovarniška garancija. — Na ugodne obroke. — Na zalogi tudi kolesa drugih znamk. Rabljena kolesa vzamemo v račun.

Nova trgovina
Tyrševa cesta 36
(Nasproti Gospodarske zveze).

Za birmance in birmanke
priporoča ročne torbice, denarnice, aktovke, nogometne žoge, nahrbtnike itd. Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova c. 13.

Razpis

Občina št. II v Slov. goricah razpisuje na podlagi sejnega sklepa z dne 30. aprila 1939 v amisu št. 7. in 8. uredbe o občinskih uslužbenih mesto pragmatičnega

občinskega tajnika

Izobrazba: velika matura z zaključnim zrelotnim izpitom. — Začetna mesečna plača 900 din. Jamčevina 5000 din.

Rok za vlaganje prošelj 30 dni po razglasitvi v »Službenem listu«.

Uprava občine št. II v Slov. goricah.
Župan: Swaty Karol

Ksilolitni tlak
je najidealnejši in sodobni tlak za kuhinje, kopalnice, trgovske lokale, tovarne itd. — Izdeluje ga

MATERIAL trg. dr. z o. z.
Ljubljana, Tyrševa c. 36 a
Telefon 27-16 - Brzjaviti: MATERIAL

Posedstva

Krasno posedstvo
majhno, s 3 orali zemlje, v hiši je bila trgovina, se proda v bližini Sv. Jurja ob juž. žel. Kirbiš, Celje.

Štiristanovanjsko hišo
pripravno za vsak lokal, na prometnem kraju — prodam. Leskovic, Ljubljana, Ciglarjeva 16. (p)

Enostanovanjsko hišo
novo zgrajeno, ob cesti blizu Domžal, prodam. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7127. (p)

Manjše posedstvo
zaokroženo, v ljubljanski okolici, prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7157. (p)

Hiša z gostilno
z velikim vrtom, v sredini mesta, takoj naprodaj. Polzve se v upravi »Slovenca« pod št. 7387.

Lepo hišo
tristanovanjsko, z lepim, urejenim vrtom, prodam v D. M. v Polju, poleg postaje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7207.

Obrt

Slikarstvo — pleskarstvo
V. Zveglj, Cojzova c. 1. Novi vzorci! Cene vsem dostopne. (t)

Milostiva!
Damske kroje vseh vrst izdelujem prvovrstno in poceni. Kreutzer A., Trnovski pristan 14/I. (i)

Priporočam se
cenjenemu občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Oroslav Slapar, modni krojač za dame in gospode, Smartinska c. 8. Naprodaj je tudi marenog oblika z modnimi hlačami. Cena nizka. (i)

Naznanilo!

Prva velika pošiljka koles je prispela. Oglejte si brezobvezno pri »Tehnik« BANJAL, Ljubljana, Miklošičeva 20. (i)

Cepijeno trsje
na raznih podlogah nudi Zlher Franjo, Zamušani, Sv. Anton, Moškanjci. — Zahtevajte cenik! (i)

Pohišstvo
vse lastnega izdelka, kupite najceneje pri Andrej Kregar, št. Vid n. Ljubljano, poleg kolodvora.

Zivali

Nemškega bokserja
mladega, čistokrvnega, z rodovnikom, prodam. — Rožna dolina, cesta IX. št. 29. (i)

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

Alojzij Planinšek

Ljubljana, Beethovnova ulica 14,
obvešča, da je dobila od današnjega žrebanja državne razredne loterije telefonično sporočilo, da so bili izžrebani sledeči dobitki:

305.000 din	št. 7.396
100.000 din	št. 58.599
80.000 din	št. 30.847
50.000 din	št. 17.867
30.000 din	št. 17.988
25.000 din	št. 91.830

Po 10.000 din:
Št.: 16.155, 32.541, 33.819, 45.069, 82.803.
Po 5.000 din:
Št.: 10.585, 11.059, 13.969, 16.615, 24.725, 27.444, 35.490, 66.970, 87.771.

Po 3.000 din:
Št.: 933, 3.185, 24.103, 24.178, 27.148, 32.089, 34.701, 35.269, 37.452, 38.357, 42.722, 52.587, 58.902, 60.186, 69.863, 80.787, 87.159, 87.770, 89.290, 95.634.

Po 1.000 din:
Št.: 1.541, 13.333, 14.753, 17.869, 20.836, 22.451, 24.208, 25.147, 25.964, 38.080, 39.021, 45.207, 45.555, 48.857, 49.877, 51.744, 56.517, 56.622, 65.678, 71.751, 76.353, 80.265, 81.706, 84.086, 86.555, 89.012, 90.444, 92.596, 94.734, 97.074.

Nadalje je bilo izžrebanih še 1300 dobitkov po 600 din.

Vsi oni, ki so zadeli v moje kolekturi, lahko dobitke takoj dvignejo.

ZA BIRMO

ugoden nakup svile od 8 din naprej pri TRPINU, MARIBOR, Vetrinjska ulica 15.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

zad. z neom. jam. Ljubljana, Miklošičeva cesta 6 v lastni palači
obrestuje hranilne vloge
najugodnejše.

Nove in stare vloge ki so
v celoti vsak čas izplačljive
obrestuje po 4%, proti odpovedi pa po 5%

ALPEKO-plošče

Hidravlično stisnjene Terrazzo in druge plošče za tlakovanje in oblogo sten, obložne in polne stopnice ter vse druge izdelke iz umetnega kamna, izdelane s pomočjo modernih strojev, dobavlja v prvovrstni izdelavi in kvaliteti:

„ALPEKO“, Industrija umetnega kamna
Ljubljana, Tyrševa cesta 48 • telefon 29-30

Zahvala

Ob prerani smrti moje nenadomestljive gospodinje

Marije Marn

sem prejel toliko pismenih in osebno izrečenih sožalij, da se mi ni moglo vsakemu posebej zahvaliti, zato naj bo na tem mestu izrečena vsem moja najsrčnejša zahvala. Posebno se moram zahvaliti še pevskemu društvu »Krkovo-Trnovo« z gospodom pevovodjem Jožkom Hancem na čelu za poslednje in predenjem svezim grobom, nadalje se zahvaljujem zastopnikom športnega kluba »Jadrana« za spremstvo in za poklonjeni krasni venec, upravniku »Jutra« g. Berčetu, ter vsem številnim darovalcem krasnih šopkov in vencev, ter vsem, ki ste jo v tako častnem številu spremili na njeni zadnji prerani poti k večnemu počitku. Vsem Bog plačaj in še enkrat vam izrekam svojo najtoplejšo zahvalo.

Maša zadušnica za pokojno dobrotnico se bo darovala v soboto, 13. maja ob 8 zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja pri glavnem oltarju.

Ljubljana, dne 12. maja 1939.

Tone Huč.

Beck mrzlično dela

Tri točke v pogovoru s Potjomkinom

London, 11. maja. b. Jutranji londonski tisk prinaša poročila o razgovorih med poljskim zunanjim ministrom in sovjetskim namestnikom zunanjega komisarja Potjomkinom. Ti razgovori so se vodili v okviru sledečih treh točk:

1. poljsko-sovjetski odnosi v zvezi s Poljsko;
2. preskrba Poljske z najvažnejšimi ruskimi surovinami za oboroževanje;
3. rusko-romunski odnosi.

Večina listov je mnenja, da ni prišlo do sklenitve nobene nove pogodbe političnega značaja. Poljski zunanji minister polkovnik Beck je baje pristal na poljsko-rusko zvezo in je opustil odpor proti trojni zvezi London-Pariz-Moskva.

Danziger Vorposten objavlja izčrpne izveštke poročila iz raznih evropskih prestolnic o gdanem vprašanju. List istočasno zavzema svoje stališče do gdankega vprašanja in pravi, da je želja večine gdankega prebivalstva že itak znana vsemu svetu. Vsak plebiscit v Gdansk bi bil odveč, ker se bo usoda tega mesta rešila v Berlinu. Velike besede Poljakov ne morejo prepričati vrnitve

Gdanska k Nemčiji. Tudi kompromisna rešitev tega problema v Nemčiji ne more naleteti na razumevanje ter pri tem ne more biti nobenega vmešavanja s strani Poljske. Prav tako ne more biti tudi nobenih predlogov, ker Gdansk pripada Nemčiji.

»Express Porany« se bavi v današnji številki z raznimi kombinacijami tujega tiska glede priključitve Gdanske k Nemčiji. Med drugim list posveča največ prostora tezi o enakopravnosti državljanov o Gdansk in o možnosti plebiscita.

Varšava, 11. maja. AA. Pat: Včerajšnji razgovor med Beckom in Potjomkinom je trajal eno uro in pol. Snoči je Beck sprejel angleškega veleposlanika, ki mu je obrazložil potek razgovorov s Potjomkinom, s katerim se je razgovarjal o poljsko-sovjetskih odnosih in luči angleško-sovjetskih pogajanj. Pri tej priliki so govorili o pospeševanju trgovine med obema državama, ni pa bil v tem pogledu sklenjen noben sporazum. Beck je nato sprejel še ameriškega veleposlanika.

Zatik v pogajanjih med Anglijo in Rusijo

Halifax naj bi osebno poštoval v Moskvo

London, 11. maja. Odgovor sovjetske vlade na zadnje predloge Anglije glede jamstva za one države, ki so ali se čutijo ogrožene po kakšnem morebitnem napadu, še ni došel, čeprav ga nekateri listi vsak dan napovedujejo.

Nota sovjetskega agenta Tass, ki je bila objavljena 9. t. m., je spravila angleško uradne kroge v veliko zmedo. Postavljajoč Anglijo v hud položaj, da bi dobila sovjetsko pomoč za ceno politične in vojaške pogodbe s Sovjeti, ki bi Veliko Britanijo zapletla v vse mogoče obveznosti in primere v Evropi in v Aziji, ali pa da se odreče sploh vsake pomoči od sovjetske strani, je popolnoma razkrila angleški načrt, ki je šel za

tem, da bi Rusijo zapletel v Evropi v spor, ne da bi bila Anglija brezpogojno obvezana, da Rusiji pomaga. Sovjetska vlada je to past takoj zapazila in zato slej ko prej neizpremenjeno vztraja na tem, da mora Anglija z njo skleniti zvezo za vse mogoče primere v Evropi in v Aziji, kar pa je tako grenka kroglica, da se angleška vlada ne more odločiti, da bi jo zaužila.

Besede novega sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Molotova, da se sovjetska politika po odstopu Litvinova nikakor ni spremenila, se nikakor ne smejo razlagati v prilog angleškemu stališču, ampak pomenijo,

da Sovjeti na noben način ne želijo odnehati od svoje zahteve po popolni nedejnosti in vse primere evropskih sporov predvidevajoči zvezi.

To dokazuje tudi izjava ministrskega predsednika Chamberlaina na zadnji seji poslanske zbornice, iz katere so vsi posneli, da vprašanje angleško-ruske zveze slej ko prej še ni rešeno in da je zelo zapleteno. Zato je iz poslanske zbornice izšel predlog, naj bi se v Moskvo podal lord Halifax sam, da se pogovori z Molotovim in ustvari jasen položaj. Splošen vtis v merodajnih krogih je, da se bo angleško-ruski pakt z največjo verjetnostjo sklenil, da pa bo obstojal iz kompromisa med ruskim in angleškim stališčem, ker se Anglija ne more tako zelo in obsežno vezati, kakor to želijo Sovjeti. Znano je, da je Chamberlain v ožjem krogu izjavil,

da pakt s Sovjetsko Rusijo za nobeno ceno in na noben način ne sme izgledati tako, kakor da bi bila Velika Britanija postala nekak vrhovni varuh boljševizma in njegove ideološke politike, ker bi Anglija s tem zapravila vse simpatije krščanskega sveta in bi bila vzrok hudi reakciji vseh protikomunističnih krogov in držav sveta, tako da bi taka zveza prej koristila avtoritarnim državam kakor Angliji in njenim prijateljem.

London, 11. maja. AA. Reuter: Glavni predmet komentarjev današnjih jutranjnikov je izjava, ki jo je dal Chamberlain v spodnji zbornici o stanju razgovorov s Sovjetsko Rusijo.

»Times« pravi: Po Chamberlainovi izjavi je jasno, da obstajajo nekatera manjša nesoglasja. To pa ne pomeni, da so pogajanja prišla na mrtvo točko. Dosedanji razgovori niso pokazali, da bi vladalo kakršnokoli nesoglasje v načelnih vprašanjih med obema vladama.

»Daily Telegraph« pravi: Zdaj je jasno, da odstop Litvinova ne pomeni, da sovjetska vlada ne želi sodelovanja med zahodnimi veleposlani. Nasprotno, želi si ga. Zdi se, da želi novi komisar za zunanje zadeve Molotov bolj kakor njegov prednik pospešiti razvoj dogodkov, ki naj se zaključijo s podpisom dogovora. Chamberlainova izjava kaže, da je pričakovati sklenitev dogovora v najkrajšem času.

»News Chronicle« pa naglašja, da ima izjava predsednika vlade namen odstraniti nekatere pomisleke Sovjetske Rusije.

Uradno stališče po moskovskih 'izveštjih'

London, 11. maja. AA. Reuter: Iz Moskve poročajo: Danes je v uradnem glasilu sovjetske vlade, v »Izveštjih« izšla uradna izjava o zahtevanju Sovjetske Rusije v zvezi s pogajanjmi za ustanovitev fronte miru. Glavne točke te izjave so:

1. Sovjetska Rusija predlaga, da Velika Britanija, Francija in Sovjetska Rusija dajo poročila državam vzhodne in srednje Evrope, ki jim grozi napad, in

2. te države naj bodo med seboj zvezane s paktom o vzajemni pomoči, temelječim na načelu recipročnosti (obojestranske obveznosti).

Kopenhagen, 11. maja. AA. Stefani: Sestanek ministrov za zunanje zadeve Severnih držav je rodil naslednje uspehe:

1. Potrjeno je popolna nevtralnost štirih severnih držav;

2. edino Danska je sprejela pakt o nenapadanju, ki ji ga je ponudila Nemčija, medtem ko Norveška, Švedska in Finska tega niso napravile.

3. Švedska, Norveška in Finska, ki popolnoma razumejo potrebo sklenitve tega pakta Danske, sebi pridržijo pravico, da same sestavijo skupen odgovor na nemško ponudbo.

Novo!

Persil

v praktičnem

malem zavitku

samo

Din

3-

»Izveštja« pobijajo izjavo, da bi Anglija in Francija, če bi branili Poljsko in Romunijo, dejansko branili zahodno mejo Sovjetske Rusije. O včerajšnji Chamberlainovi izjavi v spodnji zbornici pa mislijo »Izveštja«, da zahteva sodelovanje recipročnosti pod naravno osnovo in da tam, kjer ni recipročnosti, tudi ne more biti dejanskega sodelovanja.

Posveti z Molotovim v Ženevi

Pariz, 11. maja. AA. »Matine« poroča, da se bo Molotov verjetno udeležil zasedanja sveta Zveze narodov. Njegova navzočnost v Ženevi bi omogočila lordu Halifaxu neposreden stik z novim sovjetskim komisarjem za zunanje zadeve. Angleški zunanji minister lord Halifax, francoski zunanji minister Bonnet ter sovjetski komisar za zunanje zadeve Molotov bi razčistili ob tej priliki vsa vprašanja ter končno uredili odnose med Francijo, Anglijo in Rusijo.

Göring v Španiji

Kaj pravijo v Berlinu ...

Berlin, 11. maja. AA. DNB: Tuji tisk mnogo piše o polovanju maršala Göringa po Sredozemskem morju. To potovanje je popolnoma zasebne narave. Tuji tisk poroča, da se namerava maršal Göring udeležiti velike parade španskih čet v Madridu. Ta vest dodaj uradno ni potrjena. Maršal Göring je ob priliki svojega bivanja v San Remu sprejel ponudbo podjetja »Hamburg-American Lines«, naj se udeležijo prve vožnje najmodernejšega motornega parnika tega podjetja »Juascaran«, po Sredozemskem morju. To je vsa tajnost njegovega potovanja po Sredozemskem morju, okrog Španije nazaj v Nemčijo.

... in kaj v Londonu

London, 11. maja. b. Jutranji londonski listi poročajo, da bo maršal Göring predlagal Španiji sledeče:

1. Uvedbo nemškega vojaškega reda v Španiji in pomoč nemških častnikov, zaradi česar naj bi španska armada postala važen činitelj politike osišča Rim-Berlin.

2. Vpoklic nemških inženirjev in industrijskih strokovnjakov v Španijo, ki bodo imeli nalogo reorganizirati špansko industrijo in jo prilagoditi nemškim vojnim potrebam.

Madžarska že proti Poljski

Budimpešta, 11. maja. TG. V poluradnem »Pester Lloyd« je izšel pod naslovom »Odporno pismo na Poljsko«, daljši članek, ki je bil navdahnjen od zunanje ministrstva in v katerem pisec ugotavlja, da se je v odnosih med Madžarsko in Poljsko nekaj spremenilo. »Ako bi se pripetilo, da bo poljska vlada preslišala svarila, se bomo morali odločiti za to, da svoje odnose do nje temeljito spremenimo«. S tem stavkom zaključuje članek svoja izvajanja.

Litva želi ostati nevtralna

Varšava, 11. maja. AA. Stefani: Vrhovni poveljnik litvanske vojske general Rastikis je po sročnem stanku z zunanjim ministrom Beckom izjavil predstavnikom tiska, da njegov obisk v Varšavi nima političnega pomena in da Litva želi ostati popolnoma nevtralna. Ta izjava zanika vesti, češ da se je o priliki bivanja generala Rastikisa v Varšavi sklenil poljsko-litvanski pakt o nenapadanju. General Rastikis je danes obiskal poljske industrijske kraje.

Knez Pavle danes pri papežu

Rim, 11. maja. Jutri, dne 12. maja, bosta sprejeta Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavel in Nj. Vis. kneginja Olga v audienci pri svetem očetu papežu Piju XII.

Pomanjkanje surovin na češkem

Praga, 11. maja. TG. Češki časopisi pišejo, da se je v tekstilni in kemični industriji pojavilo občutno pomanjkanje surovin, tako da so morali v številnih tovarnah delo omejiti. Predsednik Hacha je dnevno v pogovorih z nemškimi gospodarstveniki, da bi izdelali gospodarski štiri letni načrt, ki naj bi odločil, katerim industrijam bodo dajali surovine, katerim pa ne.

Pijte manj kave — v Italiji

Rim, 11. maja. b. V Folio d'Ordini je izšel proglas na vse člane fašističnih organizacij, v katerem jim priporoča, da ne pijejo več kave, ali pa da se v tem omejuje na najnižjo količino. S tem bodo prizadejali udarec onim državam, ki prodajajo kavo in hočejo namesto italijanskega blaga za isto dobiti italijansko zlato.

Kerenski bolan

Pariz, 11. maja. AA. Bivši predsednik začasne ruske vlade Kerenski je težko zbolel. Zdravniki se bojijo za njegovo življenje.

Kitajski prestol so izgubili — in spet naši

Newyork, 11. maja. AA. DNB. Kitajski cesarski prestol, ki je bil ob začetku japonsko-kitajske vojne odpuščen iz Pejinga ter bi se moral na osnovi sporazuma med Gangkajskom in ameriški oblasti priti v Ameriko v korist žrtv kitajske vojne, se je na poti med Amsterdamom in New Yorkom izgubil. Ga Rooseveltova je dobila obvestilo, da je bil prestol poslan s parnikom »Zaandam« iz Amsterdam v Newyork in zavarovan za vsoto 2 milijonov dolarjev. Ko so v newyorški luki izkrcavali blago s parnika, niso mogli najti prestola. Nastalo je veliko razburjenje ter se je začela takoj preiskava. Pa večdnem iskanju so snoči našli prestol v velikem zaboju, ki je že od ponedeljka ležal ob obali in ki ga ni nihče čul. Na zaboju je bil naslov nekega profesorja v Kaliforniji.

Popolen sporazum

med Španijo in Francijo

Francija vrne orožje, umetnine in denar

Pariz, 11. maja. Po dolgem oklevanju je vlada sklenila, da izpolni vse točke sporazuma, ki sta ga sklenila svoj čas francoski poslanik Berard in španski zunanji minister Jordana. Francoska vlada namreč do danes od teh točk ni izpolnila nobene, razen vrnitve republikanskega španskega vojnega brodovja, ki se je bilo po zlomu Madrida zateklo v Bizerto. Dasi je Francova vlada večkrat spomnila Bonneta, da pričakuje izpolnitve sporazuma, so intrige ljudske fronte do danes to preprečevale kljub temu, da je španski poslanik v Parizu Leizola nedavno spomnil na to samega predsednika republike Lebruna. Na zadnji seji ministrskega sveta pa je bilo sklenjeno, da se vse točke sporazuma nemudoma izvedejo. Od teh je najvažnejša določba, da se Francova vlada vrne zlato, ki ga je bila republikanska vlada spravila v blagajno francoske banke in da se ji vrne tudi vse orožje, namenjeno za republikansko špansko armado, ki so ni bilo iz Francije odpisano na iberski polotok, kakor tudi tisto orožje, ki ga je francoska vlada zaplenila ubežni španski vojski.

Sklep francoske vlade je predvsem pripisati želji, da bi se španska nacionalna vlada, ki je pristopila k protiholjševski fronti in izstopila iz Zveze narodov, ne pristopila še k nemško-italijanski vojaški zvezi. Franciji pa je tudi veliko na tem, da se iznebi velikega števila španskih beguncev, ki ji prizadevajo velike stroške in skrb v njih bo sedaj odpravila nazaj v domovino.

Sklepi severnih držav

Samo Danska je sprejela nenapadalni pakt z Nemčijo

Gospodarstvo

Dr. Janko Grampovčan:

Naše železnice v l. 1938

Finančni rezultati poslovanja

Kljub temu, da se nahaja vsa Evropa v hudi duševni depresiji, da se mednarodna trgovina ne more iztrgati iz začaranega kroga nezaupanja in strahu pred nepredvidenimi dogodki, se pri nas v Jugoslaviji na mnogih gospodarskih področjih kažejo očitni znaki, da naše narodno gospodarstvo sigurno napreduje. Nezdružljivi pojavi v gospodarstvu naše države se po zakonu korekcije neusmiljeno iztrebljajo, in če to povzroča bolečine, ki jih menjačajo kolesa povzročajo, je treba sicer obžalovati, vendar pa razumeti. Onim, ki jih je vrglo življenje s tira v teh trenjih, ne preostane nič drugega, kot da se lotijo ponovno dela, trdega dela na onih mestih, ki so se izkazala tudi v novih okoliščinah kot solidna. Delo in zopet delo! To krepi živce in ustvarja ugodno duševno stanje poguma, hrabrosti, česar nam danes vsem najbolj manjka. In če se po trdem delu, trdnost zaupajoči v lastne

moči, ozremo od časa do časa na uspehe tega dela, je več kot gotovo, da bodo tudi pričakovani uspehi ustrezali višjemu trudu. Da je temu tako, jasno dokazujejo finančni rezultati naših železnic, po katerih se morejo oceniti precej zanesljivo tudi razmere našega gospodarstva sploh. Ne more se oporekati, da bi te številke, ki jih bomo navajali, ne imele neposrednih zvez s socialno-ekonomskim dvigom naroda. Baš nasprotno: te številke jasno pričajo, da je dvig dohodkov naših železnic na raznih področjih prometa v tesni zvezi z napredovanjem industrije in trgovine v notranjosti naše države in da se naše gospodarstvo z ozirom na razmere drugod vse bolj in bolj osamosvaja in to iz lastnih moči. Ako razčlenimo po vrsti dohodke posameznih prometnih področij naših železnic, najdemo sledeče stanje:

Potniški promet (v dinarjih):

	lokalni	držbna »Putnik«	inozemski	ostali	skupaj
1936	401.093.090,3	82.094.049,6	9.496.647,4	43.590.639,4	536.274.426,9
1937	453.494.369,5	89.954.290,0	11.441.533,8	50.694.739,2	605.575.932,6
1938	478.261.285,3	100.260.216,6	9.094.292,7	41.149.854,3	628.765.629,0

Pri tem vidimo, da je dvih dohodkov v lokalnem prometu znašal 4,8%, družbe »Putnik« za prodane vozne listke pa 1,2%. Inozemski in ostali promet so padli za 1,8%. Absolutni dvig je znašal lani 3,8% napram 1937 in 18% napram 1936.

Prtljažni promet (v dinarjih):

	lokalni	inozemski	skupaj
1936	12.902.751,7	2.601.190,9	15.503.942,7
1937	14.691.597,2	2.998.639,2	17.690.236,4
1938	15.312.282,5	3.679.207,8	18.991.490,3

Blagovni promet (v dinarjih):

	lokalni		mednarodni		ostali	skupa]
	brzovozni	navadni	direktni	tranzitni		
1936	22.751.820,8	1.109.937.947,1	166.906.270,9	81.957.736,6	45.935.203,4	1.427.488.979,0
1937	27.221.738,9	1.328.836.973,1	220.125.092,7	125.832.663,6	42.737.872,5	1.744.754.341,0
1938	28.508.478,8	1.394.925.560,2	190.860.212,1	130.264.380,6	59.564.681,8	1.804.123.313,7

Po teh številkah ugotavljamo, da so se dohodki v notranjih prometih povečali za 4,2% napram 1937 in za 8% napram letu 1936. Direktni mednarodni promet so padli za 13% napram 1937 ali so večji za 14% napram letu 1936, med tem ko so tranzitni blagovni promet še vedno v stalnem porastu. Absolutno povečanje čistih transportnih dohodkov znaša 3,5% napram letu 1937 in za 27% napram letu 1936 v vseh blagovnih prometih.

Ako sedaj pogledamo še številke transportnih dohodkov, ki so se pričakovani in ki so bili v državnem preračunu, potem je takoj jasno, da nimamo utemeljenega razloga za neko pesimistično gledanje v bližnji prihodnost, ker so našo pesimistično oceno gladko demantirali dogodki v našem narodnem gospodarstvu, ki se je izkazalo mnogo močnejše od nas samih.

Skupni transportni dohodki iz vseh prometov

(v dinarjih):

	izračun	preračun	razlika
1936	1.979.267.348,7	1.901.000.000	+ 4%
1937	2.368.020.510,2	1.953.000.000	+ 21%
1938	2.451.880.433,2	2.244.000.000	+ 10,4%

Absolutno povečanje skupnih transportnih dohodkov je znašalo: 3,5% napram letu 1937 in 23% napram letu 1936. Iz tega sledi, da se počasi popravlja splošno stanje našega gospodarstva, ki je bilo od leta 1929 dalje v stagnaciji. To popravljanje je v toliko značajnejše, v kolikor je napredek notranji in vse manj odvisen od ostalega gospodarstva v svetu in v kolikor se je gospodarstvo v ostalih državah kontinenta med tem poslabšalo.

KINO KODELJEVO — TELEFON 41-64

Danes in jutri ob 20.30

RDEČI PLAŠČ

Konrad Veidt, Annabella. — Sijajna doba kardinala Richelieu-a
NEMRTNE MELODIJE
Straussov glasbeni šlager. — Rudolfe Carl, Leo Slezak

Spomladni velesojem

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. bo v Ljubljani XIX. mednarodni spomladanski velesojem kot 45. velesojemski razstava prireditelj ob 3. do 12. junija 1939.

Splošni velesojem bo obsegal: Strojno in kovinsko industrijo, fino mehaniko, radio in elektro-tehniko, razsvetljavo in kurjavo, dvokolesa, vozove, šport, poljedelske stroje in orodje, mlino, lesno industrijo, pletarstvo, četrarstvo, igrače, usnje in konfekcijo, krznarstvo, papir in pisarniške potrebščine, kemično industrijo in fotografijo, živilsko industrijo, stavarstvo, glasilna, steklo, porcelan, keramiko, bižuterijo, razno.

Posebne razstave bodo tele: Italijanska industrija, pregled slovanskih narodnih ženskih izdelkov (vezenine, narodne noše in ženska ročna dela), tobačni izdelki monopolne uprave, avtomobili, motorna kolesa svetovnih znamk, pohištvo, stanovanjska oprema, mala obrt, turizem, gorenjska in dolenska hiša v narodnem slogu.

Za razstavno blago veljajo izdatne prevozne, carinske in trošarinske olajšave.

Inozemski obiskovalci dobe na podlagi velesojemske legitimacije jugoslovanski vizum brezplačno pri vseh jugoslovanskih konzulatih.

Bilance

Cement, d. d. Beograd, osrednja prodajna organizacija naše cementne industrije je zaključila lansko poslovno leto z dobičkom 0.03 (0.08) milij. dinarjev pri glavnici 1.0, bilančni vsoti 23.0 (8.86) in bruto donosu 7.1 (4.7) milij. din.

Poldijeklo, Beograd, Glavnica 1.0, bilančna vsota 5.6 (3.5), bruto donos 1.9 (0.8) in čisti dobiček 0.17 (0.12) milij. din.

Jugoslovanska A. E. G., Beograd, Glavnica 5.0, bilančna vsota 20.35 (25.75), bruto donos 4.3 (3.7), izguba 0.94 milij. din.

Jugoslavija, splošna zavarovalna družba, Beograd, Glavnica 3.0, čisti dobiček 1.94 (1.9) milij. din, dividenda zopet 20%.

Gibanje hrvatskih gospodarskih organizacij

Pretekli teden je bila v Zagrebu seja predsedništva tamošnje Industrijske zbornice, na kateri so razpravljali člani o sodelovanju Industrijske zbornice na zboru Centralne industrijskih korporacij, ki je sklican za 23. in 24. maj. Po daljši debati so ugotovili, da je že nekdanje Združenje industrijscev za savsko banovino skozi leta stalno zahtevalo, da se Centralna industrijskih korporacij reorganizira v Centralno tajništvo, ki bo izključevalo možnost preglasovanja. To zahtevo je ponovila tudi Industrijska zbornica, ki je v zvezi s tem opovedala prej svoje članstvo. Ker Centrala doslej te zahteve ni upoštevala niti je ni postavila na dnevni red napovedane skupščine, je predsedništvo sklenilo, da ne sodeluje več Industrijska zbornica pri zboru Centralne industrijskih korporacij in da bo zbornica zahtevala takojšnje črtanje iz imenika članov.

Osejška Trgovinsko-industrijska zbornica je sklenila, da se ne bo več udeleževala konferenc zbornice. K temu pa pravi Industrijska zbornica v Zagrebu, da je sicer kritično stališče osejske zbornice do konferenc zbornice do neke mere opravičeno, vendar se zagrebška Industrijska zbornica ne bo popolnoma odtegnila s teh konferenc, ker bi bil s tem še bolj poslabšan položaj zbornice do merodajnih faktorjev in bi bil dosežen ravno nasproten efekt, ki bi mogel biti samo škodljiv za hrvatsko gospodarstvo. Potrebno pa je, da zbornice nastopijo v svojem skupnem delu z večjo odločnostjo, da bi se doseglo sodelovanje merodajnih faktorjev z zbornicami.

Danes ob 16., 19. in 21. uri največji pustolovski film zadnjega časa!

Džim iz džungle

po istoimenskem stripu romana Aleksa Reymonda. V glavni vlogi: Grant Withers in Betty Jane Rhodes. Režija: Ford Beebe in Clifford Smith. — Ekstremno film nevtrajnih podvigov iz krutih elementarnih sil med divjimi plemeni črne Afrike. Izredno napet film, ki bo zadivil vsakogar! Produkcija Universal Pictures-Los Angeles.

Rezervirajte vstopnice!

KINO SLOGA tel. 27-30

Tito Schipa

Sodelujejo še: Caterina Boratto, Maria Jacobini — in drugi prominentni igralci italijanskega filma!

Predstave ob 16. in 21.

KINO UNION, telef. 22-21

fenomenalni tenorist iz nepozabnega filma »Vivere« bo očaral Ljubljance s svojim sijajnim petjem v globoko pretresljivem filmu lepe vsebine

Kdo je srečnejši od mene

Vsak, ki bo videl ta film bo imel velik, nepozaben užitek!

PREDSTAVE ob 16. in 21. ur

Samo še danes!
Zabavna, živahna
filmska opereta

Noč v maju
Režija: Georg Jacoby

Neodoljiva, jempe-
ramentna MARIKA
RUKK v glav. vlogi,

Strip — čokolada »Union«

Za velike in majhne otroke

Tempo današnjega časa se izraža tudi v razpoloženju otroka. Otroške zabave, otroško berilo, vse se je spremenilo. Vse je v znamenju hitrosti, v znamenju hitenja in čim večje količine. Tipičen odraz vseh teh okoliščin je strip: risan strip, slikan strip, strip v obliki filma. Cela vrsta raznih povezanih dogodkov, katere je prej odrasel človek ali otrok moral spoznavati šele iz povesli, novel, romanov — danes pa jih spozna na prvi pogled, v sliki z najnujnejšim besedilom. Desetkrat hitreje. Strip je osvojil svet! Staro in mlado. Ali stojimo pred novo obliko literature? Tega ne bi smeli takoj zanikati, dasi imamo stripe sumljive vsebine, fantastično naivne oblike — brez vsake literarne vrednosti.

Tega ne smemo zanikati že zaradi tega ne, ker imamo pred seboj resen poskus lepega čtiva, namreč Union »Strip« čokolada. Otroška strast zbiranja je v tem primeru usmerjena v plemenito smer. Otrok najde pri nakupu čokolade v vsakem zavrtku sličico z besedilom in številko. Če te slike zlagajo v poseben album tovarne čokolade Union, ima lahko v kratkem času najlepšo ilustrirano slikovnico v duhu današnjih dni. To so slike iz filmov, obitelji Hardyja in drugih, ki so dokaz današnjega časa, nesumljive umetniške in vzgojne vrednosti ter polne vedrega, zvonkega, nepokvarjenega smeha in humorja.

Hvalevredno je, da naša podjetja, v tem primeru naša po vsej Evropi znana tovarna čokolade »Union«, prednjačijo tudi v tem pogledu. Kajti kolikor nam je znano, so te »Strip« slikovnice pri nas nekaj popolnoma novega. Prav tako pa tudi v inozemstvu.

— Dolžnost vsake žene je, da pazi na redno stolico, ki jo doseže z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo, ako jo jemlje vsak dan v manjši množini. Prava »Franz-Josefova« voda deluje milo, prijetno, naglo in zanesljivo.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Prenehanje veljavnosti dopisnic. Minister pošt, brzojava in telefona je izdal odlok, po katerem preneha dne 30. junija veljavnost dopisnic drž. izdaje, in sicer naslednjih: dopisnice državne izdaje s slikami v vrednosti 0,75 din za notranji promet, katerih izdelava je bila odobrena 30. junija 1933, dopisnice za notranji in mednarodni promet po 0,75 din v črnem okvirju z vtisnjeno znamko s sliko kralja Aleksandra, katerih izdelava je bila odobrena dne 13. oktobra 1934, dopisnice za notranji promet po 0,75 din z vtisnjeno znamko z likom kr. Petra II., katerih izdelava je bila odobrena dne 9. avgusta 1935, dopisnice za mednarodni promet za 1,75 din z vtisnjeno znamko in sliki kralja Petra II., katerih izdelava je bila odobrena dne 9. novembra 1939, in dopisnice državne izdaje s slikami za notranji in mednarodni promet po 0,75 in 1,75 din z vtisnjeno znamko in sliki kralja Petra II., katerih izdelava je bila odobrena dne 1. julija 1936. — Po 30. junijem 1939 izgube gori navedene dopisnice vsako vrednost.

Proizvodnja bakra v Boru je znašala meseca aprila 1939 3377 ton, dočim je znašala marca letos 4689 in aprila lani 3445 ton. Skupno je dala proizvodnja v prvih 4 mesecih letos 15.857 ton, lani v prvih 4 mesecih pa 14.266 ton.

Plačilo dodatka na prirodne in umetne mineralne vode. Kot znano je bil z ljudskim zdravstvenim skladom uveden poseben doplačilni dodatek za naravne in umetne mineralne vode. Taksa znaša 10% prodajne cene naravnih in 20% umetnih mineralnih vod. Taksa se plačuje z bandedolami, katerih vrednost znaša 0,10, 0,15, 0,20, 0,25, 0,30, 0,35 in 0,40 din. Za prodajno ceno se vzame ona cena, po kateri prodajajo lastniki, zastopniki ali producenti te vode, vključno trošarino.

Šah

Te dni je bil končan turnir za prvenstvo SK Triglava za leto 1939. Splošnega turnirja se je udeležilo 10 igralcev, večidel mlajših članov, ki so pokazali poleg ambicioznosti tudi že precejšnjo teoretično naobrazbo. Pravico do igranja v glavnem turnirju so si priborili: Črnivec, Pavlin, Pohar, Škof in Vrhunc. Končni rezultati glavnega in dodatnega finalnega turnirja je naslednji: I. mesto in naslov klubovega prvaka za leto 1939 si je priboril Julij Erker s 7 in pol točke; 2. in 3. mesto si delita Temo Pograjc in Elko Lukič s 6 in pol t.; 4. mesto Marjan Tičar s 5 t., 5. mesto Rudolf Senčar s 4 in pol t., 6. mesto Rudolf Pavlin s 3 t., 7. in 8. mesto Viktor Škof in St. Vrhunc.

Vsi starejši igralci so pokazali dokaj nesigurno igranje, ki pa gre na rovaš številnih matchev, ki so jih morali odigrati v letošnjem prvenstvu Slovenske šahovske zveze.

»Triglava« si je v letošnjem prvenstvu ob številni konkurenci klubov izvojeval častno tretje mesto za Ljubljanski šahovski klubom. Šele v četrtm finalu je podlegel letošnjemu slovenskemu finalistu LSK z rezultatom 3 in pol : 4 in pol ter 4:4.

V ponedeljek, dne 15. maja se prične ob 20 zadnji letošnji turnir, t. j. pokalni turnir, ki se igra po cup-sistemu (premaganec izpade in nadaljnega tekmovalca, remis-partije ne štejejo). Ker se pari žrebajo in je udeležba dovoljena vsakemu članu, je pričakovati izredno zanimivega zaključka letošnje šahovske sezone.

Borze

11. maja

Denar

Angleški funt 238 oz. 258

Nemški čeki 13.80

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt nespremenjen na 236.10—239.90.

Tudi nemški čeki so ostali nespremenjeni na 13.70—13.90.

Grški boni so beležili v Zagrebu 30.15—30.85, v Beogradu 31.25 denar.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 4.021.626, v Beogradu 6.927.000 din. V elektrih je bilo prometa v Beogradu 3.035.000 din.

Ljubljana — Tečaj s primom:

Amsterdam 100 hol. gold.	2368.00—2406.00
Berlin 100 mark	1776.62—1794.38
Bruselj 100 belg.	751.00—763.00
Curih 100 frankov	995.00—1005.00
London 1 funt	206.67—209.87
Newyork 100 dolarjev	4396.75—4456.75
Pariz 100 frankov	116.70—119.00
Trst 100 lir	232.55—235.65

Curih. Beograd 10. Pariz 11.7875, London 20.8375, Newyork 444.9375, Bruselj 75.74, Milan 23.41, Amsterdam 238.80, Berlin 178.60, Stockholm 107.275, Oslo 104.65, Kopenhagen 92.975, Praga 15.20, Varšava 83.75, Budimpešta 87, Atene 3.90, Carigrad 3.60, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.1825, Buenos Aires 102.75, Sofija 540.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 447 —450.50

v Zagrebu 448 —451

v Beogradu 448.25—449

Ljubljana. Drž. papirji: 7% inv. pos. 98—100, agrarji 58—60, vojna škoda promptna 447—450.50, begl. obv. 85—88, dalm. agrarji 85.50—86.50, 8% Bler. pos. 99—100, 7% Bler. pos. 90.50—91.50, 7% pos. DHB 99—100, 7% stab. pos. 98—99, — Delnice: Narodna banka 7400—7500, Trboveljska 175 do 185.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 98—100, agrarji 60 blago, vojna škoda pr. 448—451 (452), begluške obveznice 87.50—88.50, dalm. agrarji 85—86, 4% severni agrarji 60 blago, 8% Blerovo posojilo 99.62 denar, 7% Blerovo posojilo 90.87—91.25 (91.25), 7% posojilo Drž. hip. banke 99—100, 7% stab. posojilo 98.75 denar. — Delnice: Narodna banka 7400—7500, Priv. agrarna banka 214—217, Trboveljska 180—185 (180), Gutman 36—41, Sladk. tov. Osijek 85—90, leis 25 denar, Jad. plova 255—300.

Beograd. Državni papirji: 7% invest. pos. 100 denar (100), vojna škoda pr. 448.25—449 (449, 448.50), begl. obv. 87.75—88.25 (88), dalm. agrarji 85.25—86.25 (86), 4% severni agrarji 59—60, 8% Blerovo posojilo 100—100.50 (100), 7% Blerovo posojilo 91.25—91.75 (91.25), 7% stab. posojilo 100 denar. — Delnice: Narodna banka 7350 denar (7400), Priv. agr. banka 214—216 (216).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica bač. srem. 143—145, slav. 145—147, ban. 140—148. Koruza bač. 100 —102, bač. pariteta Indija in Vršac 101—103. Moka

bač. ban.	srem. slav.
230—240	225—235
210—220	205—215
190—200	185—190
170—180	175—180

štev. 7, 7½ in 8 neizprem. Fižol bač. srem. beli brerz vreče 295—300. Otrobi bač. juto vreče 113—115, srem. juto vreče 106—108, ban. juto vreče 104—106. Tend. lahka. Promet srednji.

Živinski sejmi

Živinski sejem v Ptuj, dne 2. maja in svinjski sejem, dne 3. maja t. l. Dogon: 60 volov, 215 krav, 17 bikov, 31 juncev, 53 telic, 129 konj, 5 žrebč, 128 svinj in 264 prašičev. Prodanih: 20 volov, 99 krav, 9 bikov, 5 juncev, 23 telic, 11 konj, 4 žrebeta in 204 prašičev. Cene: volji od 3.50 do 4.75 din, krave od 2.25 do 3.75 din, bikji od 3.50 do 4.50 din, junji od 3 do 3.75 din, telice od 3.50 do 4.75 din, pršutarji od 7 do 7.50 din, debele svinje 8 din in plemenske svinje od 6 do 6.75 din za kg žive teže. Konji od 600 din do 5000 din, žrebeta od 1000 do 2000 din in mladi pujski od 6 do 12 tednov stari od 90 do 160 din za glavo.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Laškem 5. maja 1939: Voli I. vrste 5.50, II. vrste 4.50, III. vrste 4. telice I. vrste 4.75, II. vrste 4.50, III. vrste 4, krave I. vrste 4.25, II. vrste 3.50, III. vrste 3, teleta I. vrste 6, II. vrste 5, prašiči špeharji 9 din, prašiči pršutarji 7.75 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 10, II. vrste 8, III. vrste 6, svinjina 18, svinjska mast 18, čisti med 18—20, goveje surove kože 10, telečje surove kože 12, svinjske surove kože 7 din za 1 kg. — Pšenica 150, ječmen 160, oves 200—220, fižol 300—400, krompir 100—110, seno 50—60, slama 25—30, jabolka I. vrste 600, II. vrste 500, pšenična moka 325—450, koruzna moka 250 din za 100 kg.

Živinski sejem v Kranju dne 8. maja t. l.: Dogon: 40 volov, 20 krav, 7 telet, 1 junica, 1 bik, 20 ovc, 118 svinj in 109 prašičev. Prodanih: 25 volov, 12 krav, 7 telet, 1 junica, 1 bik, 90 svinj in 109 prašičev. Prodanih: 25 volov, 12 krav, 7 telet, 1 junica, 1 bik, 90 svinj in 109 prašičev. Cene naslednje: Voli I. vrste 5.75, II. vrste 5.25, III. vrste 4.75, telice I. vrste 5.50, II. vrste 5, III. vrste 4, krave I. vrste 5, II. vrste 4, III. vrste 3, teleta I. vrste 7, II. vrste 6, prašiči špeharji 8.50, prašiči pršutarji 7.25 din za 1 kg žive teže. Mladi pujski 7—8 tednov stari 180—280 din za glavo. — Goveje meso I. vrste prednji del 11, zadnji del 12 do 14, II. vrste prednji del 9, zadnji del 10, III. vrste prednji del 7, zadnji del 8, svinjina 16, slaniha suha 20, svinjska mast 18, čisti med 22, neoprana volna 23, oprana volna 34—36, goveje surove kože 11, telečje surove kože 12, svinjske surove kože 8 din za 1 kg. Cene kmetijskih pridelkov na debelo od 50 kg navzgor: Pšenica 190 do 200 din, ječmen 200, rž 185, oves 180, koruza 15